ΑΠΟΦΑΣΗ (ΕΕ) 2015/1470 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 30ής Μαρτίου 2015

σχετικά με την κρατική ενίσχυση SA.38517 (2014/C) (πρώην 2014/NN) την οποία έθεσε σε εφαρμογή η Ρουμανία — Διαιτητική απόφαση Micula κατά Ρουμανίας της 11ης Δεκεμβρίου 2013

[κοινοποιηθείσα υπό τον αριθμό C(2015) 2112]

(Το κείμενο στη ρουμανική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 108 παράγραφος 2 πρώτο εδάφιο ([1]),

Έχοντας υπόψη τη συμφωνία για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, και ιδίως το άρθρο 62 παράγραφος 1 στοιχείο α),

Αφού κάλεσε τους ενδιαφερόμενους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις ([2]), και έχοντας υπόψη τις παρατηρήσεις αυτές,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Με τη διαιτητική απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2013 (εφεξής «η διαιτητική απόφαση»), το διαιτητικό δικαστήριο (εφεξής «το διαιτητικό δικαστήριο») που συγκροτήθηκε υπό την αιγίδα του Διεθνούς Κέντρου Διακανονισμού Διαφορών από Επενδύσεις (εφεξής «ICSID») στην υπόθεση Micula a.o. κατά Ρουμανίας ([3]) επιδίκασε αποζημίωση υπέρ των πέντε εναγόντων (των αδελφών Viorel και Ioan Micula και των εταιρειών S.C. European Food SA, S.C. Starmill S.R.L. και S.C. Multipack, ιδιοκτησίας των αδελφών Micula, εφεξής αναφερόμενων συλλογικά ως «οι ενάγοντες») σε βάρος της Ρουμανίας, για το ποσό των 376 433 229 ρουμανικών λέι (RON) (περίπου 82 εκατ. ευρώ ([4])) λόγω του ότι η Ρουμανία δεν κατόρθωσε να εξασφαλίσει δίκαιη και ισότιμη μεταχείριση των επενδύσεων των εναγόντων, γεγονός που ισοδυναμούσε με παραβίαση εκ μέρους της Ρουμανίας του άρθρου 2 παράγραφος 3 της συμφωνίας μεταξύ της κυβέρνησης του Βασιλείου της Σουηδίας και της κυβέρνησης της Ρουμανίας σχετικά με την προώθηση και αμοιβαία προστασία των επενδύσεων (διμερής επενδυτική συμφωνία, εφεξής «η ΔΕΣ»). ([5]) Επιπλέον, το διαιτητικό δικαστήριο αποφάσισε τη σώρευση τόκων επί του ποσού αυτού έως την πλήρη εφαρμογή της διαιτητικής απόφασης από τη Ρουμανία. Ως εκ τούτου, στις 11 Δεκεμβρίου 2013, το συνολικό ποσό που όφειλε η Ρουμανία στους ενάγοντες ανερχόταν σε 791 882 452 RON (περίπου 178 εκατ. ευρώ ([6])).

(2) Με επιστολή της 31ης Ιανουαρίου 2014, οι υπηρεσίες της Επιτροπής ενημέρωσαν τις ρουμανικές αρχές ότι τυχόν εφαρμογή ή εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης θα συνιστούσε νέα ενίσχυση και θα έπρεπε να κοινοποιηθεί στην Επιτροπή.

(3) Στις 20 Φεβρουαρίου 2014 οι ρουμανικές αρχές ενημέρωσαν τις υπηρεσίες της Επιτροπής ότι είχαν εφαρμόσει εν μέρει τη διαιτητική απόφαση με συμψηφισμό μέρους της αποζημίωσης που είχε επιδικασθεί στους ενάγοντες από το διαιτητικό δικαστήριο έναντι φόρων τους οποίους όφειλε ένας εκ των εναγόντων, συγκεκριμένα η εταιρεία S.C. European Food SA, στις ρουμανικές αρχές. Η φορολογική οφειλή που συμψηφίστηκε με τον τρόπο αυτό ανερχόταν σε 337 492 864 RON (περίπου 76 εκατ. ευρώ ([7])). Η Ρουμανία ζήτησε περαιτέρω διευκρινίσεις από τις υπηρεσίες της Επιτροπής σχετικά με τη δυνατότητα καταβολής του υπόλοιπου ανεξόφλητου ποσού σε φυσικό πρόσωπο (στους αδελφούς Viorel και Ioan Micula ή σε οποιοδήποτε άλλο φυσικό πρόσωπο στο οποίο μπορεί να εκχωρηθεί η αξίωση).

(4) Στις 12 Μαρτίου 2014 οι υπηρεσίες της Επιτροπής ζήτησαν περαιτέρω πληροφορίες από τη Ρουμανία σχετικά με την προβλεπόμενη περαιτέρω εφαρμογή ή εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης. Η Ρουμανία παρέσχε τις εν λόγω πληροφορίες με επιστολή της 26ης Μαρτίου 2014.

([1]) Από την 1η Δεκεμβρίου 2009, τα άρθρα 87 και 88 της Συνθήκης ΕΚ αντικαταστάθηκαν, αντιστοίχως, από τα άρθρα 107 και 108 της ΣΛΕΕ. Οι δύο σειρές άρθρων είναι κατ ουσίαν ταυτόσημες. Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης, οι αναφορές στα άρθρα 107 και 108 της ΣΛΕΕ νοούνται, κατά περίπτωση, ως αναφορές στα άρθρα 87 και 88 αντιστοίχως της Συνθήκης ΕΚ. Η ΣΛΕΕ εισήγαγε επίσης ορισμένες αλλαγές στην ορολογία, όπως η αντικατάσταση του όρου «Κοινότητα» από τον όρο «Ένωση» και του όρου «κοινή αγορά» από τον όρο «εσωτερική αγορά». Στην παρούσα απόφαση χρησιμοποιείται η ορολογία της ΣΛΕΕ.

([2]) ΕΕ C 393 της 7.11.2014, σ. 27.

([3]) Υπόθεση ICSID αριθ. ARB/05/20 ICSID, Ioan Micula, Viorel Micula, SC European Food SA, SC Starmill SRL, SC Multipack SRL κατά Ρουμανίας, τελική απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2013.

([4]) Συναλλαγματική ισοτιμία αναφοράς της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στις 11 Δεκεμβρίου 2013: 1 ευρώ = 4,45 RON.

([5]) Η διμερής επενδυτική συμφωνία (ΔΕΣ) τέθηκε σε ισχύ την 1η Απριλίου 2003.

([6]) Βλέπε υποσημείωση 4.

([7]) Συναλλαγματική ισοτιμία αναφοράς της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στις 15 Ιανουαρίου 2014: 1 ευρώ = 4,52 RON.

(5) Την 1η Απριλίου 2014 οι υπηρεσίες της Επιτροπής προειδοποίησαν τις ρουμανικές αρχές για το ενδεχόμενο έκδοσης διαταγής αναστολής προκειμένου να διασφαλιστεί ότι δεν θα καταβληθεί καμία περαιτέρω ασυμβίβαστη κρατική ενίσχυση και ζήτησαν τις παρατηρήσεις της Ρουμανίας σχετικά με το ενδεχόμενο αυτό. Με επιστολή της 7ης Απριλίου 2014, η Ρουμανία δήλωσε ότι δεν επιθυμούσε να σχολιάσει το ενδεχόμενο έκδοσης διαταγής αναστολής από την Επιτροπή.

(6) Με επιστολή της 26ης Μαΐου 2014, η Επιτροπή ενημέρωσε τη Ρουμανία για την απόφασή της να εκδώσει διαταγή αναστολής (εφεξής «η διαταγή αναστολής») δυνάμει του άρθρου 11 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου ([8]), με την οποία η Ρουμανία υποχρεώνεται να αναστείλει κάθε πράξη που μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την εφαρμογή ή εκτέλεση του μέρους της διαιτητικής απόφασης για το οποίο δεν είχε ακόμη καταβληθεί πληρωμή, καθώς κάτι τέτοιο θα συνιστούσε καταβολή παράνομης κρατικής ενίσχυσης, έως ότου η Επιτροπή λάβει τελική απόφαση επί του συμβιβάσιμου της εν λόγω κρατικής ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά.

(7) Με επιστολή της 1ης Οκτωβρίου 2014, η Επιτροπή ενημέρωσε τη Ρουμανία για την απόφασή της να κινήσει τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 2 της Συνθήκης (εφεξής «η απόφαση κίνησης της διαδικασίας») σχετικά με τη μερική εφαρμογή της διαιτητικής απόφασης από τη Ρουμανία στις αρχές του 2014 ([9]) καθώς και σχετικά με τυχόν περαιτέρω εφαρμογή ή εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης.

(8) Η απόφαση της Επιτροπής να κινήσει τη διαδικασία δημοσιεύθηκε στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης* ([10]) στις 7 Νοεμβρίου 2014. Με την εν λόγω απόφαση, η Επιτροπή κάλεσε τους ενδιαφερομένους να υποβάλουν τις παρατηρήσεις τους.

(9) Η Ρουμανία υπέβαλε τις παρατηρήσεις της σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας στις 26 Νοεμβρίου 2014. Οι ενάγοντες υπέβαλαν παρατηρήσεις ως ενδιαφερόμενο μέρος στις 8 Δεκεμβρίου 2014, μετά την απόρριψη από την Επιτροπή του αιτήματός τους για χορήγηση μεγαλύτερης προθεσμίας για την υποβολή των παρατηρήσεών τους. Οι παρατηρήσεις των εναγόντων διαβιβάστηκαν στη Ρουμανία, στην οποία δόθηκε η δυνατότητα να διατυπώσει σχετικά τις απόψεις της· τα σχόλια της Ρουμανίας επί των παρατηρήσεων των εναγόντων παρελήφθησαν στις 27 Ιανουαρίου 2015.

(10) Οι ενάγοντες ζήτησαν επίσης πρόσβαση στο σύνολο της γραπτής επικοινωνίας μεταξύ της Επιτροπής και της Ρουμανίας που περιλαμβάνεται στον φάκελο της υπόθεσης. Το αίτημα απορρίφθηκε στις 19 Δεκεμβρίου 2014 και η απόρριψη επιβεβαιώθηκε στις 2 Μαρτίου 2015.

(11) Με επιστολές της 9ης και 11ης Μαρτίου 2015, οι ρουμανικές αρχές ενημέρωσαν την Επιτροπή ότι, κατά την περίοδο από τις 5 Φεβρουαρίου έως τις 25 Φεβρουαρίου 2015, ο εκτελεστής που είχε διοριστεί από το δικαστήριο προέβη σε κατάσχεση πρόσθετου ποσού ύψους 9 197 482 RON από το Υπουργείο Οικονομικών και ότι πραγματοποιήθηκε εκούσια καταβολή του υπόλοιπου ποσού (ήτοι 466 760 066 RON) ([11]) από το Υπουργείο Οικονομικών σε δεσμευμένο λογαριασμό που είχε ανοιχτεί στο όνομα των πέντε εναγόντων.

2. **ΙΣΤΟΡΙΚΟ**

Η νομοθεσία περί κρατικών ενισχύσεων που ίσχυε στη Ρουμανία πριν από την προσχώρησή της στην Ένωση

(12) Την 1η Φεβρουαρίου 1995 τέθηκε σε ισχύ η ευρωπαϊκή συμφωνία (εφεξής «ΕΣ») μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (εφεξής «Κοινότητα») και των κρατών μελών της, αφενός, και της Ρουμανίας, αφετέρου ([12]). Σκοπός της εν λόγω συμφωνίας ήταν η προετοιμασία της Ρουμανίας για την προσχώρησή της στην Ένωση. Στο άρθρο 64 παράγραφος 1 σημείο iii) της ευρωπαϊκής συμφωνίας κηρύσσεται ασυμβίβαστη με την ορθή λειτουργία της συμφωνίας οποιαδήποτε δημόσια ενίσχυση που νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής στον βαθμό που ενδέχεται να επηρεάσει τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ της Ένωσης και της Ρουμανίας. Σύμφωνα με το άρθρο 64 παράγραφος 2 της ευρωπαϊκής συμφωνίας, οποιαδήποτε πρακτική αντίθετη προς το εν λόγω άρθρο αξιολογείται «με βάση τα κριτήρια που προκύπτουν από την εφαρμογή των κανόνων των άρθρων 85, 86 και 92 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας» *(νυν* άρθρα 101, 102 και 107 της Συνθήκης). Η εν λόγω δυναμική αναφορά στα «κριτήρια που προκύπτουν από την εφαρμογή των κανόνων» αφορά όλους τους κανόνες της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που διέπουν τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα ([13]). Πέραν της ουσιαστικής υποχρέωσης συμμόρφωσης με το δίκαιο της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις, τα άρθρα 69 και 71 της ευρωπαϊκής συμφωνίας υποχρέωναν επιπλέον

([8]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου, της 22ας Μαρτίου 1999, περί λεπτομερών κανόνων για την εφαρμογή του άρθρου 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ L 83 της 27.3.1999, σ. 1).

([9]) Βλέπε αιτιολογική σκέψη 3.

([10]) Βλέπε υποσημείωση 2.

([11]) Έγινε επίσης μεταφορά επιπλέον ποσού ύψους 6 028 608 RON στον δεσμευμένο λογαριασμό ως αποζημίωση για τα έξοδα εκτέλεσης.

([12]) ΕΕ L 357 της 31.12.1994, σ. 2.

([13]) Βλέπε επίσης άρθρο 2 των κανόνων εφαρμογής της απόφασης αριθ. 4/2000 του συμβουλίου σύνδεσης ΕΕ-Ρουμανίας, της 10ης Απριλίου 2001, για τη θέσπιση των διατάξεων εφαρμογής του άρθρου 64 παράγραφος 1 σημείο iii) και παράγραφος 2 περί κρατικών ενισχύσεων σύμφωνα με το άρθρο 64 παράγραφος 3 της ευρωπαϊκής συμφωνίας σύνδεσης μεταξύ των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και των κρατών μελών τους, αφενός, και της Ρουμανίας, αφετέρου, και του άρθρου 9 παράγραφος 1 σημείο iii) και παράγραφος 2 του πρωτοκόλλου αριθ. 2 για τα προϊόντα της Ευρωπαϊκής Κοινότητας Άνθρακα και Χάλυβα (ΕΚΑΧ) της συμφωνίας αυτής (ΕΕ L 138 της 22.5.2001, σ. 16).

τη Ρουμανία να εναρμονίσει την εθνική της νομοθεσία με το κοινοτικό κεκτημένο, με ρητή αναφορά στο δίκαιο ανταγωνισμού της Ένωσης και, ως εκ τούτου, και στο δίκαιο της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις που εντάσσεται σε αυτό. Κατά συνέπεια, η ευρωπαϊκή συμφωνία υποχρέωνε τη Ρουμανία, και η Ρουμανία δεσμεύτηκε, να συμμορφωθεί με το πλήρες σώμα του δικαίου της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις. Επιπλέον, η ευρωπαϊκή συμφωνία αποτελεί τμήμα της εθνικής έννομης τάξης μετά την κύρωσή της με τον νόμο 20/1993 από το εθνικό κοινοβούλιο και τη δημοσίευσή της στην επίσημη εφημερίδα της χώρας στις 12 Απριλίου 1993 ([14]).

(13) Προκειμένου να συμμορφωθεί με την υποχρέωσή της για εναρμόνιση δυνάμει της ευρωπαϊκής συμφωνίας, η Ρουμανία θέσπισε τον νόμο αριθ. 143/1999 περί κρατικών ενισχύσεων (εφεξής «νόμος για τις κρατικές ενισχύσεις») το 1999, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2000. Ο συγκεκριμένος νόμος περιλάμβανε τον ίδιο ορισμό για τις κρατικές ενισχύσεις με εκείνον που παρατίθεται στο άρθρο 64 της ευρωπαϊκής συμφωνίας και στο δίκαιο της Ένωσης. Ο εν λόγω νόμος όριζε επίσης το Συμβούλιο Ανταγωνισμού της Ρουμανίας ([15]) και την Υπηρεσία Ανταγωνισμού της Ρουμανίας ([16]) ως τις εθνικές εποπτικές αρχές της χώρας για τις κρατικές ενισχύσεις, οι οποίες είναι αρμόδιες για την εκτίμηση του συμβιβάσιμου της κρατικής ενίσχυσης που χορηγείται από τη Ρουμανία σε επιχειρήσεις ([17]), και καθόριζε τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται για την κοινοποίηση και την έγκριση κρατικών ενισχύσεων, η οποία είχε διαμορφωθεί κατά το πρότυπο του άρθρου 108 της Συνθήκης.

Το καθεστώς επενδυτικών κινήτρων

(14) Στις 2 Οκτωβρίου 1998 η Ρουμανία εξέδωσε το έκτακτο κυβερνητικό διάταγμα 24/1998 (εφεξής «ΕΚΔ 24»), με το οποίο χορήγησε σε ορισμένους επενδυτές σε μειονεκτούσες περιφέρειες σειρά κινήτρων, όπως μεταξύ άλλων:

— άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο α): απαλλαγή από την καταβολή τελωνειακών δασμών και φόρου προστιθέμενης αξίας επί μηχανημάτων, εργαλείων, εγκαταστάσεων, εξοπλισμού, μεταφορικών μέσων, λοιπών εμπορευμάτων που υπόκεινται σε απόσβεση και τα οποία εισάγονται ή κατασκευάζονται εγχώρια για τον σκοπό της πραγματοποίησης επενδύσεων στη συγκεκριμένη περιφέρεια («μέσο διευκόλυνσης για μηχανήματα»),

— άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β): επιστροφές τελωνειακών δασμών επί πρώτων υλών, ανταλλακτικών και/ή συστατικών στοιχείων που είναι απαραίτητα για την επίτευξη της ιδιοπαραγωγής του επενδυτή στη συγκεκριμένη περιφέρεια («μέσο διευκόλυνσης για πρώτες ύλες»),

— άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο γ): απαλλαγή από την καταβολή φόρου επί των κερδών κατά την περίοδο για την οποία η σχετική περιοχή έχει οριστεί ως μειονεκτούσα περιφέρεια («μέσο διευκόλυνσης για τον φόρο επί των κερδών»).

(15) Η ρουμανική κυβέρνηση καθόρισε τις περιφέρειες που θα έπρεπε να οριστούν ως μειονεκτούσες και το αντίστοιχο χρονικό διάστημα, το οποίο δεν υπερέβαινε τα 10 έτη. Με απόφαση της 25ης Μαρτίου 1999, η κυβέρνηση κήρυξε την περιοχή ορυχείων Ştei-Nucet, στον νομό Bihor, μειονεκτούσα περιφέρεια για περίοδο 10 ετών, με ισχύ από την 1η Απριλίου 1999.

(16) Στις 15 Μαΐου 2000 το Συμβούλιο Ανταγωνισμού της Ρουμανίας εξέδωσε την απόφαση αριθ. 244/2000, στην οποία διατύπωνε το πόρισμα ότι αρκετά από τα κίνητρα που παρέχονταν δυνάμει του ΕΚΔ 24 νόθευαν τον ανταγωνισμό. Έκρινε ότι «η απαλλαγή από τελωνειακούς δασμούς επί των πρώτων υλών θεωρείται κρατική ενίσχυση για σκοπούς λειτουργίας […] που οδηγεί σε στρέβλωση του ανταγωνισμού και απεφάνθη ότι η επιστροφή των τελωνειακών δασμών επί των εισαγόμενων πρώτων υλών, ανταλλακτικών και/ή συστατικών στοιχείων που είναι απαραίτητα για σκοπούς ιδιοπαραγωγής σε μια περιοχή […] πρέπει να καταργηθεί». Η εν λόγω απόφαση εκδόθηκε συνεπεία της κοινοποίησης από τον εθνικό οργανισμό περιφερειακής ανάπτυξης (τον φορέα χορήγησης των ενισχύσεων δυνάμει του ΕΚΔ 24) προς το Συμβούλιο Ανταγωνισμού, σύμφωνα με τον νόμο αριθ. 143/1999, των προβλεπόμενων τροποποιήσεων του ΕΚΔ 24 που περιλαμβάνονταν στο σχέδιο έκτακτου κυβερνητικού διατάγματος 75/2000 (εφεξής «ΕΚΔ 75»). Μεταξύ άλλων τροποποιήσεων που κοινοποιήθηκαν, ο νομοθέτης της Ρουμανίας προέβλεπε την αντικατάσταση της επιστροφής των τελωνειακών δασμών δυνάμει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) του ΕΚΔ 24 (το μέσο διευκόλυνσης για τις πρώτες ύλες) με απαλλαγή από τους τελωνειακούς δασμούς επί των εισαγόμενων πρώτων υλών, ανταλλακτικών και/ή συστατικών στοιχείων που είναι απαραίτητα για σκοπούς ιδιοπαραγωγής. Στην απόφαση αριθ. 244/2000, το Συμβούλιο Ανταγωνισμού ενέκρινε το σχέδιο ΕΚΔ 75 υπό όρους, δηλαδή εφόσον πληρούνταν οι ακόλουθες προϋποθέσεις: i) τα μέσα διευκόλυνσης δυνάμει του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) του ΕΚΔ 24 έπρεπε να καταργηθούν και η προβλεπόμενη τροποποίηση που αφορούσε την αντικατάσταση της επιστροφής των τελωνειακών δασμών με απαλλαγή από τους δασμούς έπρεπε να αποσυρθεί και ii) οι προβλεπόμενες τροποποιήσεις του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του ΕΚΔ 24 (για το μέσο διευκόλυνσης για τον φόρο επί των κερδών) έπρεπε να περιοριστούν μόνο στα κέρδη τα οποία επανεπενδύονται.

([14]) Monitorul Oficial (Επίσημη Εφημερίδα της Ρουμανίας), πρώτο μέρος, αριθ. 73 της 12ης Απριλίου 1993.

([15]) Το Συμβούλιο Ανταγωνισμού ήταν και είναι μια αυτόνομη διοικητική αρχή στον τομέα του δικαίου του ανταγωνισμού και της νομοθεσίας περί κρατικών ενισχύσεων, η οποία διαθέτει ρυθμιστικές και ερευνητικές εξουσίες, παρόμοιες με εκείνες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στον τομέα του δικαίου για τον ανταγωνισμό και για τις κρατικές ενισχύσεις.

([16]) Η Υπηρεσία Ανταγωνισμού ήταν μια εξειδικευμένη αρχή που υπαγόταν στην κυβέρνηση. Οι κύριες αρμοδιότητες της Υπηρεσίας ήταν: i) η διεξαγωγή ερευνών και ο έλεγχος της αποτελεσματικής επιβολής των νομοθετικών διατάξεων και των αποφάσεων του Συμβουλίου Ανταγωνισμού· ii) η εποπτεία του καθορισμού τιμών από δημόσιους φορείς και δημόσιες επιχειρήσεις· και iii) η διασφάλιση της διαφάνειας των κρατικών ενισχύσεων και η παρακολούθηση και υποβολή στοιχείων σχετικά με τις δαπάνες για κρατικές ενισχύσεις.

([17]) Με το άρθρο 1 των κανόνων εφαρμογής της απόφασης αριθ. 4/2000 το συμβούλιο σύνδεσης ΕΕ-Ρουμανίας όρισε το Συμβούλιο Ανταγωνισμού και την Υπηρεσία Ανταγωνισμού ως τις αρμόδιες ρουμανικές αρχές για τη διερεύνηση και εκτίμηση του συμβιβάσιμου των κρατικών ενισχύσεων με την ευρωπαϊκή συμφωνία του 1995.

(17) Την 1η Ιουλίου 2000 τέθηκε σε ισχύ το ΕΚΔ 75. Ωστόσο, το ΕΚΔ 75, στη μορφή με την οποία εκδόθηκε, δεν συμμορφωνόταν με τους όρους που είχε θέσει το Συμβούλιο Ανταγωνισμού για την κατάργηση του μέσου διευκόλυνσης για πρώτες ύλες και την απόσυρση της προβλεπόμενης τροποποίησής του. Αντιθέτως, τροποποιούσε το άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) του ΕΚΔ 24 μέσω της αντικατάστασης της επιστροφής των δασμών στο πλαίσιο του μέσου διευκόλυνσης για πρώτες ύλες με την απαλλαγή από την καταβολή δασμών επί των εισαγόμενων πρώτων υλών, κατ' ευθεία παράβαση της απόφασης αριθ. 244/2000.

(18) Το Συμβούλιο Ανταγωνισμού προσέφυγε κατά της μη εφαρμογής της απόφασής του ενώπιον του Εφετείου του Βουκουρεστίου, το οποίο ωστόσο απέρριψε την προσφυγή στις 26 Ιανουαρίου 2001 ως απαράδεκτη ([18]). Η αιτιολογία του απαραδέκτου στηρίχθηκε στο γεγονός ότι το ΕΚΔ 75 θεωρήθηκε νομοθετικό —και όχι διοικητικό— μέτρο, τη νομιμότητα του οποίου το Συμβούλιο Ανταγωνισμού δεν μπορούσε να αμφισβητήσει δυνάμει του νόμου αριθ. 143/1999 και ότι τυχόν συγκρούσεις μεταξύ νομοθετικών διατάξεων έπρεπε να επιλύονται από την κυβέρνηση και το κοινοβούλιο χωρίς την παρέμβαση των δικαστηρίων. Το ανώτατο ακυρωτικό δικαστήριο της Ρουμανίας απέρριψε την προσφυγή που άσκησε το Συμβούλιο Ανταγωνισμού κατά της απόφασης του Εφετείου στις 19 Φεβρουαρίου 2002 ως απαράδεκτη με παρόμοια αιτιολογία ([19]).

(19) Τον Φεβρουάριο του 2000 η Ρουμανία ξεκίνησε τις ενταξιακές συνομιλίες για την προσχώρησή της στην Ένωση. Στις εν λόγω διαπραγματεύσεις εντασσόταν και η πολιτική ανταγωνισμού, συμπεριλαμβανομένης της συμμόρφωσης με τους κανόνες της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις. Στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων αυτών, στην κοινή θέση της Ένωσης της 21ης Νοεμβρίου 2001 σημειωνόταν ότι «ορισμένα υφιστάμενα καθώς και νέα ασυμβίβαστα καθεστώτα ενισχύσεων δεν έχουν εναρμονιστεί με το κεκτημένο», συμπεριλαμβανομένων «μέσων διευκόλυνσης που παρέχονται βάσει των [ΕΚΔ 24 και ΕΚΔ 75]» ([20]).

(20) Στις 31 Αυγούστου 2004 η Ρουμανία κατάργησε όλα τα κίνητρα που παρέχονταν βάσει του ΕΚΔ 24, όπως τροποποιήθηκε από το ΕΚΔ 75, εκτός από το μέσο διευκόλυνσης για τον φόρο επί των κερδών. Η ανάκληση των κινήτρων του ΕΚΔ 24 τέθηκε σε ισχύ στις 22 Φεβρουαρίου 2005. Στην έκθεση που συνοδεύει την πράξη που καταργεί το ΕΚΔ 24, όπως τροποποιήθηκε από το ΕΚΔ 75, εξηγείται ότι «προκειμένου να πληρούνται τα κριτήρια των κοινοτικών κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, καθώς επίσης και για να ολοκληρωθούν οι διαπραγματεύσεις για το κεφάλαιο αριθ. 6 σχετικά με την πολιτική ανταγωνισμού, είναι απαραίτητο να εξαλειφθούν όλες οι μορφές κρατικών ενισχύσεων στην εθνική νομοθεσία οι οποίες είναι ασυμβίβαστες με το κοινοτικό κεκτημένο στον τομέα αυτό και, εν προκειμένω, προτείνεται η κατάργηση […] των διατάξεων του άρθρου 6 παράγραφος 1 στοιχείο β), στοιχείο δ) και στοιχείο ε) του έκτακτου κυβερνητικού διατάγματος αριθ. 24/1998 σχετικά με τις μειονεκτούσες περιοχές […]» ([21]).

Οι επενδύσεις των εναγόντων και η διαιτητική διαδικασία ενώπιον του ICSID

(21) Οι ενάγοντες πραγματοποίησαν ορισμένες επενδύσεις στην περιοχή Ştei-Nucet, στον νομό Bihor της Ρουμανίας στις αρχές της δεκαετίας του 2000. Την 1η Ιουνίου 2000 η S.C. European Food SA έλαβε πιστοποιητικό μόνιμου επενδυτή, ενώ η S.C. Starmill S.R.L. και η S.C. Multipack έλαβαν και εκείνες πιστοποιητικό μόνιμου επενδυτή («ΠΜΕ») στις 17 Μαΐου 2002, και ως εκ τούτου κατέστησαν επιλέξιμες για να επωφεληθούν από το καθεστώς που θεσπίστηκε από το ΕΚΔ 24, όπως τροποποιήθηκε από το ΕΚΔ 75, για τις επενδύσεις που θα πραγματοποιούσαν από τις εν λόγω ημερομηνίες και έπειτα στην περιοχή Ştei-Nucet, στον νομό Bihor της Ρουμανίας.

(22) Το 2003 η Ρουμανία και η Σουηδία συνήψαν τη ΔΕΣ, η οποία παρείχε στους επενδυτές καθεμίας από τις εν λόγω χώρες (μεταξύ άλλων και για επενδύσεις που είχαν αναληφθεί πριν από την έναρξη ισχύος της ΔΕΣ ([22])) ορισμένα μέτρα προστασίας κατά την υλοποίηση επενδύσεων στην άλλη χώρα. Η ΔΕΣ παρείχε εγγυήσεις, μεταξύ άλλων, για τη δίκαιη και ισότιμη μεταχείριση των καλυπτόμενων επενδύσεων στο κράτος υποδοχής, η οποία ερμηνεύθηκε ότι περιλάμβανε επίσης την προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των επενδυτών. Η συμφωνία επέτρεπε επίσης στους επενδυτές να προσφεύγουν ενώπιον διεθνούς διαιτητικού δικαστηρίου σε περίπτωση που θεωρούσαν ότι τα δικαιώματά τους δυνάμει της ΔΕΣ παραβιάζονταν από το κράτος υποδοχής. Δεδομένου ότι οι αδελφοί Micula είναι σουηδοί υπήκοοι, ισχυρίστηκαν ότι οι επενδύσεις τους στη Ρουμανία καλύπτονταν από τη ΔΕΣ.

(23) Στις 28 Ιουλίου 2005 και ως αντίδραση στην ανάκληση των επενδυτικών κινήτρων που παρέχονταν βάσει του ΕΚΔ 24, οι ενάγοντες ζήτησαν τη συγκρότηση διαιτητικού δικαστηρίου κατ' εφαρμογή των διατάξεων της ΔΕΣ για την επίλυση διαφορών. Με απόφαση της 24ης Σεπτεμβρίου 2008, το διαιτητικό δικαστήριο έκρινε παραδεκτές τις αξιώσεις των εναγόντων. Οι ενάγοντες είχαν ζητήσει αρχικά την επαναφορά των επενδυτικών κινήτρων του ΕΚΔ 24 που είχαν ανακληθεί από τις 22 Φεβρουαρίου 2005. Ωστόσο, στην πορεία της διαδικασίας, οι ενάγοντες απέσυραν εν μέρει την αξίωσή τους το 2009 και αντ' αυτής ζήτησαν αποζημίωση για την αποκατάσταση ζημιών που προκλήθηκαν από την ανάκληση των

([18]) Αστική απόφαση αριθ. 26· βλέπε διαιτητική απόφαση, σκέψη 219.
([19]) Βλέπε διαιτητική απόφαση, σκέψη 224.
([20]) Κοινή θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 21ης Νοεμβρίου 2001, CONF-RO 43/01, σ. 4. Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας προσχώρησης μιας αιτούσας χώρας, η Επιτροπή προτείνει ανά τακτά χρονικά διαστήματα και το Συμβούλιο εγκρίνει τις αποκαλούμενες κοινές θέσεις, στις οποίες αξιολογείται η πρόοδος της υποψήφιας χώρας προς τη συμμόρφωση με τα κριτήρια προσχώρησης.
([21]) Έκθεση τεκμηρίωσης που συνοδεύει το ΕΚΔ 94/2004, της 26ης Αυγούστου 2004, σ. 12-13.
([22]) Άρθρο 9 παράγραφος 1 της ΔΕΣ.

κινήτρων του ΕΚΔ 24. Οι ενάγοντες ισχυρίστηκαν ότι με την ανάκληση των κινήτρων, η Ρουμανία παραβίασε τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη τους όσον αφορά τη διαθεσιμότητα των εν λόγω κινήτρων, επί της ουσίας, έως την 1η Απριλίου 2009. Ως εκ τούτου, σύμφωνα με τους ενάγοντες, η Ρουμανία παρέβη την υποχρέωσή της για δίκαιη και ισότιμη μεταχείριση που όφειλε να επιφυλάξει στους ίδιους, ως σουηδούς επενδυτές, σύμφωνα με το άρθρο 2 παράγραφος 3 της ΔΕΣ.

(24) Στο πλαίσιο της διαιτητικής διαδικασίας, η Επιτροπή παρενέβη ως amicus curiae. Στην παρέμβασή της, που υποβλήθηκε στις 20 Ιουλίου 2009, η Επιτροπή εξήγησε ότι τα κίνητρα του ΕΚΔ 24 ήταν «ασυμβίβαστα με τους κοινοτικούς κανόνες σχετικά με τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα. Ειδικότερα, τα κίνητρα δεν τηρούσαν τις απαιτήσεις του κοινοτικού δικαίου όσον αφορά τις επιλέξιμες δαπάνες και τις εντάσεις των ενισχύσεων. Επιπροσθέτως, τα μέσα διευκόλυνσης συνιστούσαν ενισχύσεις λειτουργίας, οι οποίες απαγορεύονται δυνάμει των κανόνων για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα».

(25) Η Επιτροπή παρατήρησε επίσης ότι «οποιαδήποτε απόφαση η οποία επαναφέρει τα προνόμια που καταργήθηκαν από τη Ρουμανία, ή αποζημιώνει τους ενάγοντες για την απώλεια των εν λόγω προνομίων, θα οδηγούσε στη χορήγηση νέας ενίσχυσης η οποία δεν θα ήταν συμβιβάσιμη με τη Συνθήκη ΕΚ». Επεσήμανε επίσης στο διαιτητικό δικαστήριο ότι η «εκτέλεση [οποιασδήποτε διαιτητικής απόφασης που απαιτεί από τη Ρουμανία την επαναφορά των επενδυτικών καθεστώτων που κρίθηκαν ασυμβίβαστα με την εσωτερική αγορά κατά τις ενταξιακές διαπραγματεύσεις] δεν μπορεί συνεπώς να πραγματοποιηθεί εάν αντιβαίνει στους κανόνες της πολιτικής της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις».

(26) Στη διαιτητική απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2013, το διαιτητικό δικαστήριο έκρινε ότι με την ανάκληση των κινήτρων του ΕΚΔ 24, η Ρουμανία «παραβίασε τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των εναγόντων ως προς τη διαθεσιμότητα των κινήτρων του ΕΚΔ 24» έως την 1η Απριλίου 2009 ([23]). Το διαιτητικό δικαστήριο κατέληξε περαιτέρω στο συμπέρασμα ότι, με εξαίρεση τη διατήρηση των υποχρεώσεων των επενδυτών δυνάμει του ΕΚΔ 24 μετά την ανάκληση των αντίστοιχων κινήτρων, «η κατάργηση των κινήτρων από τη Ρουμανία αποτέλεσε εύλογη ενέργεια στο πλαίσιο μιας ορθολογικής πολιτικής» ([24]). Ωστόσο, το διαιτητικό δικαστήριο απεφάνθη εν συνεχεία ότι ([25]) «Το συμπέρασμα αυτό δεν αποκλίνει από τη θεώρηση του διαιτητικού δικαστηρίου […] ανωτέρω ότι η Ρουμανία υπονόμευσε τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των εναγόντων όσον αφορά τη συνεχή διαθεσιμότητα των κινήτρων έως την 1η Απριλίου 2009. Κατά συνέπεια, οι ενέργειες της Ρουμανίας, αν και ήταν ως επί το πλείστον κατάλληλα και αυστηρά προσαρμοσμένες στην επιδίωξη μιας ορθολογικής πολιτικής, συνεπάγονταν άδικη ή άνιση μεταχείριση των εναγόντων».

Το διαιτητικό δικαστήριο ολοκλήρωσε την ανάλυσή του αναφέροντας ότι ([26]) «με την κατάργηση των κινήτρων του ΕΚΔ 24 πριν από την 1η Απριλίου 2009, η Ρουμανία δεν ενήργησε παράλογα ούτε κακόπιστα (με εξαίρεση το γεγονός ότι [η Ρουμανία] ενήργησε παράλογα όταν διατήρησε τις υποχρεώσεις των επενδυτών μετά τη διακοπή των κινήτρων). Το διαιτητικό δικαστήριο, ωστόσο, συνάγει κατά πλειοψηφία το συμπέρασμα ότι η Ρουμανία παραβίασε τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των εναγόντων όσον αφορά την προσδοκία ότι τα κίνητρα αυτά θα ήταν διαθέσιμα, κατ' ουσίαν με την ίδια μορφή, έως την 1η Απριλίου 2009. Η Ρουμανία επίσης δεν ενήργησε με διαφάνεια όταν παρέλειψε να ενημερώσει εγκαίρως τους ενάγοντες ότι το καθεστώς επρόκειτο να διακοπεί πριν από την ορισθείσα ημερομηνία λήξης του. Κατά συνέπεια, το διαιτητικό δικαστήριο κρίνει ότι η Ρουμανία δεν κατόρθωσε να εξασφαλίσει τη δίκαιη και ισότιμη μεταχείριση των επενδύσεων των εναγόντων κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος 3 της ΔΕΣ».

(27) Το διαιτητικό δικαστήριο αποφάσισε περαιτέρω ότι η Ρουμανία όφειλε να καταβάλει αποζημίωση στους ενάγοντες ([27]). Συνολικά, το διαιτητικό δικαστήριο επιδίκασε στους ενάγοντες το ποσό των 376 433 229 RON συν τόκους. Η αποζημίωση διαμορφώνεται ως εξής: το διαιτητικό δικαστήριο έκρινε ότι η Ρουμανία όφειλε να καταβάλει στους ενάγοντες 85,1 εκατ. RON ([28]) ως αποζημίωση για το αυξημένο κόστος της ζάχαρης (για την εισαγωγή της οποίας οι ενάγοντες υποχρεώθηκαν να καταβάλουν δασμούς μετά την ανάκληση του μέσου διευκόλυνσης για πρώτες ύλες), 17,5 εκατ. RON ([29]) ως αποζημίωση για το αυξημένο κόστος πρώτων υλών πλην της ζάχαρης και του PET ([30]), 18,1 εκατ. RON ([31]) ως αποζημίωση για την απώλεια της δυνατότητας διατήρησης αποθεμάτων ζάχαρης σε χαμηλότερες τιμές, και 255,7 εκατ. RON ([32]) ως αποζημίωση για διαφυγόντα κέρδη από την απώλεια πωλήσεων τελικών προϊόντων. Επιπλέον, το διαιτητικό

([23]) Διαιτητική απόφαση, σκέψη 725.
([24]) Διαιτητική απόφαση, σκέψη 827.
([25]) Βλέπε υποσημείωση 24.
([26]) Διαιτητική απόφαση, σκέψη 872.
([27]) Διαιτητική απόφαση, σκέψη 875 και επόμενες.
([28]) Το συγκεκριμένο ποσό υπολογίζεται για τις εισαγωγές που πραγματοποιήθηκαν κατά το διάστημα από τις 22 Φεβρουαρίου 2005 έως τις 31 Μαρτίου 2009.
([29]) Βλέπε υποσημείωση 28.
([30]) Οι ενάγοντες ζήτησαν αποζημίωση για το αυξημένο κόστος του PET. Ωστόσο, το διαιτητικό δικαστήριο απέρριψε τις αξιώσεις αυτές βάσει του ότι οι ενάγοντες στην πραγματικότητα δεν είχαν επωφεληθεί ποτέ από το μέσο διευκόλυνσης για πρώτες ύλες όσον αφορά τις εισαγωγές PET.
([31]) Το ποσό αυτό υπολογίζεται με βάση τους τελωνειακούς δασμούς οι οποίοι επιβάλλονται στην εισαγόμενη ζάχαρη και οι οποίοι θα είχαν αποφευχθεί, εάν ο ενάγων είχε τη δυνατότητα να διατηρήσει αποθέματα ζάχαρης πριν από την προβλεπόμενη λήξη του ΕΚΔ (δηλαδή την 1η Απριλίου 2009). Το συγκριτικό κριτήριο αναφοράς βασίζεται στα αποθέματα κατά την περίοδο 2004/2005.
([32]) Τα διαφυγόντα κέρδη υπολογίζονται κατά την περίοδο 2004-2008 για την απώλεια μεριδίων της αγοράς αναψυκτικών και άλλων προϊόντων που περιέχουν ζάχαρη. Ο ισχυρισμός συνίσταται στο ότι μετά την ανάκληση των κινήτρων του ΕΚΔ, το κόστος αυξήθηκε οδηγώντας σε υψηλότερες τιμές και, κατά συνέπεια, σε χαμηλότερα μερίδια αγοράς.

δικαστήριο διέταξε τη Ρουμανία να καταβάλει τόκους (με το ρουμανικό διατραπεζικό επιτόκιο αναφοράς ROBOR συν 5 %), οι οποίοι υπολογίστηκαν από την 1η Μαρτίου 2007 όσον αφορά το αυξημένο κόστος της ζάχαρης και άλλων πρώτων υλών, από την 1η Νοεμβρίου 2009 όσον αφορά την απώλεια δυνατότητας διατήρησης αποθεμάτων ζάχαρης και από την 1η Μαΐου 2008 όσον αφορά τα διαφυγόντα κέρδη. Την ημερομηνία της διαιτητικής απόφασης, το κεφάλαιο και οι τόκοι που οφείλονταν στους ενάγοντες ανέρχονταν στο ποσό των 791 882 452 RON, όπως παρουσιάζεται στον πίνακα.

Αποζημίωση και τόκοι όπως επιδικάστηκαν στους ενάγοντες από τη διαιτητική απόφαση

Επιδικασθείσα αποζημίωση	Ποσό (σε RON)	Τόκοι υπολογιζόμενοι από
Αυξημένο κόστος ζάχαρης	85 100 000	1η Μαρτίου 2007
Αυξημένο κόστος πρώτων υλών πλην ζάχαρης και PET	17 500 000	1η Μαρτίου 2007
Απώλεια δυνατότητας διατήρησης αποθεμάτων ζάχαρης	18 133 229	1η Νοεμβρίου 2009
Διαφυγόντα κέρδη από τις πωλήσεις τελικών προϊόντων	255 700 000	1η Μαΐου 2008
		Σύνολο, συμπεριλαμβανομένων τόκων, στις 11 Δεκεμβρίου 2013:
ΣΥΝΟΛΟ	**376 433 229**	**791 882 452 RON**

Η ακυρωτική διαδικασία ενώπιον του ICSID

(28) Στις 18 Απριλίου 2014 η Ρουμανία υπέβαλε αίτηση για την ακύρωση της διαιτητικής απόφασης βάσει του άρθρου 52 της σύμβασης για τον διακανονισμό διαφορών από επενδύσεις μεταξύ κρατών και υπηκόων άλλων κρατών της 18ης Μαρτίου 1965 («σύμβαση ICSID») ενώπιον ad hoc επιτροπής. Λόγω των διαδικαστικών κανόνων που ισχύουν για τις εν λόγω διαδικασίες, η Ρουμανία δεν κοινοποίησε στην Επιτροπή την αίτησή της. Ωστόσο, έχει καταστεί σαφές ότι στην αίτησή της η Ρουμανία ζητούσε επίσης από την ad hoc επιτροπή να διατάξει την αναστολή της εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης έως ότου η επιτροπή αποφανθεί επί της αίτησης ακύρωσης. Με επιστολή της 18ης Αυγούστου 2014, η Ρουμανία ενημέρωσε την Επιτροπή ότι με διάταξη της 7ης Αυγούστου 2014, η ad hoc επιτροπή χορήγησε αναστολή εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης υπό την προϋπόθεση ότι η Ρουμανία θα καταθέσει, εντός ενός μηνός, τις ακόλουθες εγγυήσεις: «Η Ρουμανία δεσμεύεται χωρίς κανενός είδους προϋποθέσεις (συμπεριλαμβανομένων όσων σχετίζονται με το δίκαιο ή αποφάσεις [της ΕΕ]) να προβεί στην πλήρη εξόφληση της χρηματικής της υποχρέωσης η οποία επιβάλλεται από τη διαιτητική απόφαση στην υπόθεση αριθ. ARB/05/20 του ICSID —και η οποία οφείλεται στους ενάγοντες— εφόσον η διαιτητική απόφαση δεν ακυρωθεί —κατόπιν της αναγγελίας της απόφασης σχετικά με την ακύρωση».

(29) Κατόπιν αιτήματος της Ρουμανίας, η Επιτροπή εξήγησε στη Ρουμανία ότι δεν μπορούσε να αναλάβει την άνευ όρων δέσμευση ότι θα καταβάλει την αποζημίωση που επιδικάστηκε δυνάμει της διαιτητικής απόφασης στους ενάγοντες ακόμη και αν αυτό συνεπάγεται παραβίαση των υποχρεώσεών της βάσει του δικαίου της Ένωσης και ανεξαρτήτως οποιασδήποτε απόφασης της Επιτροπής. Η Ρουμανία απάντησε αντίστοιχα στην ad hoc επιτροπή η οποία ήρε την αναστολή εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης στις 7 Σεπτεμβρίου 2014.

(30) Στις 15 Οκτωβρίου 2014 η Επιτροπή υπέβαλε στην ad hoc επιτροπή αίτηση παρεμβάσεως στη διαδικασία ακύρωσης ως μη διάδικο μέρος. Η αίτηση παρεμβάσεως εγκρίθηκε από την ad hoc επιτροπή στις 4 Δεκεμβρίου 2014 και η Επιτροπή υπέβαλε παρατηρήσεις φιλικού χαρακτήρα (ως amicus curiae) στην εν λόγω διαδικασία στις 9 Ιανουαρίου 2015.

Οι ενέργειες των εναγόντων για την αναγνώριση και εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης στα δικαστήρια της Ρουμανίας και των ΗΠΑ

(31) Οι ρουμανικές αρχές ενημέρωσαν περαιτέρω τις υπηρεσίες της Επιτροπής σχετικά με τις εθνικές διαδικασίες τις οποίες κίνησαν οι ενάγοντες για την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης. Τον Φεβρουάριο του 2014 ο Viorel Micula κίνησε καταρχάς τη δικαστική διαδικασία για την αναγνώριση της διαιτητικής απόφασης επί τη βάσει του νέου κώδικα πολιτικής δικονομίας (άρθρα 1124-1132) ([33]). Στις 7 Μαΐου 2014 η Επιτροπή παρενέβη στην εν λόγω διαδικασία δυνάμει του άρθρου 23α παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999. Ωστόσο, ο Viorel Micula απέσυρε την αγωγή του στις 28 Μαΐου 2014 και κατά συνέπεια δεν εκδόθηκε δικαστική απόφαση. Στις 18 Μαρτίου 2014 οι άλλοι τέσσερις ενάγοντες (S.C. European Food SA, S.C. Starmill S.R.L., S.C. Multipack και κ. Ioan Micula) κίνησαν χωριστά δικαστική διαδικασία στη Ρουμανία με σκοπό την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης σύμφωνα με το άρθρο 54 της σύμβασης ICSID, ζητώντας την καταβολή του 80 % του ανεξόφλητου ποσού (ήτοι 301 146 583 RON) και των αντίστοιχων τόκων.

([33]) Υπόθεση αριθ. 3456/3/2014, Πρωτοδικείο του Βουκουρεστίου.

(32) Στις 24 Μαρτίου 2014 το Πρωτοδικείο του Βουκουρεστίου επέτρεψε την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης όπως ζητήθηκε από τους τέσσερις ενάγοντες θεωρώντας ότι, βάσει του άρθρου 54 της σύμβασης ICSID που έχει κυρωθεί από τη Ρουμανία και αποτελεί μέρος της εθνικής έννομης τάξης της χώρας, η διαιτητική απόφαση αποτελεί άμεσα εκτελεστή πράξη και πρέπει να αντιμετωπιστεί ως τελεσίδικη εθνική δικαστική απόφαση, γεγονός που καθιστά ως εκ τούτου περιττή τη διαδικασία για την αναγνώριση της διαιτητικής απόφασης βάσει του νέου κώδικα πολιτικής δικονομίας της Ρουμανίας (άρθρα 1123-1132) ([34]). Στις 30 Μαρτίου 2014 πρόσωπο αρμόδιο για την εκτέλεση της απόφασης (εκτελεστής) κίνησε τη διαδικασία εκτέλεσης τάσσοντας στο Υπουργείο Οικονομικών προθεσμία 6 μηνών για να καταβάλει στους τέσσερις ενάγοντες το 80 % του ποσού της διαιτητικής απόφασης συν τους τόκους και λοιπά έξοδα.

(33) Η Ρουμανία προσέφυγε κατά της εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης ενώπιον του Πρωτοδικείου του Βουκουρεστίου και ζήτησε προσωρινά μέτρα, δηλαδή προσωρινή αναστολή της εκτέλεσης έως ότου η υπόθεση κριθεί επί της ουσίας ([35]). Στις 14 Μαΐου 2014 το δικαστήριο του Βουκουρεστίου ανέστειλε προσωρινά την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης μέχρι να εκδοθεί απόφαση επί της ουσίας της προσφυγής της Ρουμανίας και του αιτήματος περί αναστολής της εκτέλεσης. Στις 26 Μαΐου 2014 η Επιτροπή παρενέβη στην εν λόγω διαδικασία δυνάμει του άρθρου 23α παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999. Η Επιτροπή κάλεσε το Πρωτοδικείο του Βουκουρεστίου να αναστείλει και να ακυρώσει την αναγκαστική εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης. Εν είδει εναλλακτικής πρότασης, η Επιτροπή κάλεσε το Πρωτοδικείο του Βουκουρεστίου να απευθύνει προδικαστικό ερώτημα στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης («ΔΕΕ»).

(34) Στις 23 Σεπτεμβρίου 2014 το Πρωτοδικείο του Βουκουρεστίου, στην υπόθεση των προσωρινών μέτρων, ήρε την αναστολή και απέρριψε το αίτημα της Ρουμανίας για αναστολή της εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης. Ο κυριότερος λόγος για την εν λόγω απόρριψη ήταν η άρση της αναστολής εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης της ad hoc επιτροπής του ICSID στις 7 Σεπτεμβρίου 2014 (βλέπε αιτιολογική σκέψη 29). Στις 30 Σεπτεμβρίου 2014 η Ρουμανία αποφάσισε να προσφύγει κατά της απόφασης του Πρωτοδικείου του Βουκουρεστίου της 23ης Σεπτεμβρίου 2014 ([36]). Στις 13 Οκτωβρίου 2014 το Πρωτοδικείο του Βουκουρεστίου απέρριψε το αίτημα για την υποβολή προδικαστικών ερωτημάτων στο ΔΕΕ βάσει του άρθρου 267 της Συνθήκης. Στις 17 Οκτωβρίου 2014, υπό το πρίσμα της απόφασης της Επιτροπής της 1ης Οκτωβρίου 2014 για την κίνηση της επίσημης διαδικασίας έρευνας, στο πλαίσιο της υπόθεσης αριθ. 15755/3/2014 ενώπιον του Πρωτοδικείου του Βουκουρεστίου, η Ρουμανία ζήτησε εκ νέου προσωρινά μέτρα υπό μορφή αναστολής της αναγκαστικής εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης.

(35) Παρά την υποχρέωση όλων των ρουμανικών αρχών, συμπεριλαμβανομένων των δικαστικών, να συμμορφωθούν με τις αποφάσεις της Επιτροπής της 26ης Μαΐου 2014 και της 1ης Οκτωβρίου 2014, ο εκτελεστής που διορίστηκε από το Πρωτοδικείο του Βουκουρεστίου εξέδωσε εντολές στις 31 Οκτωβρίου 2014 για την κατάσχεση των λογαριασμών του Υπουργείου Οικονομικών της Ρουμανίας και την επιδίωξη της εκτέλεσης του 80 % του ποσού της διαιτητικής απόφασης. Συνεπεία των εντολών κατάσχεσης που εξέδωσε ο εκτελεστής, ορισμένα τμήματα του δημόσιου ταμείου και των τραπεζικών λογαριασμών του Υπουργείου Οικονομικών είναι επί του παρόντος δεσμευμένα.

(36) Στις 24 Νοεμβρίου 2014 το Πρωτοδικείο του Βουκουρεστίου απέρριψε επίσης την κύρια αγωγή της Ρουμανίας κατά της διαταγής εκτέλεσης της 24ης Μαρτίου 2014, συμπεριλαμβανομένης της αίτησης για προσωρινά μέτρα της 17ης Οκτωβρίου 2014. Στις 14 Ιανουαρίου 2015 η Ρουμανία άσκησε έφεση κατά της απόφασης του Πρωτοδικείου του Βουκουρεστίου ([37]). Στις 24 Φεβρουαρίου 2015 το Εφετείο του Βουκουρεστίου ήρε την απόφαση του Πρωτοδικείου του Βουκουρεστίου της 23ης Σεπτεμβρίου 2014 και ανέστειλε την αναγκαστική εκτέλεση έως την έκδοση απόφασης επί της έφεσης κατά της απόφασης του Πρωτοδικείου του Βουκουρεστίου της 24ης Νοεμβρίου 2014. Η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει άδεια παρέμβασης στην εν λόγω διαδικασία έφεσης βάσει του άρθρου 23α παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999.

(37) Στις 5 Ιανουαρίου 2015 ο εκτελεστής που διορίστηκε από το δικαστήριο προέβη σε κατάσχεση ποσού ύψους 36 484 232 RON (περίπου 8,1 εκατ. ευρώ ([38])) από το Υπουργείο Οικονομικών της Ρουμανίας. Από το ποσό αυτό, ο εκτελεστής μετέφερε εν συνεχεία 34 004 232 RON (περίπου 7,56 εκατ. ευρώ) σε ίσα μέρη στους τρεις από τους πέντε ενάγοντες και κράτησε το υπόλοιπο ως αποζημίωση για έξοδα εκτέλεσης. Στο διάστημα από τις 5 Φεβρουαρίου έως τις 25 Φεβρουαρίου 2015 ο εκτελεστής που διορίστηκε από το δικαστήριο προέβη σε κατάσχεση επιπλέον ποσού ύψους 9 197 482 RON (περίπου 2 εκατ. ευρώ) ([39]) από το Υπουργείο Οικονομικών. Στις 9 Μαρτίου 2015 το Υπουργείο Οικονομικών μετέφερε εκουσίως το υπόλοιπο ποσό των 472 788 675 RON (περίπου 106,5 εκατ. ευρώ ([40])) (συμπεριλαμβανομένων των εξόδων του διορισθέντος από το δικαστήριο εκτελεστή, ύψους 6 028 608 RON) σε δεσμευμένο λογαριασμό στο όνομα των πέντε εναγόντων προκειμένου να εφαρμόσει τη διαιτητική απόφαση. Ωστόσο, οι πέντε ενάγοντες μπορούν να προβούν σε ανάληψη του ποσού μόνον εάν η Επιτροπή αποφασίσει ότι η κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε βάσει της διαιτητικής απόφασης είναι συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά.

([34]) Διάταξη που εκδόθηκε από το Πρωτοδικείο του Βουκουρεστίου στην υπόθεση αριθ. 9261/3/2014, τμήμα Αστικού Δικαίου IV.
([35]) Υπόθεση αριθ. 15755/3/2014, Πρωτοδικείο του Βουκουρεστίου, τμήμα Αστικού Δικαίου III.
([36]) Υπόθεση αριθ. 15755/3/2014/a1, Εφετείο του Βουκουρεστίου, τμήμα Αστικού Δικαίου IV.
([37]) Βλέπε υποσημείωση 36.
([38]) Συναλλαγματική ισοτιμία αναφοράς της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στις 5 Ιανουαρίου 2015: 1 ευρώ = 4,49 RON.
([39]) Βλέπε υποσημείωση 38.
([40]) Συναλλαγματική ισοτιμία αναφοράς της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας στις 9 Μαρτίου 2015: 1 ευρώ = 4,44 RON.

(38) Η Επιτροπή ανακάλυψε επιπλέον ότι ο κ. Viorel Micula κίνησε επίσης διαδικασία εκτέλεσης κατά της Ρουμανίας ενώπιον του Πρωτοδικείου της περιφέρειας Κολούμπια των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής ([41]). Η υπόθεση αυτή εκκρεμεί. Η Επιτροπή προτίθεται να υποβάλει αίτηση για άδεια υποβολής υπομνήματος ως amicus curiae στην εν λόγω διαδικασία. Ο κ. Viorel Micula κίνησε επίσης περαιτέρω διαδικασία εκτέλεσης κατά της Ρουμανίας ενώπιον των ρουμανικών δικαστηρίων στις 3 Οκτωβρίου 2014, αλλά αυτή η αξίωση απορρίφθηκε από το Πρωτοδικείο του Βουκουρεστίου στις 3 Νοεμβρίου 2014.

3. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΟΥ ΚΑΙ ΛΟΓΟΙ ΚΙΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

Περιγραφή του μέτρου

(39) Το υπό αξιολόγηση μέτρο συνίσταται στην καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε στους ενάγοντες από το διαιτητικό δικαστήριο δυνάμει της διαιτητικής απόφασης, είτε με την εφαρμογή είτε με την εκτέλεση της εν λόγω διαιτητικής απόφασης, συν τους δεδουλευμένους τόκους που έχουν συσσωρευθεί από την έκδοση της διαιτητικής απόφασης.

(40) Όπως επισημαίνεται στην αιτιολογική σκέψη 3, η Ρουμανία έχει ήδη καταβάλει εν μέρει την εν λόγω αποζημίωση από τις αρχές του 2014 μέσω του συμψηφισμού φορολογικών οφειλών ενός εκ των εναγόντων, της S.C. European Food SA, προς το ρουμανικό κράτος. Η φορολογική οφειλή που συμψηφίστηκε με τον τρόπο αυτό ανέρχεται σε 337 492 864 RON (περίπου 76 εκατ. ευρώ ([42])).

(41) Όπως επισημαίνεται στην αιτιολογική σκέψη 37, ο εκτελεστής που διορίστηκε από το δικαστήριο προέβη σε κατάσχεση ποσού ύψους 45 681 714 RON (περίπου 10,17 εκατ. ευρώ ([43])) από το Υπουργείο Οικονομικών της Ρουμανίας προκειμένου να εκτελέσει την απόφαση. Επιπλέον, οι ρουμανικές αρχές μετέφεραν το υπόλοιπο ποσό των 472 788 675 RON (περίπου 106,5 εκατ. ευρώ ([44])) (συμπεριλαμβανομένων των εξόδων του διορισθέντος από το δικαστήριο εκτελεστή, ύψους 6 028 608 RON) σε δεσμευμένο λογαριασμό στο όνομα των πέντε εναγόντων.

(42) Σύμφωνα με τις ρουμανικές αρχές, η διαιτητική απόφαση έχει εφαρμοστεί πλήρως.

Λόγοι κίνησης της επίσημης διαδικασίας έρευνας

(43) Στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, η Επιτροπή κατέληξε στο προκαταρκτικό συμπέρασμα ότι η καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο στους ενάγοντες μέσω της εφαρμογής ή εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Το εν λόγω προκαταρκτικό συμπέρασμα στηρίζεται στις προκαταρκτικές εκτιμήσεις ότι:

— οι πέντε ενάγοντες αποτελούν μία οικονομική μονάδα, η οποία πρέπει να χαρακτηριστεί επιχείρηση,

— η καταβολή της επιδικασθείσας αποζημίωσης θα είχε παράσχει στους ενάγοντες οικονομικό πλεονέκτημα που υπό άλλες συνθήκες δεν θα ήταν διαθέσιμο στην αγορά,

— η παρουσία πλεονεκτήματος δεν αποκλείεται από το γεγονός ότι το ποσό που επιδικάστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο ορίζεται ως αποζημίωση για την αποκατάσταση ζημιών, εφόσον η διαιτητική απόφαση δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της νομολογίας στην υπόθεση Αστερίς που διακρίνει την αποζημίωση από την κρατική ενίσχυση,

— το πλεονέκτημα που χορηγήθηκε είναι επιλεκτικό, καθώς μόνον οι ενάγοντες θα επωφελούνταν από το μέτρο,

— το πλεονέκτημα χορηγείται από κρατικούς πόρους, εφόσον οι σχετικές πληρωμές θα καταβάλλονταν από τον κρατικό προϋπολογισμό, και η απόφαση για τη χορήγηση του πλεονεκτήματος μπορεί να καταλογιστεί στη Ρουμανία, ανεξαρτήτως αν η Ρουμανία εφάρμοσε τη διαιτητική απόφαση εκουσίως ή βάσει διαταγής δικαστηρίου,

— η καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε στους ενάγοντες νοθεύει τον ανταγωνισμό και επηρεάζει τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών.

(44) Η Επιτροπή έκρινε εν συνεχεία ότι η εφαρμογή των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στην προκειμένη περίπτωση δεν θίγει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προστατεύονται από το άρθρο 351 της Συνθήκης. Η Επιτροπή διαπίστωσε περαιτέρω ότι η καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε στους ενάγοντες θα συνιστούσε νέα ενίσχυση, εφόσον η εφαρμογή ή εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης θα λάμβανε χώρα μετά την προσχώρηση της Ρουμανίας στην Ένωση, καθώς και ότι δεν έχει σημασία το γεγονός ότι ορισμένες από τις δαπάνες που εκ των πραγμάτων θα επιστρέφονταν με το εν λόγω μέτρο πραγματοποιήθηκαν από τους ενάγοντες πριν από την προσχώρηση. Τέλος, η Επιτροπή κατέληξε στο προκαταρκτικό συμπέρασμα ότι η καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο στους ενάγοντες μέσω της εφαρμογής ή εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης δεν θα ήταν συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά, καθώς δεν πληρούσε τις ισχύουσες προϋποθέσεις για το συμβιβάσιμο των ενισχύσεων περιφερειακού χαρακτήρα.

([41]) Υπόθεση αριθ. 1-14-cv-600 Viorel Micula κατά κυβέρνησης της Ρουμανίας στο Πρωτοδικείο της περιφέρειας Κολούμπια των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής — Αίτηση για επιβεβαίωση της διαιτητικής απόφασης του ICSID και την έκδοση δικαστικής απόφασης.
([42]) Βλέπε υποσημείωση 7.
([43]) Βλέπε υποσημείωση 38.
([44]) Βλέπε υποσημείωση 40.

4. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

(45) Η Ρουμανία επισημαίνει, καταρχάς, ότι σύμφωνα με το άρθρο 54 παράγραφος 1 της σύμβασης ICSID, στην οποία η Ρουμανία προσχώρησε το 1975, κάθε συμβαλλόμενο κράτος «αναγνωρίζει διαιτητική απόφαση που εκδίδεται δυνάμει της παρούσας σύμβασης ως δεσμευτική και εκτελεί τις χρηματικές υποχρεώσεις που επιβάλλονται από την εν λόγω διαιτητική απόφαση εντός της επικράτειάς του ωσάν να επρόκειτο για τελεσίδικη απόφαση δικαστηρίου του κράτους αυτού». Η Ρουμανία ισχυρίζεται ότι, συνεπεία της ανωτέρω ρήτρας, κάθε συμβαλλόμενο κράτος υποχρεούται να αναγνωρίζει και να εκτελεί διαιτητική απόφαση του ICSID της οποίας η εκτέλεση δεν έχει ανασταλεί σύμφωνα με τους κανόνες που προβλέπονται στη σύμβαση ICSID, χωρίς να υφίσταται καμία δυνατότητα προσφυγής κατά της εν λόγω διαιτητικής απόφασης ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων.

(46) Κατά δεύτερον, η Ρουμανία τονίζει ότι η ρουμανική κυβέρνηση δεσμεύεται να συμμορφώνεται με το ρουμανικό σύνταγμα, το οποίο της απαγορεύει να ασκεί αθέμιτη επιρροή στους δικαστές όσον αφορά το ζήτημα της εκτέλεσης ή μη της διαιτητικής απόφασης. Τονίζει δε ότι το εθνικό δικαστήριο αποφάσισε αυτόνομα ότι οι διάφορες πράξεις που εκδόθηκαν από την Επιτροπή το 2014 δεν θα μπορούσαν να αναστείλουν την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης δυνάμει του ρουμανικού δικαίου. Η Ρουμανία ισχυρίζεται περαιτέρω ότι, μολονότι σύμφωνα με το ρουμανικό σύνταγμα το δίκαιο της Ένωσης εν γένει υπερέχει του (τακτικού) ρουμανικού εθνικού δικαίου, το δίκαιο της Ένωσης δεν μπορεί ωστόσο να υπερισχύει του ρουμανικού συντάγματος αυτού καθαυτό.

(47) Τρίτον, η Ρουμανία ισχυρίζεται ότι το ποσό που επιδικάστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο στους ενάγοντες δεν πρέπει να αντιμετωπιστεί ως νέα ασυμβίβαστη ενίσχυση, αλλά ως αποζημίωση προς αποκατάσταση ζημιών κατά την έννοια της νομολογίας στην υπόθεση Αστερίς. Η Ρουμανία ενίσταται, ειδικότερα, στην εφαρμογή της νομολογίας της υπόθεσης Lucchini στην προκειμένη περίπτωση, ισχυριζόμενη ότι το πλαίσιο των πραγματικών περιστατικών διαφοροποιεί την παρούσα υπόθεση από την υπόθεση Lucchini ([45]) που εκδικάστηκε από το ΔΕΕ.

(48) Τέλος, η Ρουμανία τονίζει επανειλημμένα τη σύγκρουση που προκύπτει στην παρούσα υπόθεση μεταξύ των υποχρεώσεων της Ρουμανίας που απορρέουν από τη σύμβαση ICSID, αφενός, και από το δίκαιο της Ένωσης, αφετέρου. Υποστηρίζει ότι μέχρι να καθοριστεί σε επίπεδο ICSID αν πρέπει να υπερισχύει η σύμβαση ICSID ή το δίκαιο της Ένωσης, η εφαρμογή ή εκτέλεση διαιτητικής απόφασης του ICSID δεν πρέπει να θεωρείται ότι συνιστά παράνομη κρατική ενίσχυση.

5. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΩΝ

(49) Ο μόνος ενδιαφερόμενος που υπέβαλε παρατηρήσεις σχετικά με την απόφαση κίνησης της διαδικασίας ήταν οι ενάγοντες στη διαιτητική διαδικασία που οδήγησε στην έκδοση της διαιτητικής απόφασης. Οι ενάγοντες αμφισβητούν τις προκαταρκτικές εκτιμήσεις που παρατίθενται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας. Ειδικότερα, διατυπώνουν παρατηρήσεις όσον αφορά i) το ιστορικό της υπόθεσης και ii) την εσφαλμένη, σύμφωνα με τους ισχυρισμούς τους, περιγραφή του μέτρου· υποστηρίζουν ότι iii) δεν υπάρχει σύγκρουση μεταξύ των κανόνων της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις και των ενδοενωσιακών ΔΕΣ· ισχυρίζονται ότι iv) η εφαρμογή ή εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης δεν συνιστά κρατική ενίσχυση ή v) αν μη τι άλλο, δεν συνιστά νέα ενίσχυση· διατείνονται ότι, ακόμη και αν χαρακτηριζόταν ως ενίσχυση vi) η εφαρμογή ή εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης θα αποτελούσε συμβιβάσιμη ενίσχυση· υποστηρίζουν ότι vii) η προστασία της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης αποκλείει τη δυνατότητα της Επιτροπής να εκδώσει αρνητική απόφαση· και, τέλος, ισχυρίζονται ότι viii) η Επιτροπή πρέπει να λάβει μέτρα για τη δέουσα συμμετοχή των εναγόντων στη διαδικασία έρευνας.

Σχετικά με το ιστορικό της υπόθεσης

(50) Οι ενάγοντες εξηγούν ότι μετά την κατάρρευση του κομμουνιστικού καθεστώτος το 1989, η Ρουμανία βρέθηκε σε δεινή κατάσταση οικονομικής στέρησης. Η κατάσταση ήταν τέτοια ώστε, όταν η Ρουμανία ξεκίνησε τη διαδικασία προσχώρησης στην Ένωση το 1995, απείχε πολύ από την εκπλήρωση των ενωσιακών κριτηρίων προσχώρησης. Προκειμένου να επισπεύσει την οικονομική ανάπτυξη και να μειώσει τις περιφερειακές ανισότητες, η ρουμανική κυβέρνηση θέσπισε ένα πλαίσιο για την περιφερειακή ανάπτυξη και λίγο αργότερα εξέδωσε το ΕΚΔ 24 ούτως ώστε να παράσχει κίνητρα για επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα σε μειονεκτούσες περιοχές. Τα κίνητρα βάσει του ΕΚΔ 24 απευθύνονταν αποκλειστικά σε επενδυτές που θα δημιουργούσαν θέσεις εργασίας στις πλέον μειονεκτούσες περιφέρειες σε μία από τις φτωχότερες χώρες της Ευρώπης. Στο πλαίσιο αυτό, οι ενάγοντες τονίζουν ιδίως ότι το ΕΚΔ 24 δεν παρείχε μόνο πλεονεκτήματα στους επενδυτές, αλλά ταυτόχρονα επέβαλλε και υποχρεώσεις, όπως το καθήκον της δημιουργίας θέσεων εργασίας και της απασχόλησης πρώην ανέργων, η ανάπτυξη και παραγωγή νέων υλικών στη μειονεκτούσα περιφέρεια, η διατήρηση της έδρας των νεοσυσταθεισών εταιρειών στη μειονεκτούσα περιφέρεια, καθώς και η υποχρέωση υποβολής αίτησης και λήψης πιστοποιητικού μόνιμου επενδυτή.

(51) Οι ενάγοντες εξηγούν περαιτέρω ότι οι εταιρείες τους έλαβαν πιστοποιητικό μόνιμου επενδυτή στο διάστημα από το 2000 έως το 2002 για τις επενδύσεις στον νομό Bihor. Σύμφωνα με τους όρους των εν λόγω πιστοποιητικών μόνιμων επενδυτών, τα οποία ίσχυαν έως την 1η Απριλίου 2009, οι ενάγοντες δεσμεύονταν να διατηρήσουν τις επενδύσεις τους για «διπλάσια χρονική περίοδο από εκείνη κατά την οποία [οι ενάγοντες] επωφελούνταν από τα πλεονεκτήματα» τα οποία θεσπίστηκαν με το ΕΚΔ 24. Μέσω των επενδύσεών τους, οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι δημιούργησαν περίπου 9 000 νέες θέσεις εργασίας, εκ των οποίων 7 000 εξακολουθούν να υφίστανται μέχρι σήμερα. Οι ενάγοντες υποστηρίζουν επιπλέον ότι οι επενδύσεις τους είχαν σημαντικά δευτερογενή αποτελέσματα για την περιφέρεια. Το συμπέρασμα το οποίο συνάγουν οι ενάγοντες από αυτές τις παρατηρήσεις είναι ότι, μέσω των επενδύσεών τους, συνέβαλαν στην ελάφρυνση

([45]) Βλέπε απόφαση κίνησης της διαδικασίας, αιτιολογική σκέψη 39.

των δεινών που επέφεραν οι οικτρές οικονομικές συνθήκες στην περιοχή του νομού Bihor και βελτίωσαν την ποιότητα ζωής στην εν λόγω περιοχή.

(52) Όσον αφορά τους νόμους για τις κρατικές ενισχύσεις που ίσχυαν στη Ρουμανία πριν από την προσχώρησή της στην Ένωση, οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι εφόσον το ΕΚΔ 24 θεσπίστηκε πριν τεθεί σε ισχύ ο νόμος αριθ. 143/1999, το ΕΚΔ 24 αποτελούσε υφιστάμενη ενίσχυση για τους σκοπούς του συγκεκριμένου νόμου και δεν απαιτούνταν η έγκρισή του από το Συμβούλιο Ανταγωνισμού. Οι ενάγοντες υπενθυμίζουν επίσης ότι, ενώ το Συμβούλιο Ανταγωνισμού επιχείρησε να προσβάλει το ΕΚΔ 75 στα ρουμανικά δικαστήρια, δεν αμφισβήτησε το συμβιβάσιμο του ΕΚΔ 24 με τον νόμο αριθ. 143/1999. Οι ενάγοντες υπενθυμίζουν επίσης ότι, με εξαίρεση την κοινή θέση της ΕΕ της 21ης Νοεμβρίου 2001, σε καμία δήλωση που εκδόθηκε από την Ένωση κατά τη διάρκεια της ενταξιακής διαδικασίας δεν προσδιορίστηκε συγκεκριμένα το ΕΚΔ 24 ως προβληματικό από την άποψη των κρατικών ενισχύσεων.

(53) Τέλος, οι ενάγοντες δηλώνουν ότι τυχόν αποτυχία ως προς την πλήρη εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης ή η ανάκτηση του μέρους που έχει ήδη εξοφληθεί μέσω του συμψηφισμού των φορολογικών οφειλών του ενάγοντος με την οφειλόμενη αποζημίωση, θα απέβαινε καταστροφική για τους ενάγοντες και για την περιφέρεια, θέτοντας σε κίνδυνο χιλιάδες θέσεις εργασίας και αντιστρέφοντας την οικονομική ανάπτυξη που έχει σημειωθεί στην περιοχή.

Σχετικά με την περιγραφή του μέτρου

(54) Οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι η απόφαση κίνησης της διαδικασίας δεν είναι συνεπής σε ό,τι αφορά τον προσδιορισμό του επίμαχου μέτρου. Παραπέμποντας στις αιτιολογικές σκέψεις 25 και 26 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, οι ενάγοντες τονίζουν ότι, ενώ η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι ερευνά μόνο την εφαρμογή ή εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης, στην πραγματικότητα θέτει υπό αμφισβήτηση το καθεστώς του ΕΚΔ 24 στο οποίο στηρίζεται η εν λόγω διαιτητική απόφαση. Οι ενάγοντες υποστηρίζουν επίσης ότι, σε κάθε περίπτωση, δεν έχει ποτέ διαπιστωθεί με έγκυρη επίσημη απόφαση ότι το ΕΚΔ 24 ισοδυναμούσε με ασυμβίβαστη κρατική ενίσχυση.

(55) Υποστηρίζοντας περαιτέρω ότι στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας αποδίδεται εσφαλμένος χαρακτηρισμός στη διαιτητική απόφαση, οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι με τη διαιτητική απόφαση χορηγείται αποκλειστικά αποζημίωση προς αποκατάσταση ζημιών που προξενήθηκαν από την παράβαση της ΔΕΣ εκ μέρους της Ρουμανίας και δεν αναπαράγονται τα οφέλη που προβλέπονται από το ΕΚΔ 24. Μάλιστα, σύμφωνα με τους ενάγοντες, το διαιτητικό δικαστήριο δεν επιδίκασε αποζημίωση για την πρόωρη ανάκληση των κινήτρων του ΕΚΔ 24 αυτή καθαυτή, αλλά έκρινε ότι τα μέτρα που διαπιστώθηκε ότι παρέβαιναν τη ΔΕΣ αφορούν το γεγονός ότι η Ρουμανία ενήργησε παράλογα i) διατηρώντας στο ακέραιο την υποχρέωση του επενδυτή δυνάμει του ΕΚΔ 24 παρά την ανάκληση πρακτικά όλων των οφελών που προβλέπονταν σε αυτό, ii) υπονομεύοντας τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των εναγόντων όσον αφορά τη συνεχιζόμενη διαθεσιμότητα των κινήτρων του ΕΚΔ 24 και iii) μη επιδεικνύοντας επαρκώς διαφανή στάση απέναντι στους ενάγοντες.

(56) Επιπλέον, οι ενάγοντες προβάλλουν το επιχείρημα ότι η απόφαση κίνησης της διαδικασίας στηρίζεται στην υπόθεση ότι το ΕΚΔ 24 συνιστούσε ασυμβίβαστη ενίσχυση και ότι η συγκεκριμένη υπόθεση είναι προβληματική διότι το συμβιβάσιμο του ΕΚΔ 24 ως ενίσχυσης περιφερειακού χαρακτήρα δεν έχει προσδιοριστεί ποτέ με έγκυρη επίσημη απόφαση.

Σχετικά με την απουσία σύγκρουσης μεταξύ των κανόνων της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις και των ενδοενωσιακών ΔΕΣ

(57) Παραπέμποντας στις αιτιολογικές σκέψεις 51 έως 55 της απόφασης κίνησης της διαδικασίας, οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης που αφορούν τις υποχρεώσεις των κρατών μελών δυνάμει του διεθνούς δικαίου δεν είναι συναφείς εν προκειμένω, καθώς δεν υφίσταται σύγκρουση μεταξύ της νομοθεσίας της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις και της ΔΕΣ. Το κεντρικό επιχείρημα των εναγόντων είναι ότι αποκλείεται οποιαδήποτε σύγκρουση λόγω του γεγονότος ότι η επίμαχη διαιτητική διαδικασία κινήθηκε πριν από την προσχώρηση της Ρουμανίας στην Ένωση. Η υποχρέωση της Ρουμανίας να εφαρμόσει τη διαιτητική απόφαση προκύπτει, κατά τα λεγόμενα, από τη χρονική στιγμή κατά την οποία επήλθε η εικαζόμενη παραβίαση της ΔΕΣ, ήτοι πριν από την προσχώρηση της Ρουμανίας στην Ένωση και, ως εκ τούτου, δεν επηρεάζεται από το δίκαιο της Ένωσης.

Σχετικά με τον χαρακτηρισμό της εφαρμογής/εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης ως κρατικής ενίσχυσης

(58) Οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι η εφαρμογή ή εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης από τη Ρουμανία δεν συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης.

(59) Πρώτον, μολονότι δεν αμφισβητούν τον χαρακτηρισμό των S.C. European Food SA, S.C. Starmill S.R.L. και S.C. Multipack ως επιχειρήσεων, οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι Ioan και Viorel Micula ασκούν οι ίδιοι οικονομικές δραστηριότητες. Ειδικότερα, υποστηρίζεται πως το γεγονός ότι οι αδελφοί Micula έχουν μετοχές σε διάφορες επιχειρήσεις δεν αρκεί για τον χαρακτηρισμό τους ως επιχειρήσεων. Οι ενάγοντες ισχυρίζονται επίσης ότι οι τρεις προαναφερόμενες εταιρείες και οι αδελφοί Micula δεν μπορούν να αντιμετωπιστούν ως ενιαία οικονομική μονάδα, καθώς τα συμφέροντα των αδελφών δεν είναι πανομοιότυπα με εκείνα των εταιρειών.

(60) Δεύτερον, οι ενάγοντες υπογραμμίζουν ότι η εφαρμογή της διαιτητικής απόφασης δεν χορηγεί πλεονέκτημα σε αυτούς. Ισχυρίζονται ότι τα μέτρα τα οποία εξυπηρετούν την εκπλήρωση νομικών υποχρεώσεων, όπως η καταβολή αποζημίωσης, δεν συνιστούν προτιμησιακή μεταχείριση των επιχειρήσεων. Στο πλαίσιο αυτό, οι ενάγοντες διατείνονται ότι η Επιτροπή δεν μπορεί να στηριχθεί στις προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Colomer στην υπόθεση Atzeni, καθώς η υπόθεση εκείνη αφορούσε αποζημίωση που καταβλήθηκε σε δικαιούχο προς αποκατάσταση ζημίας λόγω της ανάκτησης ασυμβίβαστης ενίσχυσης η οποία είχε ήδη χορηγηθεί. Οι ενάγοντες υποστηρίζουν ότι, αντιθέτως, στην προκειμένη περίπτωση δεν είχε

καταβληθεί σε αυτούς κρατική ενίσχυση —πόσο μάλλον παράνομη κρατική ενίσχυση—, στοιχείο που διαφοροποιεί την παρούσα υπόθεση από την υπόθεση Atzeni. Ομοίως, οι ενάγοντες υποστηρίζουν ότι η παρούσα υπόθεση δεν μπορεί να εξισωθεί με τις υποθέσεις που παρατίθενται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, στο πλαίσιο των οποίων κρίθηκε ότι συμβατικές ρήτρες που προέβλεπαν την αποζημίωση δικαιούχων λόγω ανάκτησης ασυμβίβαστης κρατικής ενίσχυσης συνιστούσαν αυτές καθαυτές κρατική ενίσχυση.

(61) Οι ενάγοντες ισχυρίζονται επιπλέον ότι η εφαρμογή ή εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης εμπίπτει σαφώς στη νομολογία της υπόθεσης Αστερίς. Διατείνονται ότι το σκεπτικό στο οποίο βασίζεται η νομολογία στην υπόθεση Αστερίς, καθώς και σε υποθέσεις όπως οι Denkavit ([46]) και ThyssenKrupp ([47]), είναι ότι η καταβολή αποζημιώσεων δεν εναπόκειται στη διακριτική ευχέρεια των κρατών μελών και επομένως δεν μπορεί να χαρακτηριστεί κρατική ενίσχυση. Ισχυρίζονται περαιτέρω ότι οι δεσμεύσεις της Ρουμανίας βάσει της ΔΕΣ αποτελούν έκφραση γενικών κανόνων ευθύνης στους οποίους εφαρμόζεται η νομολογία στην υπόθεση Αστερίς. Όσον αφορά το επιχείρημα της Επιτροπής ότι η απόφαση στην υπόθεση Αστερίς δεν εφαρμόζεται σε αποζημιώσεις που επιδικάζονται βάσει ενδοενωσιακών ΔΕΣ που θεωρούνται ασυμβίβαστες με το δίκαιο της Ένωσης, οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι τυχόν ασυμβίβαστο αυτού του είδους δεν θα καθιστούσε άκυρη τη διαιτητική απόφαση που εκδόθηκε βάσει ΔΕΣ αυτού του είδους. Επιπλέον, η εφαρμογή ή εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης δεν θα μπορούσε να εκληφθεί ως χορήγηση κρατικής ενίσχυσης «από την πίσω πόρτα», καθώς η διαιτητική απόφαση δεν επαναφέρει το καταργηθέν καθεστώς του ΕΚΔ 24· αντίθετα, η διαιτητική απόφαση, κατά τα λεγόμενα, προβλέπει τη χορήγηση αποζημίωσης για την αυτόνομη απόφαση της Ρουμανίας, μεταξύ άλλων, να διατηρήσει μια παράλογη επιβάρυνση που είχε επιβληθεί στους ενάγοντες.

(62) Οι ενάγοντες υποστηρίζουν επιπλέον ότι τα επιχειρήματα της Επιτροπής σχετικά με το ασυμβίβαστο της ΔΕΣ με το δίκαιο της Ένωσης είναι άσχετα, καθώς η διαφορά που οδήγησε στη διαιτητική διαδικασία και εντέλει στη διαιτητική απόφαση προέκυψε πριν από την προσχώρηση της Ρουμανίας στην Ένωση. Ισχυριζόμενοι ότι η επιχειρηματολογία της Επιτροπής στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας βασίζεται σε εσφαλμένη σύνδεση της εφαρμογής/εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης με το ασυμβίβαστο του καθεστώτος του ΕΚΔ 24, οι ενάγοντες υποστηρίζουν εκ νέου ότι, σε κάθε περίπτωση, με τη διαιτητική απόφαση δεν χορηγήθηκε αποζημίωση επί τη βάσει της απόφασης της Ρουμανίας να συμμορφωθεί με τους κανόνες της Ένωσης για τις κρατικές ενισχύσεις.

(63) Οι ενάγοντες αμφισβητούν περαιτέρω τη συνάφεια της απόφασης του ΔΕΕ στην υπόθεση Lucchini, στην οποία παραπέμπει η Επιτροπή στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, με την παρούσα υπόθεση. Κατά την άποψή τους, η απόφαση στην υπόθεση Lucchini απλώς εδραιώνει ότι οι διατάξεις του εθνικού δικαίου δεν μπορούν να εμποδίζουν την ανάκτηση ασυμβίβαστων ενισχύσεων, και δεν έχει σχέση με την εφαρμογή/εκτέλεση διαιτητικής απόφασης με την οποία χορηγείται αποζημίωση για παράβαση διμερούς επενδυτικής συμφωνίας.

(64) Τρίτον, όσον αφορά τη δυνατότητα καταλογισμού της εφαρμογής/εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης στη Ρουμανία, οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι η εκτίμηση της Επιτροπής δεν μπορεί να στηριχθεί στη δυνατότητα καταλογισμού του ίδιου του ΕΚΔ 24. Υποστηρίζουν επιπλέον ότι η εφαρμογή/εκτέλεση διαιτητικής απόφασης ICSID αποτελεί αυτόματη και ακούσια συνέπεια των υποχρεώσεων της Ρουμανίας δυνάμει της σύμβασης ICSID. Οποιαδήποτε ακούσια πράξη, σύμφωνα με τους ενάγοντες, δεν μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος και, συνεπώς, δεν μπορεί να συνιστά κρατική ενίσχυση. Τονίζουν ακόμη ότι οι διαιτητικές αποφάσεις του ICSID δεν υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο από τα εθνικά δικαστήρια και η εκτέλεσή τους δεν μπορεί να εμποδιστεί για λόγους εθνικής δημόσιας τάξης ή ασυμβατότητας με το δίκαιο της Ένωσης.

(65) Οι ενάγοντες ισχυρίζονται επιπροσθέτως ότι οι υποχρεώσεις της Ρουμανίας δυνάμει της σύμβασης ICSID δεν επηρεάστηκαν από τη μετέπειτα προσχώρηση της Ρουμανίας στην Ένωση. Εξηγούν ότι εφόσον η εικαζόμενη παράβαση της ΔΕΣ και η κίνηση της διαδικασίας έλαβαν χώρα πριν από την ένταξη της Ρουμανίας στην Ένωση, το δίκαιο της ΕΕ δεν εφαρμόζεται στην παρούσα υπόθεση.

(66) Τέταρτον, όσον αφορά τον επιλεκτικό χαρακτήρα, οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι η εφαρμογή/εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης δεν είναι επιλεκτική, δεδομένου ότι οι ΔΕΣ και η σύμβαση ICSID συγκροτούν ένα σύστημα γενικής ευθύνης το οποίο εφαρμόζεται εξίσου σε οποιονδήποτε επενδυτή. Κατά συνέπεια, οι αποζημιώσεις που επιδικάζονται στο πλαίσιο αυτού του συστήματος δεν είναι επιλεκτικές. Εν προκειμένω, οι ενάγοντες παραθέτουν επίσης δήλωση στην οποία προέβη, κατά τα λεγόμενα, η Επιτροπή, σύμφωνα με την οποία «οι ΔΕΣ, μολονότι παρέχουν όφελος με την εξασφάλιση δικαιωμάτων ιδιοκτησίας στο εξωτερικό, δεν μπορούν από τεχνική άποψη να χαρακτηριστούν κρατικές ενισχύσεις που απαγορεύονται από το άρθρο 107 παράγραφος 1 [της Συνθήκης] καθώς το όφελος δεν συνεπάγεται την ευνοϊκή μεταχείριση ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής, αλλά χορηγείται γενικώς σε όλους τους επενδυτές ανεξαρτήτως του τομέα στον οποίο δραστηριοποιούνται».

(67) Τέλος, οι ενάγοντες αρνούνται ότι η εφαρμογή της διαιτητικής απόφασης είναι πιθανόν να νοθεύσει τον ανταγωνισμό και να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Διατείνονται ότι το σκεπτικό που διατυπώνεται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας δεν μπορεί να εφαρμοστεί στην περίπτωση των αδελφών Micula, οι οποίοι, όπως ισχυρίζονται, δεν ασκούν καμία οικονομική δραστηριότητα, και κατά συνέπεια τυχόν πληρωμές προς τους ίδιους δεν μπορούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό ούτε να επηρεάσουν τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών. Γενικότερα, οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι η εφαρμογή της διαιτητικής απόφασης δεν θα παρείχε πλεονέκτημα στους ενάγοντες, επομένως μπορεί να αποκλειστεί το ενδεχόμενο οποιωνδήποτε επιπτώσεων στον ανταγωνισμό ή στις συναλλαγές.

([46]) Υπόθεση 61/79, Amministrazione delle finanze dello Stato κατά Denkavit italiana, EU:C:1980:100.

([47]) Απόφαση 2008/408/ΕΚ της Επιτροπής, της 20ής Νοεμβρίου 2007, σχετικά με την κρατική ενίσχυση C 36/A/06 (πρώην NN 38/06) που έθεσε σε εφαρμογή η Ιταλία υπέρ των ThyssenKrupp, Cementir και Nuova Terni Industrie Chimiche (ΕΕ L 144 της 4.6.2008, σ. 37).

Σχετικά με τον χαρακτηρισμό της εφαρμογής/εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης ως νέας ενίσχυσης

(68) Οι ενάγοντες επιχειρηματολογούν περαιτέρω σχετικά με τον χαρακτηρισμό της εφαρμογής/εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης ως νέας ενίσχυσης. Επισημαίνουν ότι τα μόνα γεγονότα που έλαβαν χώρα μετά την προσχώρηση της Ρουμανίας ήταν η έκδοση της διαιτητικής απόφασης και η εκτέλεσή της. Κατά τα λεγόμενα, η εκτέλεση εκ μέρους της Ρουμανίας αποτελούσε απλώς αυτόματη συνέπεια της διαιτητικής απόφασης και όχι αποτέλεσμα χωριστής απόφασης. Οι κρίσιμες χρονικές στιγμές ήταν, σύμφωνα με τους ενάγοντες, η θέσπιση του ΕΚΔ 24, η έκδοση των πιστοποιητικών μόνιμων επενδυτών στους ενάγοντες και, τελευταία, η σύναψη της ΔΕΣ. Οι ενάγοντες στηρίζονται επίσης στη νομολογία και στην πρακτική της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές εγγυήσεις (στο πλαίσιο των οποίων η κρίσιμη χρονική στιγμή είναι η χρονική στιγμή χορήγησης της εγγύησης και όχι η χρονική στιγμή επίκλησής της ή έκδοσης των πληρωμών), προκειμένου να υποστηρίξουν ότι όταν καταβάλλεται αποζημίωση βάσει δέσμευσης που περιλαμβάνεται σε διεθνή συμφωνία, η ημερομηνία σύναψης της εν λόγω συμφωνίας πρέπει να θεωρείται καθοριστική.

Σχετικά με το συμβιβάσιμο της εφαρμογής/εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης

(69) Οι ενάγοντες ισχυρίζονται καταρχάς ότι όταν η Επιτροπή διερευνά μη κοινοποιηθείσα ενίσχυση και το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος δεν προβάλλει κανένα απολύτως επιχείρημα περί του συμβιβάσιμου των ενισχύσεων, η Επιτροπή έχει καθήκον να εξετάζει κατά πόσον ενδέχεται η ενίσχυση να είναι συμβιβάσιμη δυνάμει τυχόν εφαρμοστέων κανόνων ή κατευθυντήριων γραμμών, εάν κρίνεται αναγκαίο υποβάλλοντας αίτημα για παροχή συμπληρωματικών πληροφοριών από το κράτος μέλος ή τον δικαιούχο.

(70) Όσον αφορά την προκαταρκτική ανάλυση του συμβιβάσιμου που περιλαμβάνεται στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας, οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι στηρίζεται σε προβληματική θεώρηση, καθώς εφαρμόζει τις ισχύουσες κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα στην εφαρμογή/εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης, μολονότι είναι απολύτως προφανές ότι η εφαρμογή/εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης δεν στηρίζεται σε κανέναν στόχο περιφερειακής ανάπτυξης. Κατά την άποψη των εναγόντων, και τονίζοντας εκ νέου ότι στην απόφαση κίνησης της διαδικασίας λαμβάνεται εσφαλμένα ως παραδοχή ότι η εφαρμογή της διαιτητικής απόφασης θα επανέφερε αναδρομικά σε ισχύ το ΕΚΔ 24, η μόνη ενίσχυση που θα μπορούσε να έχει χορηγηθεί ήταν τα οφέλη που προβλέπονταν στο πλαίσιο του καθεστώτος του ΕΚΔ 24. Σε αυτή την περίπτωση, το ΕΚΔ 24 θα έπρεπε να αξιολογηθεί δυνάμει των κατευθυντήριων γραμμών του 1998 για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα, βάσει των οποίων θα έπρεπε να κριθεί συμβιβάσιμο.

(71) Οι ενάγοντες υποστηρίζουν εν συνεχεία ότι δεν έχει υπάρξει ποτέ έγκυρη επίσημη απόφαση στην οποία να ορίζεται ότι το ΕΚΔ 24 συνιστά ασυμβίβαστη κρατική ενίσχυση. Η απόφαση του Συμβουλίου Ανταγωνισμού της Ρουμανίας (απόφαση αριθ. 244) με την οποία καταργήθηκε το ΕΚΔ 24 ήταν λανθασμένη, σύμφωνα με τους ενάγοντες, καθώς στην εν λόγω απόφαση δεν αξιολογήθηκε το συμβιβάσιμο και δεν παρατέθηκε το σκεπτικό των πορισμάτων. Επιπλέον, οι ενάγοντες υποστήριξαν ότι η έκδοση του ΕΚΔ 75, με την οποία επικυρώθηκε το ΕΚΔ 24, από τη ρουμανική κυβέρνηση, υπερίσχυε της απόφασης του Συμβουλίου Ανταγωνισμού. Ισχυρίζονται ακόμη ότι η απόρριψη των προσφυγών του Συμβουλίου Ανταγωνισμού κατά του ΕΚΔ 75 ενώπιον των ρουμανικών δικαστηρίων αποτελεί περαιτέρω απόδειξη του ότι το ΕΚΔ 24 και το ΕΚΔ 75 υπερίσχυαν της απόφασης του Συμβουλίου Ανταγωνισμού.

(72) Οι ενάγοντες υποστηρίζουν επιπλέον ότι η Επιτροπή ούτε είχε ούτε έχει αρμοδιότητα να ελέγξει το ΕΚΔ 24, έστω και παρεμπιπτόντως. Τα επίμαχα τμήματα του ΕΚΔ 24 ανακλήθηκαν πριν από την προσχώρηση της Ρουμανίας στην Ένωση. Στον βαθμό που θεωρείται ότι η διαιτητική απόφαση επαναφέρει ενισχύσεις που χορηγήθηκαν δυνάμει του ΕΚΔ 24, οι ενάγοντες υποστηρίζουν ως εκ τούτου ότι η Επιτροπή δεν έχει αρμοδιότητα ελέγχου. Στο πλαίσιο αυτό, παραπέμπουν επίσης στην απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση κρατικής ενίσχυσης N 380/2004, στην οποία η Επιτροπή διαπίστωσε ότι η εφαρμογή, μετά την προσχώρηση, διαιτητικής απόφασης η οποία είχε εκδοθεί πριν από την προσχώρηση και αφορούσε εξ ολοκλήρου περιόδους πριν από την προσχώρηση, δεν συνιστά νέα ενίσχυση.

(73) Τέλος, οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι το ΕΚΔ 24 και τα επιμέρους κίνητρα δυνάμει του ΕΚΔ 24 ήταν συμβιβάσιμα με την εσωτερική αγορά σύμφωνα με τις ισχύουσες κατευθυντήριες γραμμές του 1998 για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα, δεδομένου ότι πληρούνταν όλες οι προϋποθέσεις του συμβιβάσιμου. Στο πλαίσιο αυτό, υποστηρίζουν, πρώτον, ότι το ΕΚΔ 24 μπορεί πράγματι να θεωρηθεί συμβιβάσιμη επενδυτική ενίσχυση και όχι ενίσχυση λειτουργίας και, δεύτερον, ότι ακόμη και αν εκλαμβανόταν ως ενίσχυση λειτουργίας, το ΕΚΔ 24 θα ήταν και στην περίπτωση αυτή συμβιβάσιμο.

Σχετικά με τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη

(74) Οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι η έκδοση απόφασης της Επιτροπής με το πόρισμα ότι η εφαρμογή ή εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης αντιβαίνει στους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων θα καταστρατηγούσε τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των εναγόντων. Ισχυρίζονται δε ότι η Ένωση προέτρεψε ρητώς τη Ρουμανία να συνάψει διμερείς επενδυτικές συμφωνίες με κράτη μέλη πριν από την προσχώρηση της Ρουμανίας· ότι η Επιτροπή εξακολουθεί να υποστηρίζει τη σύναψη ΔΕΣ· ότι οι ενάγοντες βασίστηκαν στην προσδοκία τους ότι η διαιτητική διαδικασία θα τους επέτρεπε να λάβουν αποζημίωση προς αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από την απόφαση της Ρουμανίας να διατηρήσει όλες τις υποχρεώσεις των επενδυτών δυνάμει του ΕΚΔ 24· και ότι δεν υπάρχει υπέρτερο δημόσιο συμφέρον που να δικαιολογεί τον παραγκωνισμό της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης των εναγόντων.

Σχετικά με τα δικονομικά δικαιώματα των εναγόντων

(75) Τέλος, οι ενάγοντες υποστηρίζουν ότι, σύμφωνα με τη νομολογία, οι ενδιαφερόμενοι έχουν «το δικαίωμα να μετέχουν στη διοικητική διαδικασία σε βαθμό επαρκή λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως» ([48]). Υποστηρίζοντας ότι η Ρουμανία δεν διασφάλισε τη δέουσα συμμετοχή των εναγόντων στη διαδικασία κρατικής ενίσχυσης, στοιχείο το οποίο, όπως ισχυρίζονται, έθεσε τους ενάγοντες σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση, οι τελευταίοι προειδοποιούν ότι η μη παροχή από την Επιτροπή της δυνατότητας στους ενάγοντες να υπερασπιστούν δεόντως τα συμφέροντά τους διασφαλίζοντας την πληρέστερη συμμετοχή τους στη διαδικασία θα μπορούσε να ακυρώσει την τελική απόφαση της Επιτροπής. Οι ενάγοντες επισημαίνουν εν κατακλείδι ότι η πρακτική της Επιτροπής στις υποθέσεις κρατικών ενισχύσεων εν γένει δεν διασφαλίζει επαρκώς τα διαδικαστικά δικαιώματα των δικαιούχων και, μη παρέχοντας δυνατότητα πραγματικής προσφυγής, αντιβαίνει στο άρθρο 6 παράγραφος 1 της Ευρωπαϊκής σύμβασης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και στο άρθρο 47 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ.

6. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΤΡΙΤΩΝ ΜΕΡΩΝ

(76) Στην απάντησή της στις παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν από τους ενάγοντες, η Ρουμανία καταρχάς απορρίπτει τον ισχυρισμό ότι οι Ioan και Viorel Micula δεν μπορούν να θεωρηθούν επιχειρήσεις για τον σκοπό της εφαρμογής του δικαίου της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις. Η Ρουμανία ισχυρίζεται ότι οι πέντε ενάγοντες θα έπρεπε μάλλον να θεωρηθούν ως μία οικονομική μονάδα, δεδομένου ότι οι αδελφοί Micula ασκούν άμεσο ή έμμεσο έλεγχο επί των εναγουσών εταιρειών. Προς επίρρωση του ισχυρισμού αυτού, η Ρουμανία εξηγεί, μεταξύ άλλων, ότι κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων μεταξύ της Ρουμανίας και των εναγόντων, που πραγματοποιήθηκαν μετά την έκδοση της διαιτητικής απόφασης, οι αδελφοί Micula έλαβαν επίσημη απόφαση εξ ονόματος των τριών εναγουσών εταιρειών.

(77) Κατά δεύτερον, η Ρουμανία αντικρούει τη θέση των εναγόντων που επιχειρούν να αρνηθούν τη σύνδεση μεταξύ της ανάκλησης των κινήτρων του ΕΚΔ 24 και της χορήγησης αποζημίωσης δυνάμει της διαιτητικής απόφασης. Υποστηρίζει ότι καθίσταται σαφές από τη διαιτητική απόφαση ότι η αξία της αποζημίωσης καθορίστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο επί τη βάσει των οικονομικών πλεονεκτημάτων που θα είχαν αποκομίσει οι ενάγοντες εάν τα κίνητρα είχαν διατηρηθεί.

(78) Τρίτον, όσον αφορά τον ισχυρισμό των εναγόντων ότι δεν είχαν και δεν έχουν επαρκή δυνατότητα συμμετοχής στη διαδικασία έρευνας για την κρατική ενίσχυση, η Ρουμανία αρνείται ότι παρέλειψε να διαβιβάσει αμέσως την απόφαση κίνησης της διαδικασίας στους ενάγοντες. Η Ρουμανία υποστηρίζει επιπλέον ότι δεν έχει νομική υποχρέωση να μεριμνήσει για τη συμμετοχή των εναγόντων σε μεγαλύτερο βαθμό από ό,τι έχει ήδη διασφαλίσει και εξακολουθεί να διασφαλίζει.

7. ΕΚΤΙΜΗΣΗ

7.1. Ύπαρξη ενίσχυσης

(79) Το άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης προβλέπει ότι «ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχειρίσεως ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές». Κατά συνέπεια, ένα μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση εφόσον πληρούνται και οι τέσσερις ακόλουθες προϋποθέσεις:

— Το μέτρο παρέχει σε μια επιχείρηση επιλεκτικό οικονομικό πλεονέκτημα.

— Το μέτρο καταλογίζεται στο κράτος και χρηματοδοτείται με κρατικούς πόρους.

— Το μέτρο νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό.

— Το μέτρο μπορεί να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.

(80) Η Επιτροπή τονίζει ότι η έννοια της κρατικής ενίσχυσης αποτελεί αντικειμενική και νομική έννοια που ορίζεται απευθείας από τη Συνθήκη. Ο καθορισμός του κατά πόσον ένα συγκεκριμένο μέτρο συνιστά κρατική ενίσχυση δεν εξαρτάται από τις προθέσεις ή τη δικαιολόγηση των κρατών μελών κατά τη χορήγησή του, αλλά από τα αποτελέσματα του συγκεκριμένου μέτρου ([49]).

Επιχείρηση

(81) Το ΔΕΕ έχει επανειλημμένα ορίσει τις επιχειρήσεις ως οντότητες που ασκούν οικονομική δραστηριότητα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς που τις διέπει και τον τρόπο χρηματοδότησής τους ([50]). Συνεπώς, ο χαρακτηρισμός μιας συγκεκριμένης οντότητας εξαρτάται αποκλειστικά από τη φύση των δραστηριοτήτων που ασκεί.

([48]) Παραπομπή στην υπόθεση T-68/03 Ολυμπιακή Αεροπορία Υπηρεσίες ΑΕ κατά Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, EU:T:2007:253, σκέψη 42.

([49]) Υπόθεση C;-487/06 P, British Aggregates κατά Επιτροπής, EU:C:2008:757, σκέψεις 85 και 89 και η εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και υπόθεση C-279/08 P, Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών (NOx), EU:C:2011:551, σκέψη 51.

([50]) Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-180/98 έως C-184/98, Pavlov κ.λπ. κατά Stichting Pensioenfonds Medische Specialisten, EU:C:2000:428, σκέψη 74.

(82) Χωριστές νομικές οντότητες μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελούν μία οικονομική μονάδα για τους σκοπούς της εφαρμογής των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις. Η εν λόγω οικονομική μονάδα λογίζεται στη συνέχεια ως η σχετική επιχείρηση. Όπως έχει υποστηρίξει στο παρελθόν το ΔΕΕ, «ο όρος "επιχείρηση", εντασσόμενος στο πλαίσιο του δικαίου του ανταγωνισμού, πρέπει να νοηθεί ως οικονομική ενότητα […], έστω και αν από νομική άποψη η οικονομική αυτή ενότητα αποτελείται από περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα» ([51]). Προκειμένου να καθοριστεί αν αρκετές οντότητες διαμορφώνουν μια οικονομική μονάδα, το ΔΕΕ εξετάζει την ύπαρξη πλειοψηφικού μετόχου ή λειτουργικών, οικονομικών ή οργανικών συνδέσεων ([52]).

(83) Οι ενάγοντες στη διαιτητική διαδικασία που οδήγησε στη διαιτητική απόφαση είναι οι αδελφοί Ioan Micula και Viorel Micula και τρεις εταιρείες υπό την ιδιοκτησία τους (S.C. European Food SA, S.C. Starmill S.R.L. και S.C. Multipack). Είναι σαφές ότι οι τρεις εταιρείες ασκούν οικονομικές δραστηριότητες, δεδομένου ότι ειδικεύονται στη βιομηχανική παρασκευή τροφίμων, προϊόντων αλευροποιίας και πλαστικών συσκευασιών, αντίστοιχα. Συνεπώς, οι τρεις εταιρείες συνιστούν επιχειρήσεις. Ο χαρακτηρισμός αυτός δεν αμφισβητείται από τους ενάγοντες.

(84) Ωστόσο, οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι οι ίδιοι οι αδελφοί Micula, ως φυσικά πρόσωπα, αποτελούν επιχειρήσεις για τους σκοπούς του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης και ότι, αντίστοιχα, κεφάλαια που καταβλήθηκαν σε αυτούς κατά την εφαρμογή ή την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση. Ειδικότερα, τα συμφέροντα των αδελφών Micula υποστηρίζεται ότι δεν συμπίπτουν με εκείνα των τριών εναγουσών εταιρειών.

(85) Η Επιτροπή θεωρεί, ωστόσο, ότι οι τρεις εταιρείες και οι αδελφοί Micula αποτελούν από κοινού ενιαία οικονομική μονάδα για τους σκοπούς της εφαρμογής των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων. Η εν λόγω οικονομική μονάδα λογίζεται συνεπώς ως η σχετική επιχείρηση.

(86) Η διαπίστωση αυτή βασίζεται καταρχάς στο γεγονός ότι οι αδελφοί Micula διαθέτουν, άμεσα ή έμμεσα, σχεδόν την αποκλειστική κυριότητα των τριών εναγουσών εταιρειών, το οποίο καταδεικνύει την ελέγχουσα συμμετοχή τους επί των εταιρειών αυτών.

(87) Κατά δεύτερον, η διαπίστωση αυτή λαμβάνει υπόψη ότι οι ενάγουσες εταιρείες αποτελούν μέρος ενός μεγαλύτερου ομίλου εταιρειών, του European Food and Drinks Group (EFDG). Στο πλαίσιο της διαιτητικής διαδικασίας, οι αδελφοί Micula ζήτησαν επίσης αποζημίωση για άλλες εταιρείες που εντάσσονται στον EFDG, οι οποίες φέρεται να υπέστησαν ζημίες ως αποτέλεσμα των ενεργειών της Ρουμανίας που οδήγησαν στην έναρξη της διαδικασίας. Για την ακρίβεια, αντί για αξίωση επιστροφής και ποσοτικού προσδιορισμού της επιμέρους ζημίας για κάθε ενάγουσα εταιρεία και για τα δύο φυσικά πρόσωπα, οι ενάγοντες βάσισαν την αίτησή τους για αποζημίωση στις ζημίες που φέρεται να υπέστη ο όμιλος EFDG στο σύνολό του. Μετά την εξέταση της διάρθρωσης του καθεστώτος ιδιοκτησίας του ομίλου EFDG και τη διαπίστωση ότι οι αδελφοί Micula είχαν υπό την άμεση ή έμμεση κυριότητά τους τουλάχιστον το 99,96 % του συνόλου των εταιρειών του ομίλου για τις οποίες ζητούν αποζημίωση (πρόκειται για τις European Drinks SA, Rieni Drinks SA, Scandic Distilleries SA, Transilvania General Import-Export S.R.L., West Leasing S.R.L), το διαιτητικό δικαστήριο αποδέχτηκε αυτή την προσέγγιση και επέτρεψε στους ενάγοντες να ζητήσουν αποζημίωση για τις ζημίες που υπέστη ο όμιλος EFDG στο σύνολό του ([53]). Αυτή η συμπεριφορά των εναγόντων κατά τη διαιτητική διαδικασία και οι ακόλουθες αποφάσεις του διαιτητικού δικαστηρίου καταδεικνύουν ότι οι αδελφοί Micula και οι τρεις ενάγουσες εταιρείες, καθώς και οι προαναφερόμενες εταιρείες που εντάσσονται στον όμιλο EFDG, αποτελούν μια ενιαία οικονομική μονάδα με κοινό οικονομικό συμφέρον.

(88) Τρίτον, ο χαρακτηρισμός των αδελφών Micula και των εταιρειών τους ως ενιαίας οικονομικής μονάδας ενισχύεται περαιτέρω από τον τρόπο με τον οποίο η διαιτητική απόφαση τούς επιδίκασε αποζημίωση. Αντί για κατανομή της αποζημίωσης ατομικά σε καθέναν από τους πέντε ενάγοντες, με τη διαιτητική απόφαση η αποζημίωση επιδικάστηκε συλλογικά βάσει «κοινού δικαιώματος». Το γεγονός ότι οι πέντε ενάγοντες από κοινού (συμπεριλαμβανομένων δηλαδή των εναγουσών εταιρειών) ζήτησαν από το διαιτητικό δικαστήριο να επιδικάσει το σύνολο της αποζημίωσης μόνο στους αδελφούς Micula καταδεικνύει ότι οι ενάγουσες εταιρείες δεν διαθέτουν καμία αυτονομία έναντι των αδελφών Micula. Το διαιτητικό δικαστήριο επέτρεψε εντέλει σε κάθε ενάγοντα να ανακτήσει ολόκληρο το ποσό της επιδικασθείσας αποζημίωσης και στη συνέχεια να κατανεμηθεί η εν λόγω αποζημίωση μεταξύ των εναγόντων με όποιον τρόπο κρίνουν εκείνοι κατάλληλο, ανεξαρτήτως των ζημιών που υπέστη στην πραγματικότητα ο κάθε ενάγων.

(89) Το ανωτέρω συμπέρασμα δεν επηρεάζεται από το επιχείρημα των εναγόντων ότι η παρούσα υπόθεση πρέπει να διαχωριστεί από την απόφαση στην υπόθεση Hydrotherm επειδή το φυσικό πρόσωπο στην εν λόγω υπόθεση ήταν εταίρος που ήταν προσωπικά υπεύθυνος για τις οικονομικές υποχρεώσεις των διαφόρων εταιρειών με τις οποίες θεωρήθηκε ότι συνιστά ενιαία οικονομική μονάδα, ενώ οι αδελφοί Micula δεν είναι προσωπικά υπεύθυνοι στον ίδιο βαθμό. Σε απόκριση, η

([51]) Υπόθεση C-170/83, Hydrotherm κατά Firma Compact κ.ά., EU:C:1984:271, σκέψη 11. Βλέπε επίσης υπόθεση T-137/02, Pollmeier Malchow κατά Επιτροπής, EU:T:2004:304, σκέψη 50.

([52]) Υπόθεση C-480/09 P, Acea Electrabel Produzione SpA κατά Επιτροπής, EU:C:2010:787, σκέψεις 47 έως 55· υπόθεση C-222/04, Ministero dell'Economia e delle Finanze κατά Cassa di Risparmio di Firenze SpA κ.λπ., EU:C:2006:8, σκέψη 112.

([53]) Βλέπε διαιτητική απόφαση, σκέψεις 935-936 και 943.

Επιτροπή υπενθυμίζει ότι στις αντίστοιχες σκέψεις της απόφασής του στην υπόθεση Hydrotherm, το ΔΕΕ δεν έκανε καμία αναφορά στην προσωπική ευθύνη του συγκεκριμένου φυσικού προσώπου· αντίθετα, το ΔΕΕ περιορίστηκε να επισημάνει ότι το συγκεκριμένο φυσικό πρόσωπο «ελέγχει πλήρως» τις εν λόγω εταιρείες ([54]). Όπως ήδη αναφέρθηκε, δεδομένου ότι είναι οι ιδιοκτήτες, οι αδελφοί Micula διαθέτουν ομοίως τον πλήρη έλεγχο των εναγουσών εταιρειών, καθώς και των άλλων σχετικών εταιρειών του ομίλου EFDG.

(90) Η Επιτροπή θεωρεί επίσης, αντίθετα με τους ισχυρισμούς των εναγόντων, ότι το σκεπτικό στο οποίο βασίζεται η απόφαση στην υπόθεση Cassa di Risparmio di Firenze ισχύει εξίσου στην παρούσα υπόθεση. Στην εν λόγω απόφαση, το ΔΕΕ αναγνώρισε ότι οικονομική δραστηριότητα μπορεί να ασκείται από νομικό πρόσωπο ευθέως ή εμμέσως, μέσω ελέγχου ενός επιχειρηματία στο πλαίσιο οικονομικής μονάδας την οποία σχηματίζουν από κοινού. Αν και το ΔΕΕ αναγνωρίζει ότι η κατοχή απλώς μεριδίων συμμετοχής, έστω πλειοψηφικών, δεν αρκεί για να χαρακτηριστεί ως οικονομική η δραστηριότητα του νομικού προσώπου που κατέχει τις συμμετοχές αυτές, εφόσον η δραστηριότητα αυτή συνίσταται μόνο στην άσκηση των μετοχικών ή εταιρικών δικαιωμάτων ή και στην είσπραξη μερισμάτων, που αποτελούν απλώς καρπούς της ιδιοκτησίας του αγαθού, είναι σαφές ότι η παρούσα κατάσταση διαφέρει. Πράγματι, σύμφωνα με το ΔΕΕ «ένα νομικό πρόσωπο που, μέσω της πλειοψηφικής συμμετοχής του σε εταιρεία, αναμειγνύεται ευθέως ή εμμέσως στη διαχείριση της εν λόγω εταιρείας θεωρείται ότι μετέχει στην οικονομική δραστηριότητα της ελεγχομένης επιχειρήσεως» ([55]). Το ΔΕΕ επεσήμανε επίσης ότι «ο απλός διαχωρισμός μιας επιχειρήσεως σε δύο χωριστούς φορείς» δεν μπορεί να επαρκεί για την καταστρατήγηση των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων ([56]). Το ίδιο σκεπτικό ισχύει επίσης σε περίπτωση που ο ένας από τους δύο εμπλεκόμενους φορείς είναι φυσικό πρόσωπο. Σε διαφορετική περίπτωση, η χορήγηση ενίσχυσης σε φυσικό πρόσωπο που αποτελεί τον μέτοχο που ασκεί τον έλεγχο μιας επιχείρησης δεν θα θεωρούνταν ότι συνιστά κρατική ενίσχυση, μολονότι το φυσικό πρόσωπο θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει την εν λόγω ενίσχυση προς όφελος των επιχειρήσεων υπό τον έλεγχό του. Για την ακρίβεια, στην προκειμένη περίπτωση, δεν έχει καμία σημασία για τους σκοπούς της εφαρμογής των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων αν η αποζημίωση που επιδικάστηκε συλλογικά και στους πέντε ενάγοντες από το διαιτητικό δικαστήριο θα καταβληθεί στους αδελφούς Micula ή στις εταιρείες που τους ανήκουν.

(91) Συμπερασματικά, η Επιτροπή κρίνει ότι οι αδελφοί Micula και οι τρεις ενάγουσες εταιρείες απαρτίζουν από κοινού μια ενιαία οικονομική μονάδα που αποτελεί επιχείρηση για τους σκοπούς της εφαρμογής του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Οι υπόλοιπες εταιρείες του ομίλου EFDG, για τις εικαζόμενες ζημίες των οποίων οι αδελφοί Micula έλαβαν αποζημίωση δυνάμει της διαιτητικής απόφασης (European Drinks SA, Rieni Drinks SA, Scandic Distilleries SA, Transilvania General Import-Export S.R.L., West Leasing S.R.L) ([57]), αποτελούν ομοίως τμήμα της εν λόγω ενιαίας οικονομικής μονάδας. Ο τελικός δικαιούχος του μέτρου ενίσχυσης είναι η εν λόγω ενιαία οικονομική μονάδα, η οποία απαρτίζεται από τους πέντε ενάγοντες και τις εν λόγω εταιρείες του ομίλου EFDG.

Οικονομικό πλεονέκτημα (1)

(92) Πλεονέκτημα, όπως ορίζεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, είναι κάθε οικονομικό όφελος το οποίο δεν θα είχε αποκομίσει επιχείρηση υπό τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς, δηλαδή ελλείψει κρατικής παρέμβασης ([58]). Για τον καθορισμό του αν ένα μέτρο παρέχει οικονομικό πλεονέκτημα στην επιχείρηση, δεν έχει σημασία η ακριβής μορφή του. Η έννοια του πλεονεκτήματος περιλαμβάνει, για παράδειγμα, όλες τις καταστάσεις κατά τις οποίες οι επιχειρήσεις απαλλάσσονται από δαπάνες άρρηκτα συνδεδεμένες με τις οικονομικές δραστηριότητές τους.

(93) Με τη διαιτητική απόφαση, το διαιτητικό δικαστήριο επιδίκασε στους ενάγοντες αποζημίωση ύψους 376 433 229 RON συν τόκους εις βάρος της Ρουμανίας. Για να γίνει πλήρως κατανοητός ο λόγος για τον οποίο η εφαρμογή ή η εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης παρέχει στους ενάγοντες οικονομικό πλεονέκτημα, είναι καταρχάς χρήσιμο να εξεταστεί επί ποίας βάσης το διαιτητικό δικαστήριο αποφάσισε ότι έπρεπε να καταβληθεί αποζημίωση στους ενάγοντες στην εν λόγω διαιτητική απόφαση.

(94) Αφού αποφάσισε ότι η Ρουμανία είχε παραβιάσει τη ΔΕΣ, το διαιτητικό δικαστήριο διευκρίνισε ότι η αποζημίωση έπρεπε να επιδικαστεί βάσει της αρχής που ορίζει ότι «ο ενάγων πρέπει να βρεθεί και πάλι στη θέση στην οποία θα βρισκόταν “κατά πάσα πιθανότητα” εάν δεν είχε προκύψει η διεθνής παραβίαση» ([59]). Διευκρίνισε ακόμη ότι αποζημίωση μπορεί να επιδικαστεί μόνο για ζημίες που συνδέονται μέσω αιτιώδους συνάφειας με την πράξη που αποτέλεσε τη διεθνή παραβίαση και ότι «όλες οι εικαζόμενες σύμφωνα με τους ενάγοντες παραβιάσεις της ΔΕΣ απορρέουν από το ίδιο γεγονός, δηλαδή την πρόωρη ανάκληση των κινήτρων του [ΕΚΔ 24], ή είναι άμεσα συνδεδεμένες με την εν λόγω πρόωρη ανάκληση» ([60]). Κατά την εκτίμηση του ακριβούς ποσού της οφειλόμενης στους ενάγοντες αποζημίωσης, το διαιτητικό δικαστήριο εξέτασε κατά πόσον σημειώθηκαν όντως ζημίες και αν συνδέονταν άμεσα με την ανάκληση του καθεστώτος παροχής κινήτρων. Για

([54]) Υπόθεση C-170/83, Hydrotherm κατά Firma Compact κ.ά., EU:C:1984:271, σκέψη 10.
([55]) Υπόθεση C-222/04, Ministero dell' Economia e delle Finanze κατά Cassa di Risparmio di Firenze SpA κ.λπ., EU:C:2006:8, σκέψη 112.
([56]) Υπόθεση C-222/04, Cassa di Risparmio di Firenze SpA κ.λπ., EU:C:2006:8, σκέψη 114.
([57]) Βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 87 και 88.
([58]) Υπόθεση C-39/94, SFEI κ.λπ. κατά La Poste και λοιπών, EU:C:1996:285, σκέψη 60. Υπόθεση C-342/96, Ισπανία κατά Επιτροπής, EU:C:1999:210, σκέψη 41.
([59]) Διαιτητική απόφαση, σκέψη 917.
([60]) Διαιτητική απόφαση, σκέψη 928.

παράδειγμα, όσον αφορά την αποζημίωση που επιδικάστηκε για ζημίες λόγω της αυξημένης τιμής της ζάχαρης, το διαιτητικό δικαστήριο υποστήριξε τα ακόλουθα ([61]): «Τόσο η ύπαρξη της ζημίας όσο και η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της ανάκλησης των κινήτρων και της ζημίας που προκλήθηκε έχουν αποδειχθεί επαρκώς. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι, ως αποτέλεσμα της ανάκλησης του κινήτρου για τις πρώτες ύλες, οι ενάγοντες κλήθηκαν να καταβάλουν αυξημένο ποσό για τη ζάχαρη που προμηθεύτηκαν μετά τον Φεβρουάριο του 2005».

(95) Με βάση τα ανωτέρω, είναι σαφές ότι μέσω της εφαρμογής ή της εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης, η Ρουμανία χορηγεί στους ενάγοντες ποσό που αντιστοιχεί επακριβώς στα πλεονεκτήματα που προβλεπόταν να λάβουν βάσει του καταργηθέντος καθεστώτος του ΕΚΔ 24 από τη στιγμή της κατάργησής του (22 Φεβρουαρίου 2005) έως την προγραμματισμένη λήξη ισχύος του (1η Απριλίου 2009). Πιο συγκεκριμένα, με την εφαρμογή ή εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης επιστρέφονται εκ των πραγμάτων τελωνειακοί δασμοί που επιβλήθηκαν στην εισαγόμενη ζάχαρη και σε άλλες πρώτες ύλες μεταξύ της 22ας Φεβρουαρίου 2005 και της 31ης Μαρτίου 2009, καθώς και οι τελωνειακοί δασμοί που επιβλήθηκαν στις εισαγωγές ζάχαρης που οι ενάγοντες θα είχαν αποφύγει αν είχαν τη δυνατότητα να συγκεντρώσουν απόθεμα ζάχαρης πριν από την προγραμματισμένη λήξη ισχύος των μέσων διευκόλυνσης του ΕΚΔ 24 στις 31 Μαρτίου 2009. Επιπλέον, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι ενάγοντες θα επωφεληθούν στο έπακρο από ποσό που αντιστοιχεί σε εκείνο του καταργηθέντος καθεστώτος και «θα βρεθούν και πάλι στη θέση στην οποία θα βρίσκονταν “κατά πάσα πιθανότητα”», το διαιτητικό δικαστήριο επιδίκασε επίσης τόκους και αποζημίωση για την εικαζόμενη χαμένη ευκαιρία και τα διαφυγόντα κέρδη ([62]). Για την ακρίβεια, με την εφαρμογή ή την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης οι ενάγοντες επανέρχονται στην κατάσταση στην οποία θα βρίσκονταν, κατά πάσα πιθανότητα, εάν δεν είχε καταργηθεί ποτέ το καθεστώς του ΕΚΔ 24.

(96) Αντίστοιχα, η εφαρμογή ή εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης παρέχει στους ενάγοντες οικονομικό πλεονέκτημα που υπό άλλες συνθήκες δεν θα ήταν διαθέσιμο στην αγορά. Καταρχάς, το κόστος των πρώτων υλών, ως εισροών για την παραγωγή των τελικών προϊόντων, συνιστά συνήθη λειτουργική δαπάνη των επιχειρήσεων και η απαλλαγή των τελευταίων από μέρος των οικείων συνήθων λειτουργικών δαπανών τούς παρέχει σαφές πλεονέκτημα. Κατά δεύτερον, η χορήγηση στους ενάγοντες αποζημίωσης για διαφυγόντα κέρδη λόγω του ότι αναγκάστηκαν να επωμιστούν οι ίδιοι τις λειτουργικές τους δαπάνες συνιστά ομοίως οικονομικό πλεονέκτημα που δεν θα παρεχόταν υπό συνήθεις συνθήκες της αγοράς και απουσία της διαιτητικής απόφασης· υπό συνήθεις συνθήκες της αγοράς, η επιχείρηση θα έπρεπε να επωμισθεί η ίδια τις δαπάνες που είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την οικονομική της δραστηριότητα και, ως εκ τούτου, δεν θα είχε παραγάγει αυτό το κέρδος. Κατά τρίτον, η καταβολή τόκων στους ενάγοντες για πληρωμές που φέρεται να οφείλονταν στο παρελθόν, αλλά που πρέπει να χαρακτηριστούν ως παρέχουσες πλεονέκτημα, συνιστά χωριστό και επιπρόσθετο πλεονέκτημα. Και πάλι, υπό συνήθεις συνθήκες της αγοράς και απουσία της διαιτητικής απόφασης, η επιχείρηση θα όφειλε να επωμισθεί τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες της, δεν θα είχε παραγάγει τα φερόμενα διαφυγόντα κέρδη και, συνεπώς, δεν θα ήταν σε θέση να επωφεληθεί από τους τόκους επί του εν λόγω κεφαλαίου. Για την ακρίβεια, καταργώντας το καθεστώς του ΕΚΔ 24, η Ρουμανία επανέφερε τις συνήθεις συνθήκες ανταγωνισμού στην αγορά στην οποία δραστηριοποιούνται οι ενάγοντες, και κάθε απόπειρα αποζημίωσης των εναγόντων για τις συνέπειες της ανάκλησης των κινήτρων του ΕΚΔ 24 παρέχει πλεονέκτημα που δεν θα ήταν διαθέσιμο υπό αυτές τις συνήθεις συνθήκες της αγοράς.

(97) Οι απόπειρες των εναγόντων για διαχωρισμό της επιδίκασης αποζημίωσης από την ανάκληση των κινήτρων του ΕΚΔ 24 δεν είναι πειστικές. Οι ενάγοντες υποστηρίζουν τα ακόλουθα: «Στην παρούσα υπόθεση, το διαιτητικό δικαστήριο του ICSID κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η απόφαση συμμόρφωσης με τους κανόνες της ΕΕ περί κρατικών ενισχύσεων ήταν σύμφωνη με τις υποχρεώσεις της Ρουμανίας βάσει της ΔΕΣ και δεν επιδίκασε αποζημίωση στους ενάγοντες σε αυτή τη βάση. Αντίθετα, το διαιτητικό δικαστήριο του ICSID επιδίκασε αποζημίωση για τις παράτυπες ενέργειες του ρουμανικού κράτους που συνίσταντο στη διατήρηση υποχρεώσεων που είχαν επιβληθεί σε σχέση με το ΕΚΔ 24 μετά την κατάργηση του καθεστώτος και σε μη διαφανή συμπεριφορά έναντι των επενδυτών».

(98) Η περιγραφή αυτή της διαιτητικής απόφασης είναι ανακριβής και σε κάθε περίπτωση δεν λαμβάνει υπόψη τα αποτελέσματα της εφαρμογής/εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης. Έχει ήδη επισημανθεί ότι το διαιτητικό δικαστήριο έκρινε ότι οι φερόμενες παραβιάσεις της ΔΕΣ οφείλονταν όλες «στην πρώιμη ανάκληση των κινήτρων ή συνδέονταν άμεσα με αυτή την πρώιμη ανάκληση» ([63]) και επιδίκασε αποζημίωση για ζημίες που προκλήθηκαν άμεσα από την ανάκληση του καθεστώτος παροχής κινήτρων. Το διαιτητικό δικαστήριο, όπως προαναφέρθηκε, δήλωσε επίσης τα ακόλουθα ([64]): «Με την κατάργηση των κινήτρων του ΕΚΔ 24 πριν από την 1η Απριλίου 2009, η Ρουμανία δεν ενήργησε παράλογα ούτε κακόπιστα (με εξαίρεση το γεγονός ότι [η Ρουμανία] ενήργησε παράλογα όταν διατήρησε τις υποχρεώσεις των επενδυτών μετά τη διακοπή των κινήτρων). Το διαιτητικό δικαστήριο, ωστόσο, συνάγει κατά πλειοψηφία το συμπέρασμα ότι η Ρουμανία παραβίασε τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των εναγόντων όσον αφορά την προσδοκία ότι τα κίνητρα αυτά θα ήταν διαθέσιμα, κατ' ουσίαν με την ίδια μορφή, έως την 1η Απριλίου 2009. Η Ρουμανία επίσης δεν ενήργησε με διαφάνεια όταν παρέλειψε να ενημερώσει εγκαίρως τους ενάγοντες ότι το καθεστώς επρόκειτο να διακοπεί πριν από την οριοθείσα ημερομηνία λήξης του. Κατά συνέπεια, το διαιτητικό δικαστήριο κρίνει ότι η Ρουμανία δεν κατόρθωσε να εξασφαλίσει τη δίκαιη και ισότιμη μεταχείριση των επενδύσεων των εναγόντων κατά την έννοια του άρθρου 2 παράγραφος 3 της ΔΕΣ».

([61]) Διαιτητική απόφαση, σκέψη 953.
([62]) Βλέπε αιτιολογική σκέψη 27 για την περιγραφή των οφειλόμενων ποσών βάσει της διαιτητικής απόφασης.
([63]) Διαιτητική απόφαση, σκέψη 928.
([64]) Διαιτητική απόφαση, σκέψη 872.

(99) Με βάση το εν λόγω συμπέρασμα, δεν μπορεί να υποστηριχθεί η άποψη των εναγόντων ότι το διαιτητικό δικαστήριο έκρινε ότι η απόφαση της Ρουμανίας να συμμορφωθεί με τους κανόνες της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων μέσω ανάκλησης του ΕΚΔ 24 δεν παραβιάζει τη ΔΕΣ ή ότι η αποζημίωση δεν επιδικάστηκε σε αυτή τη βάση ([65]). Η Επιτροπή σημειώνει ότι στη δικαιολόγηση της απόφασής του για επιδίκαση αποζημίωσης για την αύξηση των τιμών ή την απώλεια της ικανότητας δημιουργίας αποθέματος, καθώς και για διαφυγόντα κέρδη, το διαιτητικό δικαστήριο αναφέρθηκε μόνο στις ζημίες που υπέστησαν οι ενάγοντες λόγω ανάκλησης των κινήτρων του ΕΚΔ 24 ([66]). Αξίζει να σημειωθεί ότι το διαιτητικό δικαστήριο δεν ανέφερε ούτε χρησιμοποίησε ως βάση για την επιδίκαση επιπρόσθετης αποζημίωσης το πόρισμά του ότι η Ρουμανία ενήργησε παράλογα διατηρώντας τις υποχρεώσεις των επενδυτών βάσει του ΕΚΔ 24 και ότι δεν λειτούργησε με διαφάνεια.

Οικονομικό πλεονέκτημα (2): αποζημίωση και κρατική ενίσχυση

(100) Η ύπαρξη πλεονεκτήματος, αντίθετα προς τον ισχυρισμό των εναγόντων, δεν αποκλείεται από το γεγονός ότι η καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε στους ενάγοντες από το διαιτητικό δικαστήριο μέσω της εφαρμογής ή της εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης συνεπάγεται καταβολή αποζημίωσης για αποκατάσταση ζημιών. Το βασικό ερώτημα εν προκειμένω είναι αν οι αρχές που καθορίστηκαν στην απόφαση στην υπόθεση Αστερίς ([67]) του ΔΕΕ εφαρμόζονται και στην παρούσα υπόθεση. Στην απόφασή του στην υπόθεση Αστερίς, το ΔΕΕ όρισε ότι οι κρατικές ενισχύσεις «διαφέρουν θεμελιωδώς κατά τη νομική φύση από τις αποζημιώσεις τις οποίες υποχρεώνονται, ενδεχομένως, να καταβάλουν σε ιδιώτες οι εθνικές αρχές προς αποκατάσταση ζημίας που τους προξένησαν» ([68]). Οι ενάγοντες υποστηρίζουν ότι η παρούσα υπόθεση εμπίπτει ακριβώς στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω νομολογίας, και ότι τυχόν απόπειρα της Επιτροπής να διαχωρίσει την υπόθεση Αστερίς από την παρούσα δεν είναι πειστική. Η Επιτροπή δεν συμφωνεί με αυτή τη θέση.

(101) Η Επιτροπή παρατηρεί, καταρχάς, ότι η υπόθεση Αστερίς προέκυψε από ένα πολύ διαφορετικό πλαίσιο από την παρούσα υπόθεση. Στην εν λόγω υπόθεση, το ΔΕΕ εξέδωσε απόφαση ως απόκριση σε παραπομπή για έκδοση προδικαστικής απόφασης από ελληνικό δικαστήριο μέσω της οποίας ζητήθηκε από το ΔΕΕ να γνωμοδοτήσει ως προς την αρμοδιότητα των δικαστηρίων των κρατών μελών να εξετάζουν αξιώσεις αποζημίωσης που υποβάλλονται από ιδιώτες κατά των εθνικών αρχών αναφορικά με μη καταβολή ενίσχυσης στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής της Ένωσης. Η μη καταβολή ενίσχυσης δεν ήταν αποτέλεσμα μη τηρηθείσας υπόσχεσης των ελληνικών αρχών για χορήγηση της εν λόγω ενίσχυσης, αλλά μάλλον συνέπεια της ένταξης από την Επιτροπή τεχνικών σφαλμάτων σε έναν κανονισμό. Οι θιγείσες επιχειρήσεις είχαν ήδη υποβάλει στο ΔΕΕ αγωγή αποζημίωσης σε βάρος της Επιτροπής, την οποία αυτό είχε απορρίψει ως αβάσιμη. Σε απόκριση στην παραπομπή για έκδοση προδικαστικής απόφασης, το ΔΕΕ διευκρίνισε στην απόφασή του ότι εφόσον στο παρελθόν είχε απορρίψει την αγωγή αποζημίωσης κατά της Επιτροπής, τυχόν αγωγή αποζημίωσης σε βάρος του ελληνικού κράτους θα έπρεπε να βασιστεί σε διαφορετικούς λόγους από την απορριφθείσα αγωγή κατά της Επιτροπής, να βασιστεί δηλαδή σε παρατυπία των ίδιων των ελληνικών αρχών. Ειδικότερα, το ΔΕΕ δεν ανέφερε ότι η επιδίκαση αποζημίωσης ίσης με το ποσό υποσχεθείσας αλλά μη καταβληθείσας παράνομης κρατικής ενίσχυσης δεν ισοδυναμεί αυτή καθαυτή με κρατική ενίσχυση. Επομένως, δεν προκύπτει από την απόφαση στην υπόθεση Αστερίς ότι κάθε επιδίκαση αποζημίωσης εξαιρείται αυτομάτως από το πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων, όπως φαίνεται να ισχυρίζονται οι ενάγοντες. Αντίθετα, σε περιπτώσεις ευθύνης λόγω παράτυπης συμπεριφοράς των εθνικών αρχών, δεν χορηγείται πλεονέκτημα σε επιχείρηση όταν αυτού του είδους η ευθύνη διασφαλίζει απλώς ότι το θιγόμενο μέρος λαμβάνει αυτά που δικαιούται, όπως κάθε άλλη επιχείρηση, βάσει των γενικών κανόνων περί αστικής ευθύνης που ισχύουν στο συγκεκριμένο κράτος μέλος. Η αποζημίωση που επιδικάζεται στο πλαίσιο αυτών των γενικών κανόνων περί αστικής ευθύνης διαφέρει από κρατική ενίσχυση στον βαθμό που δεν δύναται να έχει ως αποτέλεσμα τη βελτίωση της θέσης του θιγόμενου (σε σύγκριση με άλλους) μετά τη λήψη της αποζημίωσης.

(102) Κατά δεύτερον, η αποζημίωση, για να εξαιρεθεί από τους κανόνες της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων βάσει της νομολογίας στην υπόθεση Αστερίς πρέπει να βασίζεται σε έναν γενικό κανόνα περί αποζημίωσης ([69]). Στην παρούσα υπόθεση, η αποζημίωση επιδικάστηκε στους ενάγοντες με βάση μια ενδοενωσιακή ΔΕΣ, την οποία η Επιτροπή έκρινε άκυρη μετά την προσχώρηση της Ρουμανίας στην Ένωση. Η Επιτροπή έχει επανειλημμένα υποστηρίξει ότι οι ενδοενωσιακές ΔΕΣ, όπως η ΔΕΣ στην οποία βασίζουν οι ενάγοντες την αξίωσή τους ([70]), είναι αντίθετες με το δίκαιο της Ένωσης

([65]) Το διαιτητικό δικαστήριο κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η ανάκληση των κινήτρων του ΕΚΔ 24 παραβίαζε τη δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των εναγόντων προτού καν εξετάσει τον εύλογο χαρακτήρα ή τη διαφάνεια των ενεργειών της Ρουμανίας (διαιτητική απόφαση, σκέψεις 725, 726· ο εύλογος χαρακτήρας και η διαφάνεια εξετάστηκαν μόνο στις σκέψεις 727 και εξής και στις σκέψεις 837 και εξής, αντίστοιχα). Επομένως, δεν υπάρχει βάση για τον ισχυρισμό των εναγόντων ότι το πόρισμα του διαιτητικού δικαστηρίου περί παραβίασης της ΔΕΣ στηρίχθηκε στον παράλογο χαρακτήρα της διατήρησης των υποχρεώσεων των επενδυτών βάσει του ΕΚΔ 24 ή στην έλλειψη επαρκούς διαφάνειας των ενεργειών της Ρουμανίας.

([66]) Διαιτητική απόφαση, σκέψεις 953, 961, 971, 984, 1 016, 1 020, 1 136.

([67]) Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-106/87 έως C-120/87, Αστερίς κ.λπ. κατά Ελλάδας και ΕΟΚ, EU:C:1988:457.

([68]) Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-106/87 έως C-120/87, Αστερίς, EU:C:1988:457, σκέψη 23.

([69]) Βλέπε απόφαση της Επιτροπής, της 16ης Ιουνίου 2004, σχετικά με την ενίσχυση των Κάτω Χωρών υπέρ της Akzo-Nobel με σκοπό την ελαχιστοποίηση των μεταφορών χλωρίου (υπόθεση N 304/2003), συνοπτική ανακοίνωση στην ΕΕ C 81 της 2.4.2005, σ. 4· βλέπε επίσης απόφαση της Επιτροπής, της 20ής Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με την ενίσχυση των Κάτω Χωρών για τη μετεγκατάσταση της εταιρείας αποσυναρμολόγησης αυτοκινήτων Steenbergen (υπόθεση N 575/05), συνοπτική ανακοίνωση στην ΕΕ C 80 της 13.4.2007, σ. 1.

([70]) Για τους ίδιους λόγους, η Επιτροπή θεωρεί επίσης άκυρες τις ενδοενωσιακές ΔΕΣ με βάση τη διαιτητική διαδικασία που αναφέρεται στην υποσημείωση 53 της προσφυγής.

εφόσον δεν είναι συμβατές με διατάξεις των Συνθηκών της Ένωσης και θα πρέπει συνεπώς να θεωρούνται άκυρες ([71]). Η Επιτροπή έχει επανειλημμένα γνωστοποιήσει την άποψή της αυτή στα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων των εμπλεκόμενων εν προκειμένω κρατών μελών.

(103) Κατά τρίτον, η Επιτροπή επισημαίνει ότι σκοπός της διαιτητικής απόφασης είναι η χορήγηση αποζημίωσης στους προσφεύγοντες για τα κίνητρα που υποσχέθηκε να τους παράσχει η Ρουμανία βάσει του ΕΚΔ 24 (όπως τροποποιήθηκε από το ΕΚΔ 75) αλλά τα οποία κατ απαίτηση της Ένωσης καταργήθηκαν προκειμένου να ολοκληρωθεί η διαπραγματευτική διαδικασία για την προσχώρηση της Ρουμανίας στην Ένωση. Επομένως, σε αντίθεση με την υπόθεση Αστερίς, ο λόγος για τον οποίο οι προσφεύγοντες αξιώνουν αποζημίωση στην προκειμένη περίπτωση είναι διότι δεν τους παρασχέθηκαν τα κίνητρα που τους είχε υποσχεθεί η Ρουμανία κατά παράβαση των υποχρεώσεών της βάσει του άρθρου 64 της ευρωπαϊκής συμφωνίας και βάσει του νόμου αριθ. 143/1999 όπως ερμηνεύτηκε με την απόφαση αριθ. 244/2000 του Συμβουλίου Ανταγωνισμού της Ρουμανίας για τη μη χορήγηση παράνομης κρατικής ενίσχυσης. Ωστόσο, όπως εξήγησε ο γενικός εισαγγελέας Ruiz-Jarabo Colomer ([72]), η επιδίκαση αποζημίωσης σε ποσό που ισούται με το ποσό της ενίσχυσης που προβλεπόταν να χορηγηθεί θα ισοδυναμούσε με έμμεση χορήγηση των παράνομων και ασυμβίβαστων με την εσωτερική αγορά ενισχύσεων. Ακολουθώντας παρόμοια συλλογιστική, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι οι ρήτρες αποζημίωσης για την ανάκτηση κρατικών ενισχύσεων συνιστούν κρατικές ενισχύσεις ([73]). Επιπλέον, στην απόφαση στην υπόθεση Lucchini, το ΔΕΕ έκρινε ότι ένα εθνικό δικαστήριο απαγορεύεται να εφαρμόσει το εθνικό δίκαιο σε περίπτωση που η εφαρμογή του εν λόγω δικαίου «θα ματαίωνε εν προκειμένω την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου, καθόσον θα καθιστούσε αδύνατη την αναζήτηση κρατικής ενισχύσεως χορηγηθείσας κατά παραβίαση του κοινοτικού δικαίου» ([74]).

(104) Οι απόπειρες των εναγόντων να διαχωρίσουν τις εν λόγω υποθέσεις από την παρούσα δεν είναι πειστικές. Σημασία δεν έχει το ότι τα πραγματικά περιστατικά στα οποία βασίζονται οι εν λόγω υποθέσεις διαφέρουν από εκείνα της παρούσας υπόθεσης, αλλά η αρχή που διέπει τις εν λόγω υποθέσεις, ότι δηλαδή το εθνικό δίκαιο, συμπεριλαμβανομένων των καθεστώτων ευθύνης στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου, δεν μπορεί να εφαρμοστεί σε περίπτωση που η εφαρμογή αυτή θα ματαίωνε την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων και, επομένως, θα οδηγούσε εντέλει σε χορήγηση παράνομης κρατικής ενίσχυσης. Υπό το πρίσμα αυτό, η υπόθεση Αστερίς δεν εξαιρεί αποζημίωση που επιδικάζεται για αποκατάσταση ζημιών που προκλήθηκαν από την ανάκτηση παράνομων κρατικών ενισχύσεων ή από τη μη χορήγηση παράνομων κρατικών ενισχύσεων. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η ίδια αρχή ισχύει σε περίπτωση που η ευθύνη απορρέει από συνθήκη του διεθνούς δικαίου που έχει συναφθεί μεταξύ δύο κρατών μελών (όπως μια ενδοενωσιακή ΔΕΣ), η εφαρμογή της οποίας οδηγεί στη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης. Σε περίπτωση που η εφαρμογή μιας ενδοενωσιακής συνθήκης από ένα κράτος μέλος ματαιώνει την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, το συγκεκριμένο κράτος μέλος πρέπει να τηρήσει το δίκαιο της Ένωσης, καθώς το πρωτογενές δίκαιο της Ένωσης, όπως τα άρθρα 107 και 108 της Συνθήκης, υπερισχύει των διεθνών υποχρεώσεων του συγκεκριμένου κράτους μέλους.

(105) Ο ισχυρισμός των εναγόντων ότι δεν υπήρξε ποτέ έγκυρη επίσημη απόφαση με την οποία να ορίζεται ότι το ΕΚΔ 24 συνιστά παράνομη κρατική ενίσχυση ή ότι τα εν λόγω κίνητρα δεν ήταν συμβιβάσιμα με την εσωτερική αγορά δεν είναι συναφής εν προκειμένω, εφόσον το επίμαχο μέτρο και η βάση της παρούσας απόφασης είναι η εφαρμογή/εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης και όχι τα επενδυτικά κίνητρα που υποσχέθηκε η Ρουμανία στο πλαίσιο του ΕΚΔ 24. Για την ακρίβεια, δεδομένου ότι το ΕΚΔ 24 καταργήθηκε στις 22 Φεβρουαρίου 2005 και ότι δεν εκταμιεύτηκε ενίσχυση βάσει της νομοθεσίας αυτής μετά τη συγκεκριμένη ημερομηνία, ούτε το Συμβούλιο Ανταγωνισμού της Ρουμανίας ούτε η Επιτροπή θα μπορούσαν να καταλήξουν σε επίσημη απόφαση ότι το ΕΚΔ 24 είχε ως αποτέλεσμα ασυμβίβαστη κρατική ενίσχυση κατά την περίοδο από 22 Φεβρουαρίου 2005 έως 1η Απριλίου 2009, που αποτελεί την περίοδο για την οποία η διαιτητική απόφαση επιδίκασε αποζημίωση στους ενάγοντες.

(106) Για αυτόν ακριβώς τον λόγο, δεν υπάρχει επίσης καμία ανάγκη για έκδοση από την Επιτροπή επίσημης απόφασης σχετικά με την ύπαρξη κρατικής ενίσχυσης σε περιπτώσεις όπου ένα εθνικό δικαστήριο ή ένα διαιτητικό δικαστήριο επιδικάζει αποζημίωση σε βάρος κράτους μέλους για την κατάργηση ενός μέτρου ενίσχυσης. Στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης περιλαμβάνεται γενική απαγόρευση όσον αφορά τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης «υπό οποιαδήποτε μορφή». Επομένως, η ακριβής μορφή του μέτρου δεν έχει σημασία για τη διαπίστωση του κατά πόσον αυτό παρέχει οικονομικό πλεονέκτημα στην επιχείρηση ([75]). Ως εκ τούτου, εάν η κρατική ενίσχυση χορηγείται μέσω της εφαρμογής ή της εκτέλεσης απόφασης ή διαιτητικής απόφασης, κάτι που η Επιτροπή θεωρεί ότι ισχύει όσον αφορά την παρούσα διαιτητική απόφαση,

([71]) Βλέπε απάντηση του επιτρόπου De Gucht στην κοινοβουλευτική προφορική ερώτηση O-000043/2013/αναθ.1 στην οποία αναφέρει ότι «η Επιτροπή συμφωνεί ότι οι διμερείς επενδυτικές συμφωνίες (ΔΕΣ) μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ δεν συνάδουν με το δίκαιο της ΕΕ», συζήτηση στην Ολομέλεια στις 22 Μαΐου 2013. Βλέπε επίσης έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής της 3ης Φεβρουαρίου 2012 για τις κινήσεις και τις επενδύσεις κεφαλαίου στην ΕΕ — έγγραφο των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με την παρακολούθηση της αγοράς, SWD(2012) 6 final, σ. 13. Βλέπε επίσης έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής της 15ης Απριλίου 2013 σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων στην ΕΕ, SWD(2013) 146 final, σ. 11 και 14· έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής της 18ης Μαρτίου 2014 σχετικά με την ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων στην ΕΕ, SWD(2014) 115 final, σ. 12· και Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Δραστηριότητες παρακολούθησης και ανάλυση, Διμερείς επενδυτικές συνθήκες μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ (ενδοενωσιακές ΔΕΣ) 2012· διατίθεται στη διεύθυνση: http://ec.europa.eu/internal_market/capital/analysis/monitoring_activities_and_analysis/index_en.htm

([72]) Προτάσεις της 28ης Απριλίου 2005 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-346/03 και C-529/03, Atzori κ.λπ. κατά Regione autonoma della Sardegna, ECLI:EU:C:2005:256, σκέψη 198.

([73]) Υπόθεση T-384/08, Ελληνική Ναυπηγοκατασκευαστική ΑΕ Χαρτοφυλακίου κατά Επιτροπής, EU:T:2011:650, και υπόθεση T-565/08, Corsica Ferries κατά Επιτροπής, EU:T:2012:415, σκέψεις 23, 114 και 120 έως 131. Βλέπε επίσης, κατ' αναλογία, υπόθεση C-111/10, Επιτροπή κατά Συμβουλίου, EU:C:2013:785, σκέψη 44.

([74]) Υπόθεση C-119/05, Ministero dell' Industria, del Commercio e dell'Artigianato κατά Lucchini, EU:C:2007:434, σκέψη 59.

([75]) Υπόθεση C-280/00, Altmark Trans κ.λπ. κατά Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH κ.λπ., EU:C:2003:415, σκέψη 84.

η Επιτροπή πρέπει να καταδείξει ότι σε σχέση με τη συγκεκριμένη εφαρμογή ή εκτέλεση πληρούνται οι σωρευτικοί όροι του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης και ότι η εν λόγω ενίσχυση είναι ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.

(107) Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι το Συμβούλιο Ανταγωνισμού της Ρουμανίας, αρκετές κοινές θέσεις της Ένωσης και η ρουμανική κυβέρνηση, με την κατάργηση του ΕΚΔ 24, κατέληξαν όλοι στο συμπέρασμα ότι το ΕΚΔ 24 συνεπαγόταν τη χορήγηση παράνομης κρατικής ενίσχυσης βάσει της ευρωπαϊκής συμφωνίας, της απόφασης αριθ. 4/2000 του συμβουλίου σύνδεσης ΕΕ-Ρουμανίας, του νόμου αριθ. 143/99 και του κοινοτικού κεκτημένου. Επιπλέον, η απόφαση αριθ. 244/2000 του Συμβουλίου Ανταγωνισμού της Ρουμανίας δεν τέθηκε ποτέ υπό αμφισβήτηση ούτε ακυρώθηκε, αλλά απλώς δεν ελήφθη υπόψη από τον ρουμάνο νομοθέτη μέσω της έκδοσης του ΕΚΔ 75 αντίθετα προς τις διατάξεις του νόμου αριθ. 143/1999 περί των κρατικών ενισχύσεων και επομένως, κατά παράβαση των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ευρωπαϊκή συμφωνία και την απόφαση αριθ. 4/2000 του συμβουλίου σύνδεσης ΕΕ-Ρουμανίας. Στη συνέχεια, η Ένωση επέμεινε ότι η Ρουμανία πρέπει να συμμορφωθεί με την απόφαση αυτή, με τις υποχρεώσεις της που απορρέουν από την ευρωπαϊκή συμφωνία και με το κοινοτικό κεκτημένο στο πλαίσιο των ενταξιακών διαπραγματεύσεων, το οποίο η τελευταία έπραξε με την κατάργηση του ΕΚΔ 24.

(108) Για τους ανωτέρω λόγους, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε στους ενάγοντες από το διαιτητικό δικαστήριο μέσω της εφαρμογής ή της εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης συνιστά οικονομικό πλεονέκτημα υπέρ των εναγόντων, το οποίο δεν θα είχαν αποκομίσει υπό συνήθεις συνθήκες της αγοράς.

Επιλεκτικότητα

(109) Δεν συνιστούν όλα τα μέτρα που παρέχουν σε μια επιχείρηση οικονομικό πλεονέκτημα κρατική ενίσχυση, μόνον εκείνα που παρέχουν οικονομικό πλεονέκτημα με επιλεκτικό τρόπο σε ορισμένες επιχειρήσεις ή κατηγορίες επιχειρήσεων ή σε ορισμένους οικονομικούς τομείς.

(110) Η διαιτητική απόφαση επιδικάζει αποζημίωση μόνο στους ενάγοντες. Ως εκ τούτου, με την καταβολή της εν λόγω αποζημίωσης, είτε μέσω της εφαρμογής είτε μέσω της εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης, η Ρουμανία χορηγεί πλεονέκτημα μόνο στους ενάγοντες. Επομένως, το μέτρο είναι επιλεκτικό.

(111) Επιπλέον, όπως προκύπτει από την απόφαση στην υπόθεση Αστερίς, η αποζημίωση δεν ενέχει επιλεκτικά οφέλη για μια μεμονωμένη επιχείρηση μόνον εφόσον η εν λόγω αποζημίωση προκύπτει από την εφαρμογή ενός γενικού κανόνα δικαίου σχετικά με την κρατική ευθύνη τον οποίο μπορεί να επικαλεστεί κάθε ιδιώτης, ούτως ώστε να αποκλείεται το ενδεχόμενο τυχόν χορηγούμενη αποζημίωση να παρέχει επιλεκτικό όφελος σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες. Το επίμαχο μέτρο, το οποίο απορρέει από την εφαρμογή των διατάξεων της ΔΕΣ, δεν συνάδει με την απαίτηση αυτή για όλους τους λόγους που περιλαμβάνονται στην παρούσα υπόθεση.

(112) Καταρχάς, η ΔΕΣ παρέχει αυτό το δικαίωμα σε αποζημίωση μόνο σε ορισμένες ομάδες επενδυτών, δηλαδή σε επενδυτές από τα δύο κράτη μέλη που καλύπτονται από την ενδοενωσιακή ΔΕΣ, δηλαδή τη Σουηδία και τη Ρουμανία. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί κάθε επενδυτής της Ένωσης που βρίσκεται σε παρόμοια κατάσταση να βασιστεί στην εν λόγω ΔΕΣ για να αξιώσει αποζημίωση λόγω ζημιών που αντιστοιχούν στα κίνητρα που του υποσχέθηκαν βάσει του καταργηθέντος καθεστώτος ενισχύσεων του ΕΚΔ 24, αλλά μόνον επενδυτές συγκεκριμένης ιθαγένειας. Ως εκ τούτου, στον βαθμό που η καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε σε επενδυτή σύμφωνα με τη ΔΕΣ ισοδυναμεί με χορήγηση πλεονεκτήματος, το πλεονέκτημα είναι επιλεκτικό. Όσον αφορά τον ισχυρισμό των εναγόντων ότι ο γενικός χαρακτήρας των οφελών που παρέχονται από τις ΔΕΣ έχει αναγνωριστεί στο παρελθόν από την Επιτροπή (βλέπε αιτιολογική σκέψη 66), η δήλωση που παρατίθεται από τους ενάγοντες προς υποστήριξη του εν λόγω ισχυρισμού δεν αποτελεί στην πραγματικότητα δήλωση της Επιτροπής αλλά απόσπασμα από μελέτη που εκπονήθηκε από εξωτερικό ανάδοχο για το Θεματικό Τμήμα της Γενικής Διεύθυνσης Εξωτερικών Πολιτικών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Κατά δεύτερον, προκειμένου να διασκεδαστούν τυχόν αμφιβολίες σχετικά με την κυριότητα των απόψεων που εκφράζονται στην παρούσα μελέτη, αυτή περιέχει δήλωση αποποίησης ευθύνης στην οποία αναφέρεται ότι ο συντάκτης φέρει την πλήρη ευθύνη για αυτές και ότι δεν εκφράζουν την επίσημη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Η δήλωση που περιλαμβάνεται στην εν λόγω έκθεση δεν μπορεί να αποδοθεί στην Επιτροπή και είναι άσχετη με την παρούσα υπόθεση.

(113) Κατά δεύτερον, το επίμαχο μέτρο αποζημιώνει τους προσφεύγοντες για την ανάκληση επενδυτικών κινήτρων που είναι επιλεκτικά από τη φύση τους. Για την ακρίβεια, τα κίνητρα που παρέχονταν στο πλαίσιο του ΕΚΔ 24 ήταν διαθέσιμα μόνο για επιχειρήσεις που πραγματοποιούσαν επενδύσεις σε συγκεκριμένες περιφέρειες. Αντίστοιχα, η αποζημίωση που επιδικάστηκε στους ενάγοντες από το διαιτητικό δικαστήριο θα πρέπει να θεωρηθεί αυτή καθαυτή επιλεκτική εφόσον αντιστοιχεί στα πλεονεκτήματα που υποσχόταν το καταργηθέν ΕΚΔ 24.

(114) Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή θεωρεί ότι η ΔΕΣ με βάση την οποία επιδίκασε το διαιτητικό δικαστήριο την αποζημίωση στους ενάγοντες κατέστη άκυρη με την προσχώρηση της Ρουμανίας στην Ένωση και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί τη βάση για έναν γενικό κανόνα δικαίου σχετικά με την κρατική ευθύνη στον οποίο μπορεί να βασιστεί κάθε επενδυτής.

(115) Για όλους τους ανωτέρω λόγους, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η εφαρμογή ή η εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης χορηγεί στους ενάγοντες επιλεκτικό πλεονέκτημα.

Κρατικοί πόροι

(116) Μόνο τα πλεονεκτήματα που χορηγούνται άμεσα ή έμμεσα με χρήση κρατικών πόρων μπορούν να θεωρηθούν κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης. Στην παρούσα υπόθεση, η Ρουμανία έχει ήδη εφαρμόσει μερικώς τη διαιτητική απόφαση συμψηφίζοντας μέρος της αποζημίωσης που επιδικάστηκε στους ενάγοντες από το διαιτητικό δικαστήριο με φόρους που όφειλε ένας από τους ενάγοντες στο ρουμανικό κράτος. Επιπλέον, ο εκτελεστής που διορίστηκε από το δικαστήριο προέβη σε κατάσχεση κεφαλαίων από κρατικούς λογαριασμούς προκειμένου να ικανοποιήσει εκκρεμείς αξιώσεις των εναγόντων βάσει της διαιτητικής απόφασης. Οι απευθείας πληρωμές από τον κρατικό προϋπολογισμό, η απώλεια κρατικών εσόδων μέσω της διαγραφής οφειλόμενων φόρων ή η μεταβίβαση άλλων κρατικών στοιχείων ενεργητικού (όπως μετοχές σε άλλες επιχειρήσεις ή μεταβίβαση κατασχεθέντων στοιχείων ενεργητικού) προς τους ενάγοντες, είτε πραγματοποιούνται εκουσίως είτε μέσω εκτέλεσης κατόπιν δικαστικής εντολής, πρέπει να θεωρούνται όλα μέτρα που χρηματοδοτούνται μέσω κρατικών πόρων.

Δυνατότητα καταλογισμού

(117) Προκειμένου ένα επιλεκτικό πλεονέκτημα να συνιστά ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, πρέπει, μεταξύ άλλων, να μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος ([76]). Στην παρούσα υπόθεση, οι ενάγοντες υποστηρίζουν ότι εφόσον η εφαρμογή της διαιτητικής απόφασης συνιστά αυτόματη και ακούσια συνέπεια των υποχρεώσεων της Ρουμανίας δυνάμει της σύμβασης ICSID, είναι σαφές ότι δεν μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος και, επομένως, δεν μπορεί να συνιστά κρατική ενίσχυση. Βασικό έρεισμα του ισχυρισμού των εναγόντων είναι ότι, από τη στιγμή που η Ρουμανία είναι υποχρεωμένη βάσει του διεθνούς δικαίου να εφαρμόσει τη διαιτητική απόφαση, η εφαρμογή της απόφασης αυτής δεν μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος. Η Επιτροπή διαφωνεί με αυτή τη λογική και θεωρεί ότι το μέτρο μπορεί να καταλογιστεί στη Ρουμανία για τους ακόλουθους λόγους.

(118) Η Επιτροπή σημειώνει εξαρχής ότι η εκούσια συμφωνία της Ρουμανίας να συνάψει τη ΔΕΣ, ιδίως το άρθρο 7 αυτής, διαμόρφωσε τις συνθήκες για το επιλεκτικό πλεονέκτημα που προκύπτει από τη διαιτητική απόφαση, όπως διευκρινίζεται στις αιτιολογικές σκέψεις 110 και εξής.

(119) Επιπλέον, εάν η Ρουμανία εφαρμόσει εκουσίως τη διαιτητική απόφαση καταβάλλοντας την αποζημίωση που επιδικάστηκε στους ενάγοντες από το διαιτητικό δικαστήριο, δεν υπάρχει καμία αμφιβολία ότι η ενέργεια αυτή μπορεί να καταλογιστεί στο ρουμανικό κράτος. Αυτό ισχύει, σε κάθε περίπτωση, για το τμήμα της αποζημίωσης που επιδικάστηκε στους ενάγοντες βάσει της διαιτητικής απόφασης το οποίο συμψήφισε η Ρουμανία με φόρους που όφειλε ο ένας από τους ενάγοντες, και συγκεκριμένα η S.C. European Food SA, στις ρουμανικές αρχές. Αυτό ισχύει επίσης για το γεγονός ότι η Ρουμανία αποφάσισε να καταβάλει εκουσίως το υπόλοιπο της αποζημίωσης που επιδικάστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο.

(120) Τέλος, κάθε πράξη των κρατικών οργάνων της Ρουμανίας καταλογίζεται στη Ρουμανία. Στα εν λόγω κρατικά όργανα περιλαμβάνεται η κυβέρνηση του κράτους μέλους και άλλες δημόσιες αρχές. Ειδικότερα, τα εθνικά δικαστήρια ενός κράτους καθώς και οι διορισμένοι από αυτά εκτελεστές και δικαστικοί επιμελητές θεωρούνται όργανα του συγκεκριμένου κράτους και δεσμεύονται επομένως από το άρθρο 4 παράγραφος 3 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του καθήκοντός τους για καλόπιστη συνεργασία με την Ένωση. Συνεπώς, οι ενέργειες των εθνικών δικαστηρίων και των διορισμένων από αυτά εκτελεστών και δικαστικών επιμελητών μπορούν να καταλογιστούν στο ρουμανικό κράτος και, ως εκ τούτου, εάν η Ρουμανία υποχρεωθεί να αποζημιώσει τους ενάγοντες βάσει της διαιτητικής απόφασης μέσω ενεργειών που θα εκτελεστούν από τα δικαστήριά της ή τους διορισμένους από αυτά εκτελεστές και δικαστικούς επιμελητές, οι εν λόγω ενέργειες μπορούν επίσης να καταλογιστούν στο ρουμανικό κράτος. Το δίκαιο της Ένωσης αναγνωρίζει μόνο μια περιορισμένη εξαίρεση από τη γενική αυτή αρχή περί δυνατότητας καταλογισμού: ένα μέτρο δεν καταλογίζεται σε ένα κράτος μέλος εάν το εν λόγω κράτος μέλος υποχρεούται βάσει του δικαίου της Ένωσης να εφαρμόσει το εν λόγω μέτρο αδιακρίτως. Στην περίπτωση αυτή, το μέτρο απορρέει από νομοθετική πράξη της Ένωσης και δεν μπορεί να καταλογιστεί στο κράτος. Ωστόσο, είναι αδιαμφισβήτητο ότι η Ρουμανία δεν υποχρεούται από το δίκαιο της Ένωσης να εφαρμόσει τη διαιτητική απόφαση. Επομένως, τυχόν απόφαση εφαρμογής ή εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης, είτε λαμβάνεται από την κυβέρνηση της Ρουμανίας είτε από τα εθνικά δικαστήρια αυτής, μπορεί να καταλογιστεί στο ρουμανικό κράτος.

(121) Με δεδομένα τα ανωτέρω, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι το μέτρο μπορεί να καταλογιστεί στη Ρουμανία.

Νόθευση του ανταγωνισμού και επιπτώσεις στις εμπορικές συναλλαγές

(122) Ένα μέτρο που χορηγείται από το κράτος θεωρείται ότι νοθεύει ή απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό, όταν είναι ικανό να βελτιώσει την ανταγωνιστική θέση της δικαιούχου επιχείρησης σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις με τις οποίες ανταγωνίζεται ([77]). Για πρακτικούς λόγους, η νόθευση του ανταγωνισμού, κατά την έννοια του άρθρου 107 της Συνθήκης, τεκμαίρεται μόλις το κράτος παράσχει οικονομικό πλεονέκτημα σε επιχείρηση η οποία δραστηριοποιείται σε ελευθερωμένο τομέα όπου υπάρχει ή θα μπορούσε να υπάρχει ανταγωνισμός. Πλεονέκτημα που χορηγείται σε επιχείρηση και νοθεύει τον ανταγωνισμό ενδέχεται να επηρεάσει επίσης τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών επηρεάζονται όταν ένα μέτρο ενισχύει την ανταγωνιστική θέση της δικαιούχου επιχείρησης σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις που ανταγωνίζονται μεταξύ τους στο ενδοκοινοτικό εμπόριο ([78]).

([76]) Υπόθεση T-351/02, Deutsche Bahn AG κατά Επιτροπής, EU:T:2006:104, σκέψη 101.
([77]) Υπόθεση 730/79, Phillip Morris κατά Επιτροπής, EU:C:1980:209, σκέψη 11. Συνεκδικασθείσες υποθέσεις T-298/97, T-312/97 κ.λπ. Alzetta κ.λπ. κατά Επιτροπής, EU:T:2000:151, σκέψη 80.
([78]) Υπόθεση T-288/97, Friuli Venezia Giulia κατά Επιτροπής, EU:T:2001:115, σκέψη 41.

(123) Η Επιτροπή έχει ήδη καταλήξει στο συμπέρασμα (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 81 και εξής) ότι οι ενάγοντες αποτελούν από κοινού μια ενιαία οικονομική μονάδα, η οποία με τη σειρά της συνιστά τη σχετική επιχείρηση για τους σκοπούς της εφαρμογής των κανόνων της Ένωσης περί κρατικών ενισχύσεων. Η εν λόγω επιχείρηση δραστηριοποιείται σε μια ελευθερωμένη αγορά και ανταγωνίζεται άλλες επιχειρήσεις. Η Επιτροπή έχει επίσης καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η καταβολή αποζημίωσης στους ενάγοντες, είτε μέσω εφαρμογής είτε μέσω εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης, θα βελτιώσει την ανταγωνιστική της θέση σε σχέση με άλλες επιχειρήσεις με τις οποίες ανταγωνίζεται, οι οποίες δεν έχουν λάβει παρόμοια αποζημίωση για την κατάργηση παράνομης κρατικής ενίσχυσης. Η αποζημίωση που προβλέπεται βάσει της διαιτητικής απόφασης βασίζεται σε ποσό που αντιστοιχεί στους τελωνειακούς δασμούς που επιβλήθηκαν στις πρώτες ύλες, στα διαφυγόντα κέρδη και στους τόκους επί του συνολικού ποσού της επιδικασθείσας αποζημίωσης. Το κόστος των πρώτων υλών, ως εισροών για την παραγωγή των τελικών προϊόντων, συνιστά συνήθη λειτουργική δαπάνη των επιχειρήσεων. Η απαλλαγή των προσφευγόντων από μέρος των οικείων συνήθων λειτουργικών δαπανών τούς παρέχει σαφές ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, όπως και η αποζημίωσή τους για διαφυγόντα κέρδη και τόκους. Οι ενάγοντες δραστηριοποιούνται στον τομέα της παρασκευής τροφίμων, προϊόντων αλευροποιίας και πλαστικών συσκευασιών. Οι αγορές για όλα αυτά τα προϊόντα είναι ελευθερωμένες και, ως εκ τούτου, τυχόν πλεονέκτημα που χορηγείται στους ενάγοντες ενδέχεται να νοθεύσει τον ανταγωνισμό. Δεδομένου ότι τα προϊόντα που παράγονται κατά κύριο λόγο από τους ενάγοντες μπορούν και όντως αποτελούν αντικείμενο εκτεταμένων εμπορικών συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών, είναι σαφές ότι τυχόν πλεονέκτημα που χορηγείται στους ενάγοντες ενδέχεται επίσης να επηρεάσει τις εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών.

(124) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα επιχειρήματα των εναγόντων που αρνούνται την ύπαρξη νόθευσης του ανταγωνισμού απλώς επαναλαμβάνουν τους ισχυρισμούς ότι οι αδελφοί Micula δεν μπορούν να θεωρηθούν επιχειρήσεις και ότι η εφαρμογή της διαιτητικής απόφασης δεν θα χορηγήσει κανένα πλεονέκτημα στους ενάγοντες. Και οι δύο αυτοί ισχυρισμοί εξετάστηκαν εκτενώς ανωτέρω (βλέπε αιτιολογικές σκέψεις 81 και εξής και 92 και εξής) και δεν χρήζουν περαιτέρω σχολιασμού.

Συμπέρασμα

(125) Για τους ανωτέρω λόγους, η Επιτροπή θεωρεί ότι η καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε στους ενάγοντες από το διαιτητικό δικαστήριο ισοδυναμεί με κρατική ενίσχυση για τους σκοπούς του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης.

7.2. **Η εφαρμογή των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων δεν επηρεάζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προστατεύονται από το άρθρο 351 της Συνθήκης**

(126) Το άρθρο 351 της Συνθήκης προβλέπει ότι «τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις που απορρέουν από συμβάσεις που συνήφθησαν […] για τα κράτη που προσχωρούν, πριν από την ημερομηνία της προσχώρησής τους, μεταξύ ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών αφενός, και ενός ή περισσοτέρων τρίτων χωρών, αφετέρου, δεν θίγονται από τις Συνθήκες». Στην παρούσα περίπτωση, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις στα οποία βασίζονται οι ενάγοντες είναι εκείνα που απορρέουν από τη ΔΕΣ.

(127) Από τη διατύπωση του άρθρου 351 της Συνθήκης είναι σαφές ότι το άρθρο δεν ισχύει στην παρούσα περίπτωση, εφόσον η ΔΕΣ αποτελεί συμφωνία που συνήφθη μεταξύ δύο κρατών μελών της Ένωσης, της Σουηδίας και της Ρουμανίας, και όχι Συνθήκη «μεταξύ ενός ή περισσοτέρων κρατών μελών αφενός, και ενός ή περισσοτέρων τρίτων χωρών, αφετέρου». Αντίστοιχα, η εφαρμογή του δικαίου για τις κρατικές ενισχύσεις στην παρούσα υπόθεση δεν επηρεάζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προστατεύονται από το άρθρο 351 της Συνθήκης.

(128) Εν προκειμένω, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι βάσει του δικαίου της Ένωσης ισχύουν διαφορετικοί κανόνες για τις ενδοενωσιακές ΔΕΣ, αφενός, και τις ΔΕΣ που συνάπτονται μεταξύ ενός κράτους μέλους της Ένωσης και μιας τρίτης χώρας, αφετέρου. Στην περίπτωση των ενδοενωσιακών ΔΕΣ, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι τέτοιου είδους συμφωνίες είναι αντίθετες προς το δίκαιο της Ένωσης, μη συμβατές με τις διατάξεις των Συνθηκών και πρέπει, συνεπώς, να θεωρούνται άκυρες. Αντίθετα, οι ΔΕΣ που συνάπτονται μεταξύ ενός κράτους μέλους της Ένωσης και μιας τρίτης χώρας διέπονται από τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1219/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου ([79]) με τον οποίο θεσπίζονται μεταβατικές ρυθμίσεις στο πλαίσιο διμερών επενδυτικών συμφωνιών μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών έως ότου οι εν λόγω συμφωνίες αντικατασταθούν προοδευτικά από συμφωνίες της Ένωσης για το ίδιο θέμα, με δεδομένη την αποκλειστική αρμοδιότητα της Ένωσης όσον αφορά την κοινή εμπορική πολιτική στην οποία εμπίπτουν οι άμεσες ξένες επενδύσεις ([80]).

(129) Η Ρουμανία είναι επίσης συμβαλλόμενο μέρος της πολυμερούς σύμβασης ICSID, στην οποία προσχώρησε πριν από την ένταξή της στην Ένωση. Ωστόσο, επειδή καμία τρίτη χώρα που να αποτελεί συμβαλλόμενο μέρος στη σύμβαση ICSID δεν αποτελεί μέρος της ΔΕΣ που εμπλέκεται στην παρούσα διαδικασία, το άρθρο 351 δεν είναι συναφές στην παρούσα υπόθεση.

([79]) Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1219/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, που αφορά τη θέσπιση μεταβατικών ρυθμίσεων στο πλαίσιο διμερών επενδυτικών συμφωνιών μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών (ΕΕ L 351 της 20.12.2012, σ. 40).

([80]) Άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο ε) της Συνθήκης.

7.3. **Νέες ενισχύσεις**

(130) Στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης προβλέπεται ότι η κρατική ενίσχυση είναι, καταρχήν, ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά. Εκτός εάν ένα μέτρο ενίσχυσης κηρυχθεί από την Επιτροπή συμβιβάσιμο με την εσωτερική αγορά, τα κράτη μέλη απαγορεύεται να θέτουν σε ισχύ μέτρα κρατικών ενισχύσεων. Σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης, ένα κράτος μέλος πρέπει να κοινοποιεί τυχόν σχέδια τροποποίησης ή χορήγησης ενίσχυσης στην Επιτροπή και δεν δύναται να εφαρμόσει το σχεδιαζόμενο μέτρο πριν η Επιτροπή λάβει τελική απόφαση σχετικά με το συμβιβάσιμο του εν λόγω μέτρου με την εσωτερική αγορά.

(131) Η υποχρέωση να μην τεθεί σε ισχύ κανένα μέτρο ενίσχυσης χωρίς να έχει ληφθεί οριστική απόφαση από την Επιτροπή σχετικά με το συμβιβάσιμό του ισχύει, ασφαλώς, μόνο για μέτρα ενισχύσεων που τίθενται σε ισχύ μετά την έναρξη ισχύος της Συνθήκης για το εν λόγω κράτος μέλος. Για τη Ρουμανία, η Συνθήκη τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2007.

(132) Οι ενάγοντες αμφισβητούν ότι η εφαρμογή ή εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης συνιστά «νέα ενίσχυση» κατά την έννοια του άρθρου 1 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999. Υποστηρίζουν ότι, ακόμη και αν η εκτίμηση της Επιτροπής είναι ορθή, γεγονός που δεν ισχύει, και η εφαρμογή ή εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης συνιστά ενίσχυση, η ημερομηνία χορήγησης της εν λόγω ενίσχυσης θα είναι εκείνη της αρχικής χορήγησης των παροχών βάσει του ΕΚΔ 24 προς τους ενάγοντες, η οποία πραγματοποιήθηκε το 2000 και το 2002 και, επομένως, πριν από την προσχώρηση της Ρουμανίας στην Ένωση. Σύμφωνα με τους ενάγοντες, το τελευταίο χρονικό σημείο που θα μπορούσε να θεωρηθεί ημερομηνία χορήγησης είναι η έναρξη ισχύος της ΔΕΣ, στην οποία βασίζεται η διαιτητική απόφαση και η οποία τέθηκε σε ισχύ το 2003.

(133) Η Επιτροπή διαφωνεί με τους ενάγοντες και θεωρεί ότι η καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε στους ενάγοντες από το διαιτητικό δικαστήριο, είτε μέσω της εφαρμογής είτε μέσω της εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης, ισοδυναμεί με νέα ενίσχυση και υπόκειται συνεπώς στον πλήρη μηχανισμό ελέγχου των κρατικών ενισχύσεων που ορίζεται στα άρθρα 107 και 108 της Συνθήκης. Σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΕ, η ενίσχυση πρέπει να θεωρηθεί ότι χορηγείται κατά τον χρόνο που η εφαρμοστέα εθνική νομοθεσία αναγνωρίζει στον δικαιούχο το άνευ όρων δικαίωμα λήψεώς της ([81]). Ούτε η έγκριση του ΕΚΔ 24 στις 2 Οκτωβρίου 1998, ούτε ο χαρακτηρισμός της περιοχής Ştei-Nucet στον νομό Bihor ως μειονεκτούσας περιφέρειας επί 10 έτη (αρχής γενομένης από την 1η Απριλίου 1999), ούτε η χορήγηση πιστοποιητικού μόνιμου επενδυτή στις S.C. European Food SA (την 1η Ιουνίου 2000), S.C. Starmill S.R.L. και S.C. Multipack (στις 17 Μαΐου 2002) αναγνώριζε στους ενάγοντες άνευ όρων δικαίωμα λήψης του μέσου διευκόλυνσης για πρώτες ύλες έως την 1η Απριλίου 2009. Αντίθετα, δικαίωμα στο εν λόγω μέσο διευκόλυνσης εξασφάλιζε μόνον εταιρεία που ήταν επιλέξιμη για ενίσχυση στο πλαίσιο του καθεστώτος που θεσπίστηκε βάσει του ΕΚΔ 24:

— βάσει του αρχικού καθεστώτος που θεσπίστηκε μέσω του ΕΚΔ 24: εφόσον ο οργανισμός περιφερειακής ανάπτυξης ενέκρινε τα έγγραφα πωλήσεων της παραγωγής της εταιρείας πιστοποιώντας ότι είχε πραγματοποιηθεί εισαγωγή πρώτων υλών που προορίζονταν για ενσωμάτωση στην εσωτερική παραγωγή, παρέχοντας δικαίωμα σε επιστροφή των καταβληθέντων τελωνειακών δασμών ([82]), και

— μετά τη μετατροπή του μέσου διευκόλυνσης για τις πρώτες ύλες του ΕΚΔ 24 σε απαλλαγή από τους τελωνειακούς δασμούς βάσει του ΕΚΔ 75: όταν μια εταιρεία που ήταν επιλέξιμη για ενισχύσεις βάσει του εν λόγω καθεστώτος εισήγε πρώτες ύλες για ενσωμάτωση στην εσωτερική παραγωγή και ζητούσε απαλλαγή από τις αρχές συνοριακού ελέγχου βάσει δεόντως αιτιολογημένων εγγράφων.

(134) Δεδομένου ότι το καθεστώς που θεσπίστηκε με το ΕΚΔ 24, όπως τροποποιήθηκε με το ΕΚΔ 75, ανακλήθηκε στις 22 Φεβρουαρίου 2005, δεν ήταν δυνατή, μετά την ημερομηνία αυτή, η εξασφάλιση δικαιώματος σε ενίσχυση από καμία εταιρεία βάσει του εθνικού ρυθμιστικού πλαισίου μέσω της εισαγωγής πρώτων υλών στη Ρουμανία για ενσωμάτωση στην εσωτερική παραγωγή. Ως εκ τούτου, η αξίωση των εναγόντων για αποζημίωση από το ρουμανικό κράτος απορρέει μόνον από τη διαιτητική απόφαση σε συνδυασμό με το εθνικό δίκαιο της Ρουμανίας που της παρέχει νομική ισχύ στην εθνική έννομη τάξη της Ρουμανίας. Καθώς η διαιτητική απόφαση εκδόθηκε και υπάρχει ο κίνδυνος εφαρμογής ή εκτέλεσής της μετά την προσχώρηση της Ρουμανίας στην Ένωση, το άνευ όρων δικαίωμα βάσει του εθνικού δικαίου της Ρουμανίας για λήψη αποζημίωσης που επιδικάστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο, το οποίο απορρέει από την επικύρωση της σύμβασης ISCID, μέσω της οποίας αυτή ενσωματώθηκε στην εθνική έννομη τάξη της Ρουμανίας, παρέχοντας έτσι στη διαιτητική απόφαση νομική ισχύ στο πλαίσιο της έννομης τάξης της Ρουμανίας, αναγνωρίστηκε στους ενάγοντες μόνο μετά την προσχώρηση της Ρουμανίας στην Ένωση.

([81]) Υπόθεση C-129/12, Magdeburger Mühlenwerke κατά Finanzamt Magdeburg, EU:C:2013:200, σκέψη 40.

([82]) Μετάφραση στα αγγλικά της αρχικής διάταξης που αφορά το μέσο διευκόλυνσης για τις πρώτες ύλες (που αποτελεί το επενδυτικό κίνητρο, η ανάκληση του οποίου οδήγησε σε επιδίκαση αποζημίωσης προς τους προσφεύγοντες βάσει της διαιτητικής απόφασης) περιέχεται στη σκέψη 148 της διαιτητικής απόφασης. Σύμφωνα με την εν λόγω μετάφραση, στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο β) προβλέπεται ότι «Privately held companies, Romanian legal entities, as well as small or family business, authorised pursuant to the Decree-Law no. 54/1990 concerning the organisation and operation of free initiative-based economic activities that are headquartered and conduct business within the disadvantaged region, will be granted the following advantages for their new investments in the these regions: […] refunds of customs duties on raw materials, spare parts and/or components necessary of achieving the investor's own production in that region. The refunds will be made based on the approval by the regional development agencies of the companies' production sales documents. The funds necessary for the refund of the customs duties will be provided to the Agency for Regional Development from the Regional development Fund. In case of unprivileged regions belonging to two or more administrative-territorial units, the funds necessary for the refund of the customs duties will be provided by the National Agency for Regional Development from the National Development Fund [the "**Raw Materials Incentive**" or "**Raw Materials Facility**"]».

(135) Είναι επίσης σημαντικό να σημειωθεί εν προκειμένω ότι η διαιτητική απόφαση επιδικάζει στους ενάγοντες αποζημίωση σε ποσό που αντιστοιχεί στα πλεονεκτήματα που προβλέπονταν βάσει του καταργηθέντος μέσου διευκόλυνσης για τις πρώτες ύλες του καθεστώτος ΕΚΔ 24 από τη στιγμή της κατάργησης της νομοθεσίας αυτής (22 Φεβρουαρίου 2005) μέχρι την εικαζόμενη λήξη της ισχύος της (1η Απριλίου 2009). Η περίοδος αυτή ισοδυναμεί με λίγο περισσότερο από 49 μήνες, κατά το μεγαλύτερο μέρος των οποίων (27 μήνες) η Ρουμανία αποτελούσε πλήρες μέλος της Ένωσης και υπόκειτο άμεσα στην πειθαρχία όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις που ορίζονται στη Συνθήκη. Επιπλέον, η διαιτητική απόφαση επιδικάζει στους ενάγοντες αποζημίωση για τη χαμένη δυνατότητα δημιουργίας αποθέματος ζάχαρης το 2009, λαμβάνοντας ως παραδοχή ότι οι σχετικές ζημίες σημειώθηκαν μεταξύ της 31ης Μαρτίου 2009 και της 1ης Ιουλίου 2010. Αυτές οι εικαζόμενες ζημίες σημειώθηκαν επομένως εξ ολοκλήρου μετά την προσχώρηση της Ρουμανίας στην Ένωση το 2007. Τέλος, το διαιτητικό δικαστήριο επιδίκασε αποζημίωση για διαφυγόντα κέρδη, λαμβάνοντας υπόψη ζημίες οι οποίες φέρεται να σημειώθηκαν μεταξύ 1ης Ιανουαρίου 2005 και 31ης Αυγούστου 2011. Η περίοδος αυτή είχε διάρκεια 80 μήνες, κατά το μεγαλύτερο μέρος των οποίων (56 μήνες) η Ρουμανία αποτελούσε πλήρες μέλος της Ένωσης και υπόκειτο άμεσα στην πειθαρχία όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις που προβλέπεται στη Συνθήκη.

(136) Τέλος, το καθεστώς παροχής κινήτρων του ΕΚΔ 24 δεν αναφέρεται στο παράρτημα V κεφάλαιο 2 αριθ. 1 της πράξης προσχώρησης της Ρουμανίας στην Ένωση, όπου παρατίθεται το σύνολο των μέτρων κρατικών ενισχύσεων που θα θεωρούνταν υφιστάμενες ενισχύσεις κατά την προσχώρηση της Ρουμανίας στην Ένωση ([83]) ([84]).

(137) Το γεγονός ότι ούτε η πράξη προσχώρησης ούτε η Συνθήκη ίσχυαν στη Ρουμανία κατά τον χρόνο που η Ρουμανία φέρεται να παραβίασε τις υποχρεώσεις της δυνάμει της ΔΕΣ ανακαλώντας το καθεστώς ενισχύσεων που είχε θεσπιστεί μέσω του ΕΚΔ 24 ή κατά τον χρόνο που οι ενάγοντες υπέβαλαν τις αξιώσεις τους βάσει της ΔΕΣ ενώπιον του διαιτητικού δικαστηρίου δεν έχει σημασία εν προκειμένω. Σε καμία περίπτωση δεν απέκτησαν οι ενάγοντες άνευ όρων δικαίωμα στην καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο, η οποία αποτελεί το υπό εξέταση μέτρο. Μόνον όταν το διαιτητικό δικαστήριο όρισε ότι είχε σημειωθεί παραβίαση του άρθρου 2 παράγραφος 3 της ΔΕΣ μέσω της έκδοσης της διαιτητικής απόφασης στις 11 Δεκεμβρίου 2013, σε συνδυασμό με το εθνικό δίκαιο της Ρουμανίας με το οποίο παρασχέθηκε νομική ισχύς στη διαιτητική απόφαση στο πλαίσιο της εθνικής έννομης τάξης της Ρουμανίας, απέκτησαν οι ενάγοντες άνευ όρων δικαίωμα στην εν λόγω αποζημίωση το οποίο μπορούσαν να ασκήσουν έναντι της Ρουμανίας. Η ημερομηνία αυτή ήταν μεταγενέστερη της προσχώρησης της Ρουμανίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

(138) Συνεπώς, η περίπτωση των εναγόντων δεν είναι συγκρίσιμη με την απόφαση της Επιτροπής στην υπόθεση Ν 380/04 στην οποία παραπέμπουν. Η υπόθεση Ν 380/04 αφορούσε σύμβαση που συνήφθη μεταξύ της εταιρείας Latvijas Gāze («LG») και της Λετονίας το 1997. Όταν προέκυψε διαφωνία μεταξύ της LG και της Λετονίας σχετικά με τις υποχρεώσεις της τελευταίας βάσει της σύμβασης, κινήθηκαν διαδικασίες εμπορικής διαιτησίας στη Στοκχόλμη, σύμφωνα με τους κανόνες της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για το Δίκαιο του Διεθνούς Εμπορίου (UNCITRAL). Το διαιτητικό δικαστήριο που συγκροτήθηκε για τις εν λόγω διαδικασίες αποφάσισε, στις 19 Ιουνίου 2003, ότι η Λετονία όφειλε στην LG αποζημίωση για την περίοδο από 10 Ιανουαρίου 2001 έως 10 Μαρτίου 2003. Η Λετονία δεν συμμορφώθηκε με τη διαιτητική απόφαση πριν από την προσχώρησή της στην Ένωση την 1η Μαΐου 2004 και κοινοποίησε στην Επιτροπή την προβλεπόμενη εφαρμογή της εν λόγω απόφασης μετά την προσχώρηση. Στην απόφασή της, η Επιτροπή σημείωνε ότι η υποχρέωση αποζημίωσης προέκυψε με βάση τη σύμβαση του 1997, ότι η αποζημίωση που επιδικάστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο αφορούσε στο σύνολό της ένα χρονικό διάστημα που προηγείτο της προσχώρησης της Λετονίας, και ότι η ίδια η διαιτητική απόφαση εκδόθηκε πριν από την προσχώρηση της Λετονίας στην Ένωση. Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή κατέληγε στο συμπέρασμα ότι «η καταβολή […] της αποζημίωσης που επιδικάστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο […] συνιστά απλώς πράξη εφαρμογής ενός μέτρου που αποκρυσταλλώθηκε στο σύνολό του πριν από την προσχώρηση» και ότι η εφαρμογή της διαιτητικής απόφασης του 2003 δεν μπορούσε να θεωρηθεί ότι συνιστά «νέα ενίσχυση». Επιπλέον, η ίδια η Επιτροπή, στην απόφασή της στην υπόθεση αριθ. 380/04 επισημαίνει ότι δεν προδίκασε την ανάλυση των πιθανών μελλοντικών πληρωμών βάσει της σύμβασης που συνδέονταν με περιόδους μετά την προσχώρηση, περιορίζοντας έτσι σε μεγάλο βαθμό την προσέγγιση που επελέγη σε συγκεκριμένα στοιχεία που κοινοποιήθηκαν από τη Λετονία.

(139) Αντίθετα, στην προκειμένη περίπτωση, η υποχρέωση αποζημίωσης απορρέει από τη διαιτητική απόφαση που εκδόθηκε το 2013, η αποζημίωση που επιδικάστηκε στους ενάγοντες από το διαιτητικό δικαστήριο αφορά στο μεγαλύτερο μέρος της την περίοδο μετά την προσχώρηση της Ρουμανίας στην Ένωση και η ίδια η διαιτητική απόφαση εκδόθηκε σχεδόν επτά έτη μετά την προσχώρηση της Ρουμανίας στην Ένωση. Τέλος, η απόφαση στην υπόθεση Ν 380/04 διαφέρει πολύ από την παρούσα υπόθεση δεδομένου ότι στην πρώτη δεν υπήρχε καμία ένδειξη ότι μέσω της εφαρμογής ή της εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης του 2003 η LG θα λάμβανε παράνομη κρατική ενίσχυση την οποία είχε υποσχεθεί να χορηγήσει η Λετονία παρά τις υποχρεώσεις όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις που τη δέσμευαν ως υποψήφια χώρα για ένταξη στην Ένωση.

([83]) Οι τρεις κατηγορίες υφιστάμενης ενίσχυσης όπως αναφέρονται στην πράξη προσχώρησης είναι:
— μέτρα ενίσχυσης που έχουν τεθεί σε ισχύ πριν από τις 10 Δεκεμβρίου 1994,
— μέτρα ενίσχυσης που απαριθμούνται στο προσάρτημα του παρόντος παραρτήματος,
— μέτρα ενίσχυσης τα οποία αξιολογήθηκαν από την αρχή εποπτείας των κρατικών ενισχύσεων του νέου κράτους μέλους πριν από την ημερομηνία προσχώρησης και κρίθηκαν συμβατά με το κεκτημένο και για τα οποία η Επιτροπή δεν προέβαλε αντιρρήσεις λόγω σοβαρών αμφιβολιών ως προς τη συμβατότητα του μέτρου με την κοινή αγορά, σύμφωνα με τη διαδικασία της παραγράφου 2.
Τυχόν απόφαση εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης δεν καλύπτεται από καμία από τις τρεις αυτές κατηγορίες. Ακόμη και αν θεωρηθεί ότι η εφαρμογή της διαιτητικής απόφασης αποκαθιστά απλώς τα δικαιώματα των εναγόντων σύμφωνα με το ΕΚΔ 24, ωσάν να μην είχαν καταργηθεί τα σχετικά κίνητρα που παρέχονταν μέσω αυτού πριν από την προγραμματισμένη λήξη τους, αυτή η αναδρομική αποκατάσταση θα έπρεπε και πάλι να θεωρηθεί «νέα ενίσχυση» μετά την προσχώρηση της Ρουμανίας στην Ένωση.

([84]) Βλέπε επίσης συνεκδικασθείσες υποθέσεις Τ-80/06 και Τ-182/09, Budapesti Erömü κατά Επιτροπής, EU:T:2012:65, σκέψη 54.

(140) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή κρίνει ότι η καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο στους ενάγοντες συνιστά νέα ενίσχυση και ότι το εν λόγω μέτρο μπορεί να τεθεί σε ισχύ μόνον εάν και αφότου η Επιτροπή το εγκρίνει βάσει των κανόνων περί κρατικών ενισχύσεων.

7.4. **Παράνομος χαρακτήρας σύμφωνα με το άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης**

(141) Η αποζημίωση που επιδικάστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο έχει ήδη καταβληθεί εν μέρει από τη Ρουμανία στους ενάγοντες μέσω συμψηφισμού ορισμένων φορολογικών οφειλών που βάρυναν έναν από τους ενάγοντες, την S.C. European Food SA, προς το ρουμανικό κράτος. Εφόσον αυτή η μερική εφαρμογή της διαιτητικής απόφασης δεν κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή από τη Ρουμανία, το μέτρο τέθηκε παράνομα σε ισχύ κατά παράβαση του άρθρου 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης. Τυχόν περαιτέρω καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο, είτε μέσω εφαρμογής είτε μέσω εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης, την οποία δεν γνωρίζει η Επιτροπή ή η οποία ενδέχεται να πραγματοποιηθεί μετά την έκδοση της παρούσας απόφασης συνιστά, για τους ίδιους λόγους, επίσης παραβίαση της υποχρέωσης της Ρουμανίας να συμμορφωθεί με το άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης.

7.5. **Συμβιβάσιμο με την εσωτερική αγορά**

(142) Εξαρχής, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι κατά την εκτίμηση του συμβιβάσιμου ενός μέτρου με την εσωτερική αγορά βάσει του άρθρου 107 παράγραφοι 2 και 3 της Συνθήκης, το βάρος της απόδειξης αποτελεί βασική ευθύνη του κράτους μέλους ([85]). Εν προκειμένω, η Επιτροπή υπενθυμίζει επίσης ότι ένα μέτρο κρατικής ενίσχυσης δεν μπορεί να κηρυχθεί συμβιβάσιμο με την εσωτερική αγορά, εάν επιφέρει μη διαχωρίσιμη παραβίαση άλλων ειδικών διατάξεων της Συνθήκης ([86]). Επί του παρόντος, η Ρουμανία δεν έχει προβάλει κανένα επιχείρημα που θα μπορούσε να δικαιολογεί το μέτρο βάσει του άρθρου 107 παράγραφοι 2 και 3 της Συνθήκης. Εντούτοις, για λόγους πληρότητας, η Επιτροπή θεωρεί δέον να προβεί σε εκτίμηση του συμβιβάσιμου με δική της πρωτοβουλία.

(143) Οι ενάγοντες υποστηρίζουν ότι το μέτρο συνιστά συμβιβάσιμη ενίσχυση περιφερειακού χαρακτήρα. Βάσει του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχεία α) και γ) της Συνθήκης, οι κρατικές ενισχύσεις που χορηγούνται για την προώθηση της οικονομικής ανάπτυξης ορισμένων μειονεκτουσών περιοχών της ΕΕ είναι δυνατόν να χαρακτηρισθούν από την Επιτροπή συμβιβάσιμες με την εσωτερική αγορά. Οι όροι βάσει των οποίων μπορεί η ενίσχυση για την προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης να θεωρηθεί συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά ορίζονται στις κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2014-2020 («ΚΓΕΠΧ 2014»). Στην παράγραφο 188 των εν λόγω κατευθυντήριων γραμμών διευκρινίζεται ότι ισχύουν για την εκτίμηση του συμβιβάσιμου του συνόλου των περιφερειακών ενισχύσεων που πρόκειται να ανατεθούν μετά τις 30 Ιουνίου 2014. Αυτό σημαίνει ότι περιφερειακές ενισχύσεις που χορηγήθηκαν παράνομα ή ότι περιφερειακές ενισχύσεις που επρόκειτο να χορηγηθούν πριν από την 1η Ιουλίου 2014 πρέπει να εκτιμηθούν σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-2013 ([87]) («ΚΓΕΠΧ 2007»).

(144) Όπως διευκρινίστηκε στην αιτιολογική σκέψη 134, άνευ όρων δικαίωμα σε ενίσχυση χορηγήθηκε στους ενάγοντες με την έκδοση της διαιτητικής απόφασης στις 11 Δεκεμβρίου 2013, σε συνδυασμό με το εθνικό δίκαιο της Ρουμανίας με το οποίο η διαιτητική απόφαση αποκτά νομική ισχύ στο πλαίσιο της εθνικής έννομης τάξης της Ρουμανίας, δηλαδή πριν από την έναρξη ισχύος των ΚΓΕΠΧ 2014. Ως εκ τούτου, η καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο προς τους ενάγοντες πρέπει να εκτιμηθεί βάσει των ΚΓΕΠΧ 2007.

(145) Στις εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές, η Επιτροπή ορίζει ότι περιφερειακές ενισχύσεις που προορίζονται για τη μείωση των τρεχουσών δαπανών μιας επιχείρησης συνιστούν ενισχύσεις λειτουργίας και δεν θεωρούνται συμβιβάσιμες με την εσωτερική αγορά, εκτός αν χορηγούνται σε εξαιρετικές περιστάσεις για την αντιμετώπιση ιδιαίτερων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν επιχειρήσεις σε μειονεκτούσες περιφέρειες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης ([88]).

(146) Στην παρούσα υπόθεση, η αποζημίωση που επιδικάστηκε στους ενάγοντες από το διαιτητικό δικαστήριο αφορά τις ζημίες που συνδέονταν άμεσα με την ανάκληση των κινήτρων του ΕΚΔ 24 και έχει ως στόχο να βρεθεί ο δικαιούχος στη θέση στην οποία θα βρισκόταν «κατά πάσα πιθανότητα» εάν δεν είχαν ανακληθεί τα κίνητρα του ΕΚΔ 24. Για την ακρίβεια, με την εφαρμογή της διαιτητικής απόφασης επανέρχεται η κατάσταση στην οποία θα βρίσκονταν, κατά πάσα πιθανότητα, οι ενάγοντες εάν δεν είχε καταργηθεί ποτέ το ΕΚΔ 24 από τη Ρουμανία. Δεδομένου ότι τα πλεονεκτήματα που χορηγούνταν δυνάμει του ΕΚΔ 24 συνδέονταν με τις επαναλαμβανόμενες δαπάνες των εναγόντων και όχι με αρχική επένδυση, τα εν λόγω πλεονεκτήματα συνιστούσαν ενίσχυση λειτουργίας. Ως εκ τούτου, η εξασφάλιση για τον δικαιούχο της θέσης στην οποία θα βρισκόταν εάν δεν είχαν ανακληθεί τα κίνητρα του ΕΚΔ 24 και η αποζημίωσή του ως εκ τούτου για τις ζημίες που συνδέονταν με την εν λόγω ανάκληση συνιστούν ενίσχυση λειτουργίας. Όπως διευκρινίζεται στις αιτιολογικές σκέψεις 92 και εξής, η καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε στους ενάγοντες από το διαιτητικό δικαστήριο μειώνει στην πραγματικότητα αναδρομικά τις λειτουργικές δαπάνες που προέκυπταν από την άσκηση των οικονομικών τους δραστηριοτήτων υπό συνήθεις συνθήκες της αγοράς.

([85]) Υπόθεση T-68/03, Ολυμπιακή Αεροπορία Υπηρεσίες ΑΕ κατά Επιτροπής, EU:T:2007:253, σκέψη 34.
([86]) Υπόθεση C-225/91, Matra κατά Επιτροπής, EU:C:1993:239, σκέψη 41.
([87]) Κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα 2007-2013 (ΕΕ C 54 της 4.3.2006, σ. 13).
([88]) ΚΓΕΠΧ 2007, παράγραφος 76.

(147) Σύμφωνα με τις παραγράφους 76, 77 και 79 των ΚΓΚΕΠΧ 2007, οι ενισχύσεις λειτουργίας κατά κανόνα απαγορεύονται, και μπορούν να χορηγούνται κατ' εξαίρεση στις περιφέρειες του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) εφόσον:

— δικαιολογούνται από τη συμβολή τους στην περιφερειακή ανάπτυξη (στοχευμένες),

— ο χαρακτήρας τους και το ύψος τους είναι ανάλογα προς τα προβλήματα που καλούνται να αντιμετωπίσουν,

— είναι προσωρινές και περιορισμένης διάρκειας και μειώνονται σταδιακά, εφόσον οι αντίστοιχες περιφέρειες επιτυγχάνουν πραγματική σύγκλιση με τις περισσότερο ευημερούσες περιοχές της ΕΕ,

— καταρχήν χορηγούνται μόνο σε συνάρτηση με σαφώς καθορισμένες επιλέξιμες δαπάνες και περιορίζονται σε συγκεκριμένο ποσοστό των δαπανών αυτών,

— το κράτος μέλος δεσμεύτηκε να τηρεί κανόνες υποβολής αναλυτικών εκθέσεων, όπως ορίζονται στην παράγραφο 83 των ΚΓΚΕΠΧ 2007.

(148) Οι οικονομικές δραστηριότητες που επωφελούνται από την εφαρμογή της διαιτητικής απόφασης ασκούνται σε περιοχή που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης, όπως ορίστηκε από την Επιτροπή στην απόφαση για τον χάρτη περιφερειακών ενισχύσεων για τη Ρουμανία για την περίοδο 2007-2013 ([89]) και 2014-2020 ([90]).

(149) Ωστόσο, η Επιτροπή δεν αντιλαμβάνεται με ποιον τρόπο η καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε στους ενάγοντες δικαιολογείται από άποψη συμβολής στην περιφερειακή ανάπτυξη των εν λόγω περιοχών. Οι ενισχύσεις λειτουργίας που απορρέουν από την καταβολή της αποζημίωσης δεν προορίζονται να συμβάλλουν στον στόχο που προβλέπεται στο άρθρο 107 παράγραφος 3 στοιχείο α) της Συνθήκης, παρά μόνο στην αποζημίωση του δικαιούχου για τις ζημίες που υπέστη λόγω της ανάκλησης του ΕΚΔ 24 πριν από την προβλεπόμενη ημερομηνία λήξης του. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα δωρεάν χρήματα για τους ενάγοντες χωρίς κανένα θετικό αντίκτυπο στην ανάπτυξη της περιφέρειας.

(150) Δεν αρκεί η οικονομική δραστηριότητα να ασκείται σε «μια περιοχή» για να θεωρηθεί ότι το μέτρο είναι αναλογικό προς τα προβλήματα που επιδιώκει να εξαλείψει, καθώς πρέπει καταρχάς να καταδειχθεί ποια είναι αυτά τα προβλήματα και, δεύτερον, πώς δημιουργούν εμπόδιο στην ανάπτυξη της συγκεκριμένης περιφέρειας. Απουσία τυχόν απόδειξης, η Επιτροπή δεν μπορεί να εντοπίσει τα συγκεκριμένα προβλήματα που επιδιώκουν να αντιμετωπίσουν τα μέτρα ενίσχυσης.

(151) Η καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε στους ενάγοντες από το διαιτητικό δικαστήριο είναι προσωρινού χαρακτήρα, δεδομένου ότι δεν παράγει αποτελέσματα μετά την ολοκλήρωση της εφαρμογής ή της εκτέλεσης της διαιτητικής απόφασης. Ωστόσο, δεν περιορίζεται σε συγκεκριμένο ποσοστό των προκαθορισμένων δαπανών, εφόσον η εν λόγω αποζημίωση στοχεύει στο να διασφαλίσει ότι καλύπτονται όλες οι ζημίες που υπέστησαν οι ενάγοντες.

(152) Με δεδομένα τα ανωτέρω, η Επιτροπή θεωρεί ότι η καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε στους ενάγοντες από το διαιτητικό δικαστήριο δεν συνάδει με τις ΚΓΚΕΠΧ 2007 και, επομένως, δεν μπορεί να κηρυχθεί συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά. Καθώς δεν υφίσταται άλλη εφαρμοστέα βάση για το συμβιβάσιμο, η Επιτροπή θεωρεί ότι το συμβιβάσιμο του μέτρου ενίσχυσης δεν έχει διαπιστωθεί.

7.6. **Συμπέρασμα σχετικά με την εκτίμηση του μέτρου ενίσχυσης**

(153) Από την ανωτέρω ανάλυση καταδεικνύεται ότι η καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο στους ενάγοντες ισοδυναμεί με χορήγηση νέας ενίσχυσης που δεν είναι συμβιβάσιμη με τη Συνθήκη. Η Επιτροπή εκφράζει τη λύπη της διότι η Ρουμανία έχει ήδη καταβάλει εν μέρει την εν λόγω αποζημίωση μέσω του συμψηφισμού φορολογικών οφειλών ενός εκ των εναγόντων, της S.C. European Food SA, προς το ρουμανικό κράτος έναντι τμήματος αυτής της αποζημίωσης, καθώς και μέσω των μέτρων που ελήφθησαν από τον διορισμένο από το δικαστήριο εκτελεστή.

8. **ΑΝΑΚΤΗΣΗ**

(154) Σύμφωνα με τη Συνθήκη και την πάγια νομολογία του ΔΕΕ, η Επιτροπή είναι αρμόδια να αποφασίσει αν το εμπλεκόμενο κράτος μέλος οφείλει να καταργήσει ή να τροποποιήσει την ενίσχυση σε περίπτωση που διαπιστωθεί ότι αυτή δεν είναι συμβιβάσιμη με την εσωτερική αγορά ([91]). Επίσης, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, η υποχρέωση ενός κράτους μέλους να καταργήσει ενίσχυση την οποία η Επιτροπή έχει θεωρήσει ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά αποσκοπεί στην επαναφορά των πραγμάτων στην προτέρα κατάσταση ([92]). Εν προκειμένω, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι ο στόχος έχει επιτευχθεί όταν ο λαβών την ενίσχυση έχει αποδώσει τα ποσά που χορηγήθηκαν υπό μορφή παράνομης ενίσχυσης, χάνοντας με τον τρόπο αυτό το πλεονέκτημα που απολάμβανε στην αγορά σε σχέση με τους ανταγωνιστές του, και όταν επανέρχονται τα πράγματα στην προ της καταβολής της ενίσχυσης κατάσταση ([93]). Σύμφωνα με την εν λόγω

([89]) Απόφαση N 2/07 της Επιτροπής, συνοπτική ανακοίνωση στην ΕΕ C 73 της 30.3.2007, σ. 15.
([90]) Απόφαση SA 38364 της Επιτροπής, συνοπτική ανακοίνωση στην ΕΕ C 233 της 18.7.2014, σ. 1.
([91]) Υπόθεση C-70/72, Επιτροπή κατά Γερμανίας, ECLI:EU:C:1973:87, σκέψη 13.
([92]) Συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-278/92, C-279/92 και C-280/92, Ισπανία κατά Επιτροπής, EU:C:1994:325, σκέψη 75.
([93]) Υπόθεση C-75/97, Βέλγιο κατά Επιτροπής, EU:C:1999:311, σκέψεις 64-65.

νομολογία, το άρθρο 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 προβλέπει ότι «σε περίπτωση αρνητικής απόφασης για υπόθεση παράνομων ενισχύσεων, η Επιτροπή αποφασίζει την εκ μέρους του οικείου κράτους μέλους λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων για την ανάκτηση της ενίσχυσης από τον δικαιούχο. […]».

(155) Οι ενάγοντες ισχυρίζονται ότι διέθεταν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι τα κίνητρα που χορηγούνταν βάσει του ΕΚΔ 24 ήταν νόμιμα και ότι θα μπορούσαν να επωφελούνται από τα εν λόγω κίνητρα μέχρι την προγραμματισμένη λήξη τους την 1η Απριλίου 2009. Η Επιτροπή παρατηρεί, ως προς αυτό, ότι το άρθρο 14 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 διευκρινίζει επίσης ότι «η Επιτροπή δεν απαιτεί ανάκτηση της ενίσχυσης εάν αυτό αντίκειται σε κάποια γενική αρχή του [ενωσιακού] δικαίου». Η αρχή της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης αναγνωρίστηκε από το ΔΕΕ ότι συνιστά τέτοιου είδους γενική αρχή του ενωσιακού δικαίου. Ωστόσο, η Επιτροπή δεν θεωρεί ότι οι ενάγοντες μπορούν να επικαλεστούν την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης.

(156) Σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΕ, εκτός από εξαιρετικές περιστάσεις, οι επιχειρήσεις στις οποίες έχει χορηγηθεί ενίσχυση δεν μπορούν, καταρχήν, να έχουν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι η ενίσχυση είναι νόμιμη εκτός αν χορηγήθηκε σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 108 παράγραφος 3 της Συνθήκης. Το ΔΕΕ, στην πλέον πρόσφατη νομολογία του, δήλωσε ότι απουσία δεόντως επακριβών διαβεβαιώσεων που προκύπτουν από θετική δράση εκ μέρους της Επιτροπής, η οποία διαθέτει αποκλειστική αρμοδιότητα να εγκρίνει τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης από τα κράτη μέλη της Ένωσης, και η οποία δράση ωθεί τον δικαιούχο να πιστέψει ότι το μέτρο δεν συνιστά κρατική ενίσχυση, δεν υπάρχουν εξαιρετικές περιστάσεις που να εγγυώνται την εφαρμογή της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης προκειμένου να αποτραπεί η ανάκτηση σε περίπτωση που το εν λόγω μέτρο ενίσχυσης δεν κοινοποιήθηκε στην Επιτροπή ([94]). Πράγματι, κατά πάγια νομολογία, δεν μπορεί να γίνει επίκληση της αρχής της προστασίας της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης έναντι σαφούς διάταξης κειμένου ενωσιακού δικαίου και η συμπεριφορά μιας εθνικής αρχής επιφορτισμένης με την εφαρμογή του ενωσιακού δικαίου, συμπεριφορά αντίθετη προς το εν λόγω δίκαιο, δεν μπορεί να θεμελιώσει την ύπαρξη δικαιολογημένης εμπιστοσύνης εκ μέρους του επιχειρηματία ότι θα τύχει μεταχείρισης αντίθετης προς το εν λόγω δίκαιο ([95]). Πράγματι, ένας συνετός επιχειρηματίας πρέπει να είναι σε θέση να βεβαιωθεί ότι τηρήθηκε η διαδικασία αυτή ([96]).

(157) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι, όσον αφορά την αποζημίωση που επιδικάστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο στους ενάγοντες, θα έπρεπε να έχει καταστεί σαφές χωρίς καμία αμφιβολία ακόμη και πριν από την επιδίκαση της εν λόγω ενίσχυσης μέσω της έκδοσης της διαιτητικής απόφασης, σε συνδυασμό με το εθνικό δίκαιο της Ρουμανίας που παρέχει στη διαιτητική απόφαση νομική ισχύ στο πλαίσιο της εθνικής έννομης τάξης της Ρουμανίας, ότι η Επιτροπή θεωρούσε ότι η καταβολή της εν λόγω αποζημίωσης συνεπαγόταν σε παράνομη και ασυμβίβαστη κρατική ενίσχυση. Η θέση αυτή κοινοποιήθηκε ρητά στο διαιτητικό δικαστήριο στις 20 Ιουλίου 2009 και ανακοινώθηκε στους ενάγοντες.

(158) Όσον αφορά τον ισχυρισμό των εναγόντων ότι διέθεταν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι το ΕΚΔ 24 ήταν νόμιμο και θα εξακολουθούσε να ισχύει έως την 1η Απριλίου 2009, η Επιτροπή υπενθυμίζει, ως αρχικό ζήτημα, ότι βάση για τη λήψη της παρούσας απόφασης αποτελεί η καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε στους ενάγοντες από το διαιτητικό δικαστήριο και όχι το ΕΚΔ 24. Εντούτοις, για λόγους πληρότητας, η Επιτροπή προσθέτει ότι οι ενάγοντες δεν μπορούν να κάνουν λόγο για ύπαρξη δικαιολογημένης εμπιστοσύνης όσον αφορά την εγκυρότητα και τη συνεχιζόμενη ύπαρξη του εν λόγω καθεστώτος έως την 1η Απριλίου 2009. Όσον αφορά το συγκεκριμένο καθεστώς, δεν ήταν η Επιτροπή αλλά το Συμβούλιο Ανταγωνισμού της Ρουμανίας, το οποίο, δυνάμει της απόφασης αριθ. 4/2000 του συμβουλίου σύνδεσης ΕΕ-Ρουμανίας και του ρουμανικού νόμου αριθ. 143/1999 για τις κρατικές ενισχύσεις, ήταν αρμόδιο για την παρακολούθηση και την έγκριση της χορήγησης κρατικών ενισχύσεων πριν από την προσχώρηση της Ρουμανίας στην Ένωση. Η Επιτροπή επισημαίνει εν προκειμένω ότι το ΕΚΔ 24 κοινοποιήθηκε στο Συμβούλιο Ανταγωνισμού της Ρουμανίας ενόψει των τροποποιήσεων που προβλέπονταν από το ΕΚΔ 75 και ότι το Συμβούλιο Ανταγωνισμού της Ρουμανίας έκρινε, με την απόφαση αριθ. 244/2000 της 15ης Μαΐου 2000, ότι τα κίνητρα αυτά συνιστούν μη συμβιβάσιμες κρατικές ενισχύσεις. Μετά την έγκριση της απόφασης αυτής, την 1η Ιουνίου 2000, η S.C. European Food SA έλαβε το πιστοποιητικό μόνιμου επενδυτή της, με το οποίο κατέστη επιλέξιμη για λήψη κρατικών ενισχύσεων βάσει του καθεστώτος που είχε καθοριστεί από το ΕΚΔ 24, όπως διευκρινίζεται στην αιτιολογική σκέψη 133. Ωστόσο, αυτό δεν σημαίνει ότι η ενίσχυση χορηγήθηκε κατά την ημερομηνία αυτή, όπως διευκρινίζεται στην αιτιολογική σκέψη 134.

(159) Προκύπτει ότι η S.C. European Food SA, κατά τον χρόνο που έλαβε την παράνομη κρατική ενίσχυση που χορηγήθηκε μέσω του ΕΚΔ 24, το οποίο συνέβη σε κάθε περίπτωση μετά την 1η Ιουνίου 2000, πρέπει να είχε πλήρη επίγνωση της απόφασης του Συμβουλίου Ανταγωνισμού της Ρουμανίας της 15ης Μαΐου 2000 στην οποία τα κίνητρα του ΕΚΔ 24 χαρακτηρίζονταν ασυμβίβαστη κρατική ενίσχυση. Επιπλέον, πρέπει να είχε επίσης γνώση της ευρωπαϊκής συμφωνίας η οποία τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1995 και του ρουμανικού νόμου αριθ. 143/1999 για τις κρατικές ενισχύσεις ο οποίος τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2000, που αμφότερα απαγόρευαν στη Ρουμανία τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων και εκχωρούσαν στο Συμβούλιο Ανταγωνισμού της Ρουμανίας την αρμοδιότητα να εγκρίνει τη χορήγηση νέας κρατικής ενίσχυσης. Απουσία μιας τέτοιας έγκρισης από το Συμβούλιο Ανταγωνισμού και σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΕ που ίσχυε μέσω του άρθρου 64 της ευρωπαϊκής συμφωνίας του 1995, το άρθρο 1 των κανόνων εφαρμογής της

([94]) Υπόθεση C-148/04, Unicredito Italiano SpA κατά Agenzia delle Entrate, EU:C:2005:774, σκέψεις 104 έως 111.
([95]) Απόφαση στην υπόθεση C-217/06, Επιτροπή κατά Ιταλίας, EU:C:2007:580, σκέψη 23 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία.
([96]) Υπόθεση C-5/89 Επιτροπή κατά Γερμανίας,ECLI:EU:C:1990:320, σκέψη 14.

απόφασης αριθ. 4/2000 του συμβουλίου σύνδεσης ΕΕ-Ρουμανίας και το κοινοτικό κεκτημένο, η S.C. European Food SA δεν θα μπορούσε σε καμία περίπτωση να διαθέτει δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι τα κίνητρα που χορηγούνταν βάσει του ΕΚΔ 24 συνιστούσαν συμβιβάσιμη κρατική ενίσχυση, ανεξαρτήτως των ενεργειών της ρουμανικής κυβέρνησης μετά την έκδοση της απόφασης αριθ. 244/2000. Το ίδιο σκεπτικό ισχύει προφανώς για τις Multipack και Starmill, που απέκτησαν τα πιστοποιητικά μόνιμου επενδυτή τους μόλις στις 17 Μαΐου 2002, δύο έτη μετά την έκδοση της απόφασης αριθ. 244/2000. Επομένως, οι ενάγοντες δεν μπορούν εύλογα να ισχυριστούν ότι διέθεταν δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι το καθεστώς του ΕΚΔ 24 συνιστούσε νόμιμη κρατική ενίσχυση, κάτι που, εξάλλου, η Επιτροπή θεωρεί μη συναφές για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης.

(160) Ως εκ τούτου, τυχόν καταβολή της αποζημίωσης που επιδικάστηκε στους ενάγοντες από το διαιτητικό δικαστήριο πρέπει να ανακτηθεί από τη Ρουμανία εφόσον η εν λόγω καταβολή συνιστά παράνομη και μη συμβιβάσιμη κρατική ενίσχυση. Δεδομένου ότι οι πέντε ενάγοντες, μαζί με τις υπόλοιπες σχετικές εταιρείες του ομίλου EFDG αποτελούν μια ενιαία οικονομική μονάδα (βλέπε αιτιολογική σκέψη 91), οι πέντε ενάγοντες καθώς και οι υπόλοιπες σχετικές εταιρείες της EFDG θα είναι από κοινού υπεύθυνοι για την επιστροφή της κρατικής ενίσχυσης που έλαβε οποιοσδήποτε εξ αυτών προς το ρουμανικό κράτος. Σύμφωνα με το άρθρο 14 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999, το ποσό που πρέπει να ανακτηθεί δυνάμει απόφασης ανάκτησης περιλαμβάνει και τους σχετικούς τόκους, υπολογιζόμενους με το δέον επιτόκιο που ορίζει η Επιτροπή. Οι τόκοι πρέπει να καταβληθούν από την ημερομηνία κατά την οποία η παράνομη ενίσχυση ετέθη στη διάθεση του δικαιούχου μέχρι την ημερομηνία της ανάκτησής της. Το άρθρο 14 παράγραφος 3 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 ορίζει ότι η ανάκτηση πραγματοποιείται αμελλητί και σύμφωνα με τις διαδικασίες της εθνικής νομοθεσίας του οικείου κράτους μέλους, εφόσον αυτές επιτρέπουν την άμεση και πραγματική εκτέλεση της απόφασης της Επιτροπής. Για τον σκοπό αυτό και σε περίπτωση κινήσεως διαδικασίας ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων, τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα που προβλέπονται στα αντίστοιχα νομικά τους συστήματα, συμπεριλαμβανομένων προσωρινών μέτρων, με την επιφύλαξη της ενωσιακής νομοθεσίας.

(161) Η Επιτροπή παρατηρεί εν προκειμένω ότι η Ρουμανία έχει ήδη συμψηφίσει το ποσό των 337 492 864 RON (περίπου 76 εκατ. ευρώ ([97])) με τις φορολογικές οφειλές ενός εκ των εναγόντων, της S.C. European Food SA Η Επιτροπή παρατηρεί περαιτέρω ότι στις 5 Ιανουαρίου 2015 ο διορισμένος από δικαστήριο εκτελεστής προχώρησε σε κατάσχεση 36 484 232 RON (περίπου 8,1 εκατ. ευρώ ([98])) από το Υπουργείο Οικονομικών της Ρουμανίας και στη συνέχεια μετέφερε 34 004 232 RON (περίπου 7,56 εκατ. ευρώ) σε ίσα ποσά στους τρεις από τους πέντε ενάγοντες, και κράτησε το υπόλοιπο ποσό ως αποζημίωση για τις δαπάνες εκτέλεσης. Στο διάστημα από τις 5 Φεβρουαρίου έως τις 25 Φεβρουαρίου 2015, ο εκτελεστής που διορίστηκε από το δικαστήριο προέβη σε κατάσχεση επιπλέον ποσού ύψους 9 197 482 RON (περίπου 2 εκατ. ευρώ) ([99]) από τους τραπεζικούς λογαριασμούς του Υπουργείου Οικονομικών. Επιπλέον, η Επιτροπή σημειώνει το γεγονός ότι οι ρουμανικές αρχές μετέφεραν εκούσια το ποσό των 472 788 675 RON (περίπου 106,5 εκατ. ευρώ ([100])) (συμπεριλαμβανομένων των εξόδων του διορισθέντος από το δικαστήριο εκτελεστή, ύψους 6 028 608 RON) σε δεσμευμένο λογαριασμό στο όνομα των πέντε εναγόντων. Τα εν λόγω ποσά, καθώς και τυχόν περαιτέρω πληρωμές προς τους ενάγοντες κατ εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης που έχουν πραγματοποιηθεί ή πρόκειται να πραγματοποιηθούν, πρέπει να ανακτηθούν από τη Ρουμανία. Συνεπώς, η Επιτροπή

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η καταβολή της αποζημίωσης η οποία επιδικάστηκε από το διαιτητικό δικαστήριο που συγκροτήθηκε υπό την αιγίδα του Διεθνούς Κέντρου Διακανονισμού Διαφορών από Επενδύσεις (ICSID) με τη διαιτητική απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2013 στην υπόθεση αριθ. ARB/05/20 Micula κ.λπ. κατά Ρουμανίας ([101]) προς την ενιαία οικονομική μονάδα που αποτελείται από τους Viorel Micula, Ioan Micula, τις S.C. European Food SA, S.C. Starmill S.R.L., S.C. Multipack, European Drinks SA, Rieni Drinks SA, Scandic Distilleries SA, Transilvania General Import-Export S.R.L., και West Leasing S.R.L. συνιστά κρατική ενίσχυση κατά την έννοια του άρθρου 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης, η οποία είναι ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.

Άρθρο 2

1. Η Ρουμανία δεν καταβάλλει καμία ασυμβίβαστη ενίσχυση που αναφέρεται στο άρθρο 1 και ανακτά τυχόν ασυμβίβαστη ενίσχυση που αναφέρεται στο άρθρο 1 και έχει ήδη καταβληθεί σε οποιαδήποτε από τις οντότητες που συνιστούν την ενιαία οικονομική μονάδα που επωφελήθηκε από την εν λόγω ενίσχυση κατά τη μερική εφαρμογή ή εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης της 11ης Δεκεμβρίου 2013, καθώς και τυχόν ενίσχυση που έχει καταβληθεί σε οποιαδήποτε από τις οντότητες που συνιστούν την ενιαία οικονομική μονάδα που επωφελήθηκε από την εν λόγω ενίσχυση κατά την περαιτέρω εφαρμογή της διαιτητικής απόφασης της 11ης Δεκεμβρίου 2013 για την οποία δεν έχει λάβει γνώση η Επιτροπή ή η οποία θα καταβληθεί μετά την ημερομηνία της παρούσας απόφασης.

2. Οι Viorel Micula, Ioan Micula, S.C. European Food SA, S.C. Starmill S.R.L., S.C. Multipack, European Drinks SA, Rieni Drinks SA, Scandic Distilleries SA, Transilvania General Import-Export S.R.L., και West Leasing S.R.L είναι από κοινού υπεύθυνοι για την επιστροφή των κρατικών ενισχύσεων που ελήφθησαν από οποιονδήποτε από αυτούς.

([97]) Βλέπε υποσημείωση 7.
([98]) Βλέπε υποσημείωση 38.
([99]) Βλέπε υποσημείωση 38.
([100]) Βλέπε υποσημείωση 40.
([101]) Υπόθεση ICSID αριθ. ARB/05/20 ICSID, Ioan Micula, Viorel Micula, SC European Food SA, SC Starmill SRL, SC Multipack SRL κατά Ρουμανίας, τελική απόφαση της 11ης Δεκεμβρίου 2013.

3. Τα ανακτώμενα ποσά είναι εκείνα που απορρέουν από την εφαρμογή ή την εκτέλεση της διαιτητικής απόφασης της 11ης Δεκεμβρίου 2013 (αρχικό ποσό και τόκοι).

4. Τα ανακτώμενα ποσά περιλαμβάνουν τόκους από την ημερομηνία κατά την οποία τέθηκαν στη διάθεση του δικαιούχου μέχρι τον χρόνο της πραγματικής τους ανάκτησης.

5. Η Ρουμανία παρέχει τις ακριβείς ημερομηνίες κατά τις οποίες η ενίσχυση που παρασχέθηκε από το κράτος τέθηκε στη διάθεση των αντίστοιχων δικαιούχων.

6. Οι τόκοι υπολογίζονται με τη μέθοδο του ανατοκισμού σύμφωνα με τις διατάξεις του κεφαλαίου V του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής ([102]).

7. Η Ρουμανία διασφαλίζει ότι δεν θα πραγματοποιηθούν περαιτέρω καταβολές της ενίσχυσης που αναφέρεται στο άρθρο 1 από την ημερομηνία έκδοσης της παρούσας απόφασης.

Άρθρο 3

1. Η ανάκτηση της ενίσχυσης που αναφέρεται στο άρθρο 1 είναι άμεση και πραγματική.

2. Η Ρουμανία διασφαλίζει την εκτέλεση της παρούσας απόφασης εντός τεσσάρων μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησής της.

Άρθρο 4

1. Εντός δύο μηνών από την κοινοποίηση της παρούσας απόφασης, η Ρουμανία υποβάλλει στην Επιτροπή τις ακόλουθες πληροφορίες:

α) το συνολικό ποσό της ενίσχυσης που ελήφθη από κάθε οντότητα που αναφέρεται στο άρθρο 1 της παρούσας απόφασης·

β) λεπτομερή περιγραφή των μέτρων που έχει ήδη λάβει και προγραμματίσει ώστε να συμμορφωθεί με την παρούσα απόφαση·

γ) έγγραφα που αποδεικνύουν ότι έχει δοθεί εντολή στους δικαιούχους να επιστρέψουν την ενίσχυση.

2. Η Ρουμανία τηρεί ενήμερη την Επιτροπή σχετικά με την πρόοδο των εθνικών μέτρων που ελήφθησαν για την εκτέλεση της παρούσας απόφασης μέχρι να ολοκληρωθεί η ανάκτηση της ενίσχυσης που αναφέρεται στο άρθρο 1. Υποβάλλει αμέσως, μετά από απλό αίτημα της Επιτροπής, πληροφορίες σχετικά με τα μέτρα που έχει ήδη λάβει και προγραμματίσει για να συμμορφωθεί με την παρούσα απόφαση. Παρέχει επίσης λεπτομερείς πληροφορίες για τα ποσά των ενισχύσεων και τους τόκους ανάκτησης που έχουν ήδη ανακτηθεί από τους δικαιούχους.

Άρθρο 5

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στη Ρουμανία.

Βρυξέλλες, 30 Μαρτίου 2015.

Για την Επιτροπή
Margrethe VESTAGER
Μέλος της Επιτροπής

([102]) Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 794/2004 της Επιτροπής, της 21ης Απριλίου 2004, σχετικά με την εφαρμογή του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 659/1999 του Συμβουλίου για τη θέσπιση λεπτομερών κανόνων εφαρμογής του άρθρου 93 της συνθήκης ΕΚ (ΕΕ L 140 της 30.4.2004, σ. 1).